

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özel Hukuk Anabilim Dalı

**ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİLGİ ALMA VE İNCELEME
HAKKI**

Tuğçe GÜRSEL

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2024

**ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİLGİ ALMA VE İNCELEME
HAKKI**

Tuğçe GÜRSEL

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2024

KABUL VE ONAY

Tuğçe GÜRSEL tarafından hazırlanan “Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı” başlıklı bu çalışma, 16.01.2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Semih Sırrı ÖZDEMİR

Dr. Gökhan AYDOĞAN

Dr. Elif Cemre HAZİROĞLU (Danışman)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan *“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”* kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- o Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)
- o Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren .... ay ertelenmiştir. (2)
- o Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

10/02/2024

Tuğçe GÜRSEL

¹*“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”*

(1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir. Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, grsel, işitsel ve yazılı bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, Dr. Öğr. Üyesi Elif Cemre Hazıroğlu danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Tuğçe GRSEL

TEŞEKKÜR

En büyük teŐekkürümü ilk günden itibaren bana inanan, yol gösteren ve kıymetli desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli tez danıŐmanım Dr. Öğr. Üyesi Elif Cemre HAZIROĞLU'na etmek isterim. Çalışmamın bu hale gelmesini, sizin rehberliğiniz ve yardımlarınıza borçluyum.

Yalnızca yüksek lisans çalışmamda değil hayatımdaki her konuda yanımda olan ve kendime inanmamı sağlayan biricik aileme ve değerli Öğretmen Gürkan SARIOĞLU'na gönülden teşekkür ederim. Sizin sevginiz ve desteğiniz olmadan bu yolu yürüyemezdim.

Tez yazım sürecinde yanımda olan ve beni motive eden değerli arkadaşlarım Aybüke Bengisu ÇAĞLAR'a, Av. Sıla YALÇIN'a ve Av. Atahan YALÇINKAYA'ya takıldığım ve düŐtüğüm anlarda ellerini uzattıkları için sonsuz teşekkür ederim. Sizlerin katkısı benim için çok büyük ve çok anlamlı.

ÖZET

GÜRSEL Tuğçe, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2024.

6102 sayılı TTK md. 392 ile yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkı düzenlenmiştir. Bilgi alma ve inceleme hakkı, yönetim kurulu üyelerinin görevlerini gereği gibi ifa edebilmeleri ve tabi oldukları sorumluluk hükümleri sebebiyle olmazsa olmaz niteliktedir. Kanunda ilgili hakkın toplantı sırasında ve toplantı dışında kullanılabilmesi düzenlenmiş olmakla birlikte, üyelerin toplantı öncesi süreçte de bilgi alma hakkını kullanabileceği kabul edilmektedir. Bilgi alma ve inceleme hakkı, her bir yönetim kurulu üyesine tanınmış bireysel nitelikte bir hak olup ilgili hakkın kaldırılması veya sınırlandırılması mümkün değildir. TTK md. 392/6 uyarınca, üyenin bilgi alma talebinin reddi yönündeki karar yönetim kurulunda görüşülecek, yönetim kurulunun bu husustaki olumsuz kararına karşı ise mahkemeye müracaat edilebilecektir.

Anahtar Sözcükler

Anonim Şirket, Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Üyeleri, Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Bilgi Edinme, Bilgi Talebi

ABSTRACT

GÜRSEL Tuğçe, Right to Information and Inspection of Board Directors of Join-Stock Company, Ankara, 2024.

Article 392 of Turkish Commercial Code No. 6102 regulates the right of the members of the board directors to obtain information and inspection. This right is essential to fulfill the duties of the members of the board directors and for the liability provisions to which they are subject. Although it is regulated in the Turkish Commercial Code that the right may be exercised during and outside the meeting, it is accepted that the members also have the right in the pre-meeting process. The right to obtain information and inspection is an individual right granted to each member of the board directors and it is not possible to remove or limit this right. According to Art. 392/6, the decision to reject the member's request for information can be discussed by the board of directors and it can be filed the lawsuit against the negative decision of the board directors.

Key Words

Join-Stock Company, Board Directors, Members of the Board Directors, Right to Information and Inspection, Obtain Information, Information Request

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR DİZİNİ	iv
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM	3
ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU, YÖNETİM KURULU	
ÜYELERİNİN NİTELİKLERİ İLE HAKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	3
1.1. ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU	3
1.1.1. Genel Olarak	3
1.1.2. Yönetim Kurulunun Organ Niteliği	4
1.1.3. Kanuni Organlar Arasında Yönetim Kurulunun Yeri	5
1.2. YÖNETİM KURULUNUN YAPISI	7
1.3. YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ	9
1.4. ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİ	10
1.4.1. Genel Olarak	10
1.4.2. Yönetim Kurulu Üyelerinin Anonim Şirketteki Konumu ve	
Anonim Şirket ile İlişkisi	12
1.4.3. Üyelik Sıfatının Kazanılması ve Kaybedilmesi	13
1.4.3.1. Üyelik Sıfatının Kazanılması	13
1.4.3.1.1. Esas Sözleşmeyle	13
1.4.3.1.2. Genel Kurul Kararıyla	14
1.4.3.1.3. Yönetim Kurulu Kararıyla (Kooptasyon)	14
1.4.3.1.4. Üyelerinin Seçimi Açısından İstisnai Durumlar	16
1.4.3.2. Üyelik Sıfatının Kaybedilmesi	17

1.5. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN NİTELİKLERİ	18
1.5.1. Türk Ticaret Kanunu ile Öngörülen Nitelikler	18
1.5.2. Esas Sözleşme ile Öngörülen Nitelikler	19
1.5.3. Türk Ticaret Kanunu Dışındaki Mevzuatta Öngörülen Nitelikler	21
1.6. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HAKLARI	21
1.6.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin İdari Hakları	21
1.6.2. Yönetim Kurulu Üyelerinin Mali Hakları	25
1.6.2.1. Genel Olarak	25
1.6.2.2. Mali Hak Türleri	27
1.7. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ	30
1.7.1. Özen Borcu	30
1.7.2. Şirketle İşlem Yapma ve Şirkete Borçlanma Yasağı	32
1.7.3. Rekabet Etme Yasağı	35
1.7.4. Müzakerelere Katılma Yasağı	36
2. BÖLÜM	39
ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİLGİ ALMA VE	
İNCELEME HAKKI VE HAKKIN KULLANILMASI	39
2.1. GENEL OLARAK YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİLGİ	
ALMA ve İNCELEME HAKKI	39
2.1.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının	
Tarihsel Gelişimi	39
2.1.1.1. 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Dönemi	39
2.1.1.2. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Dönemi	40
2.1.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Karşılaştırmalı Hukuktaki	
Durumu	42
2.1.2.1. İsviçre Hukukunda	42
2.1.2.2. Alman Hukukunda	43
2.1.3. Yönetim Kurulu Açısından Bilgi Alma ve İnceleme Kavramı	45
2.1.4. Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının	
Niteliği	48

2.1.5. Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kapsamı	49
2.2. BİLGİ ALMA ve İNCELEME HAKKININ KULLANILMASI	53
2.2.1. Hakkın Sahibi	53
2.2.1.1. Genel Olarak	53
2.2.1.2. Özel Durumlar	54
2.2.1.2.1. Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyesi	54
2.2.1.2.2. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi	54
2.2.1.2.3. İcracı Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi	55
2.2.1.2.4. Fiili Yönetim Kurulu Üyesi	57
2.2.1.2.5. Görevi Sona Eren Yönetim Kurulu Üyesi	58
2.2.1.2.6. Yedek ve Müstakbel Yönetim Kurulu Üyesi	59
2.2.1.3. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Temsilci Aracılığıyla Kullanılması	59
2.2.1.4. Komite ve Komisyonlar	61
2.2.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Yükümlüsü	62
2.2.3. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullanılma Yeri	63
2.2.3.1. Toplantı Öncesinde	63
2.2.3.2. Toplantı Sırasında	65
2.2.3.3. Toplantı Dışında	67
2.2.3.3.1. İşlerin Gidişi ve Belirli Münferit İş Kavramları	69
2.2.3.3.2. Defter ve Belgelerin İncelenmesi	70
2.3. HÂKİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİLGİ ALMA HAKKI	72
2.4. YÖNETİM KURULU BAŞKANININ BİLGİ ALMA HAKKI	73
3. BÖLÜM	76
BİLGİ ALMA TALEBİNİN REDDEDİLMESİ VE BİLGİ ALMA DAVASI	76
3.1. BİLGİ ALMA HAKKININ SINIRLARI	76
3.2. BİLGİ ALMA TALEBİNİN REDDEDİLMESİ	79
3.2.1. Talebin Toplantı İçinde Reddi	81

3.2.2. Talebin Toplantı Dışında Reddi	82
3.3. RED KARARININ YÖNETİM KURULUNCA İNCELENMESİ	83
3.4. BİLGİ ALMA DAVASI	85
3.3.1. Davanın Hukuki Niteliği	88
3.3.2. Davanın Şartları	89
3.3.3. Davanın Tarafları	91
3.3.4. Yargılama Usulü ve İspat Yükü	92
3.5. BİLGİ ALMA DAVASININ BENZER KURUMLARLA İLİŞKİSİ	94
3.5.1. Yönetim Kurulu Kararının Butlanı ile İlişkisi	94
3.5.2. Pay Sahiplerince Açılacak Bilgi Alma Davası ile İlişkisi	95
SONUÇ	98
KAYNAKÇA	100
EK 1. Orijinallik Raporu	112
EK 2. Etik Kurul/Komisyon İzni ya da Muafiyet Formu	114

KISALTMALAR DİZİNİ

AJP	: Aktuelle Juristische Praxis
AktG	: Aktiengesetz
Art	: Article
ATM	: Asliye Ticaret Mahkemesi
Auf.	: Auflage
AUHFD	: Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
B.	: Baskı
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
Bkz	: Bakınız
C.	: Cilt
c.	: Cümle
dn.	: Dipnot
eTTK	: 29.06.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu
E.	: Esas
ERÜHFD	: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
EUHFD	: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
E.T.	: Erişim Tarihi
GÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HAAŞ	: Halka Açık Anonim Şirket
HD	: Hukuk Dairesi
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
Hrsg.	: Herausgeber

İsvBK	: İsviçre Borçlar Kanunu
K.	: Karar
md.	: Madde
N.	: Kenar numarası
p.	: page
RG	: Resmi Gazete
PJA	: Pratique Juridique Actuelle
RSDA	: Revue suisse de droit des affaires et du marché financier
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SerPK	: 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
SDÜHFD	: Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
SZW	: Schweizerische Zeitschrift für Wirtschafts
T.	: Tarih
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
UAÜHFD	: Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
vd.	: ve devamı
Vol.	: Volume

GİRİŞ

Tez çalışmasının konusunu anonim şirkette yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkı oluşturmaktadır. Bir tüzel kişi olan anonim şirket de iradesini dış dünyaya organları aracılığıyla yansıtmakta olup yönetim kurulu, anonim şirketin idare ve temsilinden sorumlu organdır.

Yönetim kurulunun organ olarak sağlıklı kararlar alabilmesi ve sahip olduğu görev ve yetkileri gereği gibi kullanabilmesi kurul üyelerinin yeterince bilgilendirilmiş olmasına bağlıdır. Bilgi edinme aynı zamanda yönetim kurulu üyelerinin tabi oldukları ağır sorumluluğun gereği olarak “olmazsa olmaz (*conditio sine qua non*)” nitelikte olup doğru ve yeterli bilgilendirilmeyen bir yönetim kurulunun doğru zamanda doğru kararı alması mümkün değildir. Bu gerekliliğe binaen TTK md. 392 ile yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkı düzenlenmiştir. İlgili hak, kurumsal yönetim ilkelerinin anonim şirkette uygulanma kabiliyetini göstermesi bakımından da oldukça önemlidir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK, Kanun) ile ilgili hakka getirilen önemli yenilikler bulunmaktadır. Çalışma kapsamında, md. 392 hükmü incelenecek ve mehz İsviçre Borçlar Kanunu (İsvBK) md. 715/a’ dan farklılık taşıyan yönlerinin isabetli olup olmadığı tartışılacaktır.

Kanun’un md. 392 hükmü ile hakkın toplantı içinde kullanımı ile toplantı dışında kullanımı farklı esaslara tabi tutulmuş; bilgi alma ve inceleme talebinin reddi halinde ise yargı yoluna başvurulacağı açık bir düzenlemeye kavuşturulmuştur. Ancak, hükümde bilgi alma hakkının toplantı öncesi dönemde de kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır. Kanun’un 392. maddesi ve ilgili maddenin gerekçesinde, hakkın “sınırlandırılmaz” karakterine vurgu yapılmaktadır. Ancak hakkın niteliği sınırlandırılmaz olmakla beraber, doktrin tarafından kabul edilmiş çeşitli sınırlar bulunmakta olup bu sınırları nelerin oluşturduğu ele alınacak ve inceleme hakkının, incelenen belgelerin bir kopyasını alıp saklama yetkisi verip vermeyeceği üzerinde durulacaktır.

Çalışmanın son bölümünde ise bilgi alma ve inceleme talebi reddedilen üyelerin başvurabileceği mekanizmalara değinilecek olup bu kapsamda bilgi alma davasının niteliği ve şartları ele alınacak ve bilgi alma davası ile yönetim kurulu kararının butlanının tespiti davası karşılaştırılacaktır.

1. BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU, YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN NİTELİKLERİ İLE HAKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

1.1. ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU

1.1.1. Genel Olarak

Tüzel kişiler de tıpkı gerçek kişiler gibi hak edinmeye ve borç edinmeye ehildirler. Ancak tüzel kişilerin yapıları gereği hak edinmeye ve borç altına girmeye yönelik iradelerini bizzat oluşturmaları mümkün değildir. Tüzel kişiler iradeleri organ olarak nitelendirilen kişiler aracılığıyla oluşturup beyan ederler¹. Zira kendi doğal iradeleri bulunmadığından tüzel kişilere ilişkin iradenin oluşumu ve dışa yansması organlar aracılığıyla gerçekleşebilir².

Anonim şirket, diğer tüzel kişilerde olduğu gibi şirket işlemlerini yürütebilmek için temsil yetkisini haiz bir organa ihtiyaç duymaktadır. Anonim şirketlerde bu organ, yönetim kurulu olup TTK md. 365'e göre, şirketi yönetmek ve dışa karşı temsil etmekle görevlidir. Nitekim şirketin tüm pay sahiplerinin katılımı ile bir araya gelen ve geçici bir nitelikte olan genel kurulun, ortakların bilgi eksikliği gibi nedenlerle söz konusu fonksiyonu yerine getirmesi güçtür. Yönetim kurulunun dışa karşı temsil yetkisinin olmasının bazı sonuçları bulunmakta olup bu yetki ile şirket adına hak kazanma ve şirketi borç altına sokma niteliğindeki işlemler yerine getirilmektedir³. Yönetim kurulunun mevcudiyeti şirketin

---

¹ **Serozan** Rona, Medeni Hukuk - Genel Bölüm / Kişiler Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015, 502-503; **Dural** Mustafa / **Öğüz** Tufan, Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020, s. 255, N. 1153.

² **Altıok Ormancı** Pınar, Tüzel Kişilerde Fiili Organ Kavramı ve Fiili Organın Hukuka Aykırı Fiilleri İle Hukuki İşlemlerinin Doğurduğu Sonuçlar, İstanbul Hukuk Mecmuası, C. 79, S. 4, 2021, s. 165.

³ **Dedeoğaç** Ender/ **Sağan** Oğuzhan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Sorumluluğu, *Ankara Barosu*, 2013, s. 8; **Soykan** İsmail Cem, Türk Ticaret Kanun'u'nda Türk Ticaret Kanun'u Tasarısı'nda Anonim Şirketin Yönetimi ve Temsili, LHD, C. 8, S. 91, 2010, s. 2377.

tüzel kişilik kazanmasından itibaren başlamakta ve sona ermesine kadar devam etmektedir⁴.

1.1.2. Yönetim Kurulunun Organ Niteliği

Anonim şirketlerde yönetim kurulunun organ niteliği konusunda farklı bakış açıları bulunmakta olup bunlar “şekli organ” ve “fiili organ” kavramları etrafında toplanmıştır⁵. “Şekli organ” kavramı, bizatihi bu işi yapmak için esas sözleşme gereği ya da genel kurul kararıyla atanmış kişilerin oluşturduğu kurulu ifade etmektedir⁶. Şekli organ ticaret siciline tescil edilmekle teşekkül edecek ve sorumluluk rejiminin uygulanması bakımından tescil işlemi açıklayıcı nitelik taşıyacaktır⁷.

“Fiili organ” kavramı ise şekli organların haricinde resmi olarak yönetim kurulu üyesi olmamasına karşın fiili olarak bu görev ve sorumlulukları yerine getiren kişileri ifade etmekte olup bu kişilerin, şirketle organ yapısı dâhilinde bir bağı bulunmamakta ancak şirket yönetiminde etkileri bulunmaktadır⁸. Söz konusu kişiler şirket yönetiminde fiilen görevli oldukları ve fiili organ şeklinde tanımlandıkları için bu kişilerce yapılan işlemlerden dolayı tüzel kişi şirket sorumlu tutulacaktır⁹. Fiili organdan söz edebilmek

⁴ **Poroy Reha/Tekinalp Ünal/Çamoğlu** Ersin, Ortaklıklar Hukuku, Vedat Kitapçılık, 15. Basım, İstanbul 2021, s. 302.

⁵ **Palta**, Nihan, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 1, Haziran 2022, s. 357-391.

⁶ **Palta**, s. 369.

⁷ **Helvacı** Mehmet, İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunda Yönetim Kurulu, *Prof. Dr. Reha Poroy’a Armağan*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul 1995, s. 177; **Akdağ Güney** Necla, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Vedat Kitapçılık, 2. Baskı, İstanbul 2016, s. 355.

⁸ **Akdağ Güney**, Yönetim Kurulu, s. 356.. Bununla birlikte terminoloji yönünde doktrinde bu hususta görüş birliği bulunmamakta olup Tekinalp tarafından “fonksiyonel organ”, (**Tekinalp**, Ortaklıklar, s. 349) Karayalçın tarafından ise “fiili yönetici” tanımı tercih edilmektedir. (**Karayalçın** Yaşar, Üst Kuruluşlar Hukuku, BATİDER, C. 16, S. 1, 1991, s. 41.) “Fonksiyonel organ” terimi tercih edilmekle birlikte konu hakkındaki detaylı bilgiler için bkz. **Kaşak** Esra, Anonim Şirketlerde Genel Kurul ile Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Dağılımına İlişkin Temel Esaslar, On İki, Levha Yayıncılık, 1. Baskı, 2019, s. 55-59; **Yüce** Aydın Alber, Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Fiili Organ Anlamındaki Hukuki Sorumluluğu, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1, s. 249-251.

⁹ **Ormancı Altınok** Pınar, Tüzel Kişilerde Fiili Organ Kavramı ve Fiili Organın Hukuka Aykırı Fiilleri ile Hukuki İşlemlerinin Doğurduğu Sonuçlar, İstanbul Hukuk Mecmuası, S. 79, 4, 2021, s. 1277-1278.

için önem taşıyan husus, pay sahibinin eylemleri ile gerçek bir organ gibi hareket etmesi ve şirketin kaderi üzerinde etkili olmasıdır¹⁰. Bu kapsamda, birtakım hazırlık çalışmalarına yardım etmek veya imza yetkisine sahip olduğu halde karar alma üzerinde etki sahibi olmamak fiili organ sıfatını haiz olmak için yeterli görülmemektedir¹¹.

1.1.3. Kanuni Organlar Arasında Yönetim Kurulunun Yeri

6762 sayılı TTK döneminde genel kurul ve yönetim kurulunun sahip oldukları yetkiler, bu yetkilerin kapsamı ve sınırı konusunda görüş birliği mevcut değildi. Bu hususta kanunda açık bir düzenleme yer almamakta, genel kurula ve denetçilere özgü yetkiler haricindekilerin yönetim kurulunun uhdesinde olduğu kabul edilmekteydi¹². Bununla birlikte eski Kanun döneminde genel kurul ve yönetim kurulu arasındaki ilişkinin niteliği konusunda da farklı görüşler bulunmaktaydı. Bu kapsamda bir görüş, genel kurula verilen yönetim kurulu üyelerini seçme, ibra etme ve azletme gibi yetkiler nedeniyle genel kurulun üst organ niteliğini haiz olduğunu savunmaktaydı¹³. Diğer görüşü oluşturan eşitlik teorisi ise her organın tek başına kullanabileceği yetkilerinin olduğunu, bu kapsamda birbirlerinden bağımsız faaliyet gösterdiklerinden eşit konumda olduklarını öne sürmekteydi¹⁴.

¹⁰ İsviçre hukukundaki söz konusu görüş için bkz. **Yüce**, s. 250; Fiili organın oluşumunda göz önüne alınan kriterler için bkz. **Akın Murat Yusuf/ Kuru Özge**, Anonim Şirketlerde Fiili Organın Temsil Yetkisinin Varlığı Sorunu İsviçre Federal Mahkemesi'nin 9 Ekim 2019 Tarihli Kararı Çerçevesinde Bir Değerlendirme (BGE 146 III 37), HFD, Y. 8, S. 1, 2022, s. 28-30; **Altıok Ormancı**, s. 1272 vd.

¹¹ **Akdağ Güney**, s.148. Bu kapsamda, danışmanlık yapan kişi/kişilerin anonim şirketi temsil yetkisi bulunduğunun ve organ olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığı yönünde **Çamurcu Emin**, Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi, On İki Levha Yayıncılık, 2015, s. 16.

¹² **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, N. 517.

¹³ **İmregün Oğuz**, Anonim Ortaklıklar, Yasa Yayıncılık, 4. Bası, İstanbul 1989, s.99; **Hirş Ernst**, Ticaret Hukuku, 3. Bası, İstanbul 1948, s. 287; **Arslanlı Halil**, Anonim Şirketler, C. II-III, Fakülteler Matbaası, 1. Baskı, İstanbul 1960, s. 3; **Yanlı Veliye**, Ortaklıklar Hukuku'nda "İşbölümü İlkesi" ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri, İHFM, C. 55, S. 3, 1997, s. 263 vd.

¹⁴ **Özkorkut Korkut**, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ankara 1996, s. 9 vd. **Kayhan**, Şirketler Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2023, s. 205.

6102 sayılı TTK md. 408 ile genel kurulun diğer organlara ait olan devredilemez yetkileri yerine getiremeyeceğinin ifade edilmiş olması karşısında eski Kanun döneminde mevcut olan üst organ görüşünün geçerliliğini yitirdiği¹⁵, organlar arasında yetki paylaşımı bulunduğu ve eşitlikçi yaklaşımın kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir¹⁶. Nitekim TTK md. 374'ün gerekçesinde, “...bu hüküm, bir anonim şirkette bütün yönetim yetkilerinin, bir üst kurul olması dolayısıyla genel kurula ait bulunduğu ve hatta ondan doğduğu, genel kurulun istediği görev ve yetkileri istediği anda yönetim kurulundan geri alabileceği yolundaki eskimiş anlayışa kapıları kapamıştır...” ve md. 375'in gerekçesinde ise, “genel kurulun her şeye kadir olduğuna ve bütün kararları alabilme yetkisi ile donatıldığına ilişkin salt yetki teorisi reddedilmiştir. Genel kurulun bir üst organ olduğu anlayışı Ticaret Kanununa yabancısıdır.” demek suretiyle genel kurula böyle bir özellik atfedilmediği ortaya konulmaktadır.

TTK'nın 375. maddesi uyarınca genel kurulun sözleşme ile yönetim kurulundan bazı yetkileri devralması mümkündür. Ancak yönetimin devri sınırlandırılmış, temsil yetkisinin devralınmasına ise imkân tanınmamıştır. Dolayısıyla TTK'da organlar arasında bir sınır çizilmişse de bunun yönetim kurulu lehine olduğu ifade edilmektedir¹⁷. Zira şirketin işletme konusunun gerçekleştirilebilmesi için yapılması gerekli işlemlerle ilgili tüm kararları alma yetkisi yönetim kuruluna ait olup esas sözleşme ya da genel kurul kararı ile bunun aksine bir düzenleme yapılamaz¹⁸.

¹⁵ **Keskin** Harun, Anonim Şirket Genel Kurulu ile Yönetim Kurulu Arasındaki İlişkinin Tarihsel Süreçte Geçirdiği Değişim ve Organların Yetkilerine Genel Bir Bakış, BATİDER, C. 34, S. 3, s. 241-274.

¹⁶ **Çamoğlu/Poroy/Tekinalp**, N. 663; **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, Anonim Şirketler Hukuku, C. I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, 1. Baskı, Ankara 2013, s. 395-396; **Kendigelen**, s. 265; **Uzunallı**, Anonim Şirkette İşletme Konusu, Ankara 2013, s.40.

¹⁷ **Keskin**, s. 261.

¹⁸ **Doğan** Beşir Fatih, Yeni Türk Ticaret Kanun'una Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, Yetkin Yayınevi, İstanbul 2011, s. 20; **Tekinalp Ünal**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011, s. 107 ve 127.

1.2. YÖNETİM KURULUNUN YAPISI

TTK ile anonim şirket yönetim kurulunun yapısına ilişkin birtakım yenilikler getirildiği görülmekte olup bu yeniliklerden bir tanesi, tüzel kişilerin de yönetim kurulunda yer alabilmesine ilişkindir¹⁹. İlgili tüzel kişi, zaman içerisinde kendisini yönetim kurulunda temsil eden kişiyi değiştirebilmektedir. Fakat bu durumun sıklıkla gerçekleşmesi yönetim kurulunun ahengini bozabilir ve yönetim kurulunda karar alım süreci zorlaşabilir²⁰. Bu durumun aşılabilmesi için tüzel kişi adına tescil edilen gerçek kişinin yönetim kuruluna katılması öngörülmüştür²¹. Eğer tüzel kişi tarafından yönetim kurulu üyesi olarak tescil ettirilmiş olan kimselerin şirketin alacaklılarına ya da ortaklarına karşı bir sorumluluğu doğmuş ise bu sorumluluk temsilciyi atayan tüzel kişiye aittir²². Zira yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişi onu temsil eden gerçek kişide somutlaşmıştır²³. Bu hüküm ile kamu tüzel kişileri tarafından atanan temsilcinin sorumluluğu arasında bir paralellik bulunmakta, zira her iki gruptaki kimselerin de göreve geliş yöntemi bir tür “atama” şeklinde gerçekleşmektedir²⁴.

Kanun ile getirilen bir diğer yenilik yönetim kurulunda görev alacak olan kişilerin pay sahibi olma zorunluluğunun kaldırılmasına ilişkindir. Bu değişikliğin temelinde, şirketlerin profesyonel kişiler tarafından yönetilmesinin ve yöneticilik konusunda uzmanlaşmış tüzel kişilerin de bu sayede şirket yönetimine dâhil olmasının sağlanmasının yattığı söylenebilir. Konuyu düzenleyen md. 359’un gerekçesinde de bu durum açıkça ortaya konulmaktadır. Gerekçeye göre, bu şartın ortadan kaldırılmasıyla hem işlevsiz bir prosedüre son verilmiş hem de şirketler hukukunda kurumsal yönetim anlayışını

¹⁹ **Kırca**, s. 55-56; **Eminoğlu** Cafer/**Çakır** Fatma Betül, Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyesi Seçilmesi ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kuruluna Temsilci Ataması, GÜHFD, 2014, C. 18, s. 3-4

²⁰ **Kayhan**, Şirketler, s. 208. **Eminoğlu/ Çakır**, s. 281.

²¹ TTK md. 359/2 gerekçesi.

²² **Şener** Oruç Hami, Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, İzmir 2022, s. 355; **Akdağ Güney**, Yönetim Kurulu, s. 281.

²³ **Tekinalp**, Tek Kişi, N. 12-15, s. 119.

²⁴ **Dedeğaç/Sapan**, 2013, s. 11 vd.

kuvvetlendirmek amaçlanmıştır. Söz konusu hüküm ile görece sınırlı sayıdaki ortaklardan oluşan anonim şirketlerde çok üyeli ve profesyonel yönetim kurulunun oluşmasının mümkün hale geleceği ifade edilmiştir²⁵.

Yönetim kurulu üyelerinin sayısı açısından TTK'da belirtilmiş bir üst sınır mevcut değildir. Makul bir sayının şirketin esas sözleşmesinde belirtilmesi yeterli olup bu sayı esas sözleşmede ile artırılabilir veya azaltılabilir. Bununla birlikte, yabancı sermayeli şirketlerde temsile yetkili olan en az bir Türk vatandaşı üye bulunması ve bu kimsenin ikametgâhının Türkiye'de bulunması gerekmektedir (TTK md. 359/1).

Genel kurul seçtiği yönetim kurulu ile ilgili bir görev süresi öngörebilir ve görev süresinin dolması halinde üye olarak belirlediği kimseyi tekrar seçebilir (TTK md. 362/1). Öte yandan yönetim kurulu üyelerinin görev süresi ile ilgili olarak kanun koyucunun bir üst sınır tayin ettiği görülmekte olup bu süre 3 yıldır. Bununla birlikte, genel kurul eliyle göreve getirilmiş bulunan yönetim kurulu üyesi için bir sürenin öngörülmemesi halinde seçimin bir faaliyet yılı için gerçekleştiği kabul edilir²⁶. Dolayısıyla bir sonraki genel kurulun olağan şekilde toplanmasına kadar ilgili yönetim kurulu üyesi görevine devam eder²⁷.

Genel kurulun, yönetim kurulu üyelerini görevden alması mümkündür. Bunun için öncelikle genel kurul gündeminde bu yönde bir gündem maddesi bulunması gerekmektedir. Genel kurul toplantıları açısından kural gündeme bağlılık olmakla birlikte; haklı bir sebebin varlığı halinde gündeme bağlılık şartı aranmamaktadır (TTK md. 364/1). Haklı sebeplerin neler olduğu madde metninde açıkça belirtilmiş değildir. Kanun koyucu, ilgili maddenin gerekçesinde ise örnek kabilinden birkaçını saymıştır. Bunlar arasında yolsuzluk, yetersizlik, bağlılığın ihlal edilmesi, görevin ifasının hali

---

²⁵ TTK md. 359 gerekçesi

²⁶ **Pulaşlı**, s. 282.

²⁷ **Domaniç** Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi, C. II, İstanbul 1988, s. 472; **Kırca** İsmail/**Şehirali Çelik** Feyzan Hayal/**Manavgat** Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013, s. 451 ve dn. 167; **Ayhan/Çağlar/Özdamar**, s. 303.

hazırda birden fazla şirkette üye olunması nedeniyle hakkıyla ifa edilememesi, geçimsizlik, nüfuzun kötüye kullanılması sayılmaktadır²⁸.

1.3. YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Kanun'da yönetim kuruluna getirilmiş birtakım görev ve yetkiler bulunmaktadır. Bu görev ve yetkiler temel olarak TTK md. 374'e belirlenmiş olmakla birlikte Kanun'un başkaca maddelerinde de kurulun görevlerine ait bir dağılımın olduğundan bahsetmek mümkündür.

Kanun'un 374. maddesine göre yönetim kurulu kendisine bırakılmış alanlarda yönetim yetkisine sahiptir. Buna ek olarak, kanunda ve esas sözleşmede genel kurulun görevleri arasında olduğuna dair bir tespitin bulunmadığı alanlarda, şirketin işletme konusunun hayata geçirilebilmesi için bazı iş ve işlemlerin yapılması gerekmektedir. Bu hususlar ile ilgili karar alma yetkisi de yine yönetim kuruluna aittir. Bununla birlikte, TTK'nın 365 ile 536. maddeleri arasında da yönetim kurulunun yetkilendirilmesini öngören birtakım hükümlerin yer aldığı görülmektedir. Bunlar arasında işlerin gidişatının izlenmesi (TTK md. 366/2); raporlar hazırlanması ve kararların uygulanması için komite ve komisyonlar kurulması (TTK md. 366/2); ticari temsilci ve vekil atanması (TTK md. 368), şirketin yönetimi ve temsilinin sağlanması (TTK md. 365); şirketin borca batık olduğundan şüphelenilmesi durumunda ara bilançonun hazırlanması ve şirketin aktiflerinin şirket alacaklılarının alacağını karşılayamadığının anlaşılması durumunda bu hususun mahkemeye bildirilmesi (TTK md. 376/3); genel kurulun toplantıya çağırılması; iç yönergenin hazırlanarak genel kurulun onayına sunulması (TTK md. 419); genel kurul toplantı tutanaklarının hazırlanması ile bunların tescil ve ilanı; bedeli tamamen onaylanmamış olan, nama yazılı payların devrinin onaylanması ya da reddedilmesi; şirkete ait olan finansal tabloların, bunların eklerinin, yönetim kurulunun ilgili mali yıl içerisindeki faaliyetlerine dair raporların hazırlanması ve genel kurula sunulması sayılabilir (TTK md. 375/1, f).

---

²⁸ TTK md. 364 gerekçesi.

1.4. ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİ

1.4.1. Genel Olarak

Anonim şirket yönetim kurulunun tek kişiden oluşması imkân dâhilindedir²⁹. Bununla birlikte, esas sözleşmede yönetim kurulunun birden fazla kişiden oluşacağı yönünde hüküm bulunabilir.

Özel kanunlarda, şirketin niteliğine göre yönetim kurulu üye sayısı bakımından farklı hükümler yer aldığı görülmektedir. Bunlardan ilki 5411 sayılı Bankacılık Kanunu olup ilgili Kanunun 7. maddesi gereğince Türkiye’de kurulacak bir bankanın, anonim şirket niteliğini haiz olması ve 23. maddesine göre yönetim kurulunun en az beş kişiden oluşması gerekmektedir³⁰. Bir diğer örneği ise 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu oluşturmaktadır. Mezkûr Kanunun madde 4 fıkra 1 hükmüne göre³¹, sigorta şirketlerinin yönetim kurulları beş kişiden az olamayacaktır. 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK) md. 17’de³² de ayrıksı bir düzenleme yer almaktadır. Buna göre, halka açık anonim şirketler kurumsal yönetim ilkelerine tâbi olup anılan madde doğrultusunda çıkarılan Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği md. 4.3.1³³ uyarınca, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulandığı şirketlerin³⁴ yönetim kurulunun en az beş üyeden oluşması gerekmektedir. 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu md. 13’e göre³⁵ ise anılan kanuna tâbi şirketlerin yönetim kurulunun en az üç üyeden meydana gelmesi gerekmektedir.

---

²⁹ Yönetim kurulunun tek kişiden oluşması halinde, “tek kişi” ve “kurul” ifadeleri çelişki yaratabilecek gibi görünse de burada kişiden ziyade organa işaret edilmektedir. **Kayıhan**, Şirketler, s. 207.

³⁰ RG. T. 01.11.2005, S. 25983.

³¹ RG. T. 14.06.2007, S. 26552.

³² RG. T. 30.12.2012, S. 28513.

³³ RG. T. 03.01.2014, S. 28871.

³⁴ Kurumsal Yönetim Tebliği md. 2/a uyarınca, payları borsada işlem gören halka açık şirketler Tebliğ’in ikinci bölümünde yer alan Kurumsal Yönetim İlkeleri’ne tabidir.

³⁵ RG. T. 13.12.2012, S. 28496.

Kanun'un 339. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, yönetim kurulu üye sayısının anonim şirketin esas sözleşmesinde belirtilmesi gerekmektedir. Ancak şirket tarafından bir alt veya üst sınır tespit edilip edilemeyeceği hususunda doktrinde görüş ayrılığı bulunmaktadır. Bir görüş bu yönde bir belirlemenin mümkün olduğunu savunurken³⁶; bir diğer görüş ise esas sözleşmede üye sayısı bakımından sadece asgari sınır belirten bir kuralın, TTK md. 339/2-g hükmüne uygun olmadığını, bu doğrultudaki esas sözleşme hükümlerinin iptal edilmesinin talep edilebileceğini öne sürmektedir³⁷. İlgili Kanun maddesinde yönetim kurulunun üye sayısının belirlenmesine ilişkin yetkinin genel kurulun takdirine bırakıldığı anlaşılmakta ve bu kapsamda esas sözleşmeye “yönetim kurulu en az üç, en çok yedi üyeden oluşabilir” şeklinde, alt ve üst sınır tayin eden bir hüküm koyulabileceği düşünülmektedir.

Yönetim kurulu üyeleri içlerinden birer kişiyi kurul başkanı ve başkan yardımcısı olarak belirleyebilir (TTK md. 366/1). TTK md. 367 hükmü uyarınca ise şirketin yönetimi üyelerden birine veya birkaçına devredilebilecek olup söz konusu üye ve/veya üyeler murahhas üye sıfatını taşımaktadır. Öte yandan üyelerin, atanma şekilleri ve sahip oldukları yetkiler bakımından birbirinden ayrışabildiği görülmektedir. Bu anlamda üyelerden bir veya birkaçı “bağımsız yönetim kurulu üyesi”, “icrada görevli olmayan yönetim kurulu üyesi” veya “inançlı yönetim kurulu üyesi” sıfatını haiz olabilir. Öte yandan SerPK md. 17'ye dayanılarak çıkarılan Kurumsal Yönetim Tebliği'nin, yönetim kurulu üyelerine ilişkin birtakım hususlara dair özel düzenlemeler ihtiva ettiği görülmektedir. Bu bahisle, yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun icrada görevli olmayan yönetim kurulu üyelerinden oluşması ve üyelerin en az üçte birinin bağımsız yönetim kurulu üyesi olması gerekmektedir³⁸.

³⁶ **Karaege**, Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları, s. 73; **Pulaşlı** Hasan Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017, s. 428; **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s. 400.

³⁷ **Aydın**, Yönetim Kurulu Üye Sayısının Belirlenmesi, s. 24-25.

³⁸ Kurumsal Yönetim İlkeleri md. 4.3.2: “*İcrada görevli olmayan yönetim kurulu üyesi, üyelik haricinde şirkette başkaca herhangi bir idari görevi veya kendisine bağlı icrai mahiyette faaliyet gösteren bir birim bulunmayan ve şirketin günlük iş akışına ve olağan faaliyetlerine müdahil olmayan kişidir.*”

1.4.2. Yönetim Kurulu Üyelerinin Anonim Şirketteki Konumu ve Anonim Şirket ile İlişkisi

Yönetim kurulu üyelerinin şirket içindeki konumu hususunda doktrinde tartışmalar bulunmaktadır. Bir görüş, yönetim kurulu üyelerinin nitelikleri dolayısıyla şirketin organı olduğunu öne sürerken; diğer bir görüş, üyelerin organ üyesi sıfatını haiz olduğunu ifade etmektedir³⁹. Üyelerin organ sıfatı taşıdığını öne süren görüş, üyelerin sorumluluğu bakımından TTK uyarınca farklılaştırılmış teselsül ilkesinin benimsenmesi ve üyelerin haksız fiillerinden de şirketin sorumlu olması gerekçesine dayanmaktadır⁴⁰. Öte yandan, kanunda veya esas sözleşmede organ olarak belirtilmeyen ancak işlevsel olarak bir organın görevini ifa eden ve şirketin iradesinin vücut bulmasında etki gösteren kişi veya kişi gruplarının da organ olarak nitelendirilmesi gerekmektedir⁴¹. Kanımızca, yönetim kurulu üyelerinin anonim şirket ile sözleşmesel bir ilişki içerisinde olduğu ve üyelerin şirkete karşı mali hak talebinde bulunduğu göz önüne alındığında, üyelerin organ üyesi olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Yönetim kurulu üyesinin şirket ile arasında olan sözleşmesel ilişkinin niteliği konusunda doktrinde görüş birliği yoktur⁴². Doktrinde bulunan hâkim görüş, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasında vekâlet ilişkisi olduğu yönündedir⁴³. Karşıt görüşe göre ise yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki sözleşmenin niteliği, diğer sözleşme tiplerinin

³⁹ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 389; **İmregün**, s. 228.

⁴⁰ **Doğan**, s. 9.

⁴¹ **Yağcıoğlu** Kaan Muharrem, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, s. 26.

⁴² İsviçre hukukundaki görüşler için bkz. **Forstmoser Peter/Meier Hayoz Arthur/Nobel Peter**, Schweizerisches Aktienrecht, Stämpfli Verlag AG, Bern 1996, § 28, N. 4-9.

⁴³ **Yağcıoğlu**, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu, s. 69; **Bahtiyar** Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 13. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 236; **Karaege** Özge, Yeni Türk Ticaret Kanun'u Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 16, S. 3, 2012, s. 71-72. Anonim Şirket ile yönetim kurulu üyesi arasındaki hukuki ilişkinin karma sözleşme niteliğine sahip olduğu yönündeki görüş için bkz. **Kayırgan** Hasan, Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Şirket Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği, ERÜHFD, C. 8, S. 1, 2013, s. 257.

unsurları esas alınarak farklı şekilde belirlenebilmekte; bu şekilde bir sözleşme belirlenmediği takdirde ise vekâlet ilişkisinin uygulanması gündeme gelmektedir⁴⁴.

1.4.3. Üyelik Sıfatının Kazanılması ve Kaybedilmesi

1.4.3.1. Üyelik Sıfatının Kazanılması

Yönetim kurulu üyeliği, TTK md. 359/1 hükmü çerçevesinde iki şekilde gündeme gelebilmektedir. Bunlardan ilki üyelerin esas sözleşme ile atanması iken; diğeri genel kurul tarafından seçilmesidir. Buna karşın kanunda, farklı durumlara münhasır olarak değişik yöntemlere de imkân tanındığı görülmektedir.

1.4.3.1.1. Esas Sözleşmeyle

Anonim şirketin ilk yönetim kurulu, TTK md. 339/3 uyarınca esas sözleşme ile belirlenmektedir. Mezkûr maddeye göre kurucuların, esas sözleşmede şirketin kurulmasına müteakip görev yapacak yönetim kurulunu belirtmeleri gerekmektedir.

TTK md. 408/2-b uyarınca, yönetim kurulunun belirlenmesi ve üye seçimi genel kurulun devredilmez yetkilerinden biridir. Ancak TTK'da kuruluşun sonra ilk genel kurulun beklenmesine ihtiyaç bulunmaması için esas sözleşme ile yönetim kurulunun belirlenmesi öngörülmüştür. Bu yönde bir hüküm öngörülmesinin sebebi, şirketin kurulduğu an itibarıyla organ eksikliğinin bulunmasını ve yönetim boşluğunun oluşmasını önlemektir⁴⁵.

⁴⁴ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 389; **Uysal Levent**, 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanun'u ve Türk Ticaret Kanun'u Tasarısı Kapsamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu -I, TBB Dergisi, S. 80, 2009, s. 317-318.

⁴⁵ **Kayar İsmail**, Ticaret Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2017, s. 439.

1.4.3.1.2. Genel Kurul Kararıyla

Yönetim kurulu üyelerinin seçiminde temel yol, üyelerin genel kurul tarafından atanmasıdır. Bu yolla yapılacak bir seçim için TTK'da özel bir nisap öngörülmemiştir. Dolayısıyla, genel kurul hazır bulunanlar içerisinde oy çokluğu ile yönetim kurulu üyesi veya üyelerini seçecektir. Ancak bu hususta esas sözleşme ile farklı bir nisap öngörülebilir. Doktrindeki bir görüş, esas sözleşmede, TTK'da öngörülen nisaptan daha ağır bir nisabın belirlenebileceğini; ancak bu nisabın hafifletilemeyeceğini öne sürmektedir⁴⁶.

Genel kurulun söz konusu yetkisine müdahale edilemeyecek olup bunun tek istisnasını kanun ve/veya esas sözleşme ile getirilen düzenlemeler oluşturmaktadır⁴⁷. Bir kimsenin genel kurul tarafından, yönetim kurulu üyeliğine seçilmesi bir icap niteliğindedir⁴⁸. Bu işlemin hukuken sonuçlanması ve üyeliğin tescil edilebilmesi için üye olarak seçilen kimsenin açık ya da zımni bir şekilde bu icabı kabul etmesi gerekmektedir. Yönetim kurulu üyeliğinin tescili ve ilanı ise bu noktada kurucu bir nitelik taşımamaktadır.⁴⁹ Bunun yanı sıra, Ticaret Sicil Yönetmeliği md. 69/1-h uyarınca, esas sözleşme ile atanan ve olmayan yönetim kurulu üyelerinin, üyeliği kabul ettiklerine dair yazılı beyanlarını kuruluş işlemleri sırasında ibraz etmeleri gerekmektedir.

1.4.3.1.3. Yönetim Kurulu Kararıyla (Kooptasyon)

Yönetim kurulu üyeliğinin oluşumu bakımından bir diğer yol kooptasyondur. Buna göre, yönetim kurulu üyeliği TTK md. 363'te belirtilen şekilde boşalmış ise kooptasyon yöntemi ile yeni üye belirlenecektir. İlgili kanun hükmü, yönetim kurulu üyeliklerinden birinin öngörülemeyen bir sebeple boşalması durumunu ele almakta olup bu hükme göre yönetim kurulu, üye seçilme yeterliliğini haiz bir kimseyi geçici olarak yönetim kurulu üyesi olarak belirlemektedir. Bu yöntem, yönetim kurulu üyeliğinin ölüm gibi doğal

⁴⁶ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, s. 415.

⁴⁷ Pulaşlı, Şirketler, s. 423.

⁴⁸ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 389.

⁴⁹ Pulaşlı, Şerh, s. 898; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 15; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, N. 557.

nedenler ya da istifa gibi iradi kararlar neticesinde veya yönetim kurulu üyesi olarak seçilmek için gerekli olan şartların kaybedilmesi sebebiyle üyeliğin boşalması hâllerinde uygulanabilmektedir.

Kanunda öngörülen yöntemin uygulanabilmesi için öncelikle yönetim kurulunun sirküler ya da fiziki toplantı yoluyla karar alması gerekmektedir. Bunun ardından yönetim kurulu tarafından bir atama yapılacaktır. Bu noktada yönetim kurulunun karar alabilmesi için toplantı ve karar yeter sayılarının gözetilmesi gerekmektedir. Üyeliğin boşalması nedeniyle yeni üyenin seçilmesi bakımından bu yeter sayıların sağlanamaması durumunda yönetim kurulu karar alamaz. Bu durumda TTK'nın md. 410/2 hükmü çerçevesinde bir yönetim kurulu üyesinin mahkemenin iznine bağlı olarak genel kurulu toplantıya çağırması ve yeni üyelikler için seçimin yapılması gerekmektedir⁵⁰. Ancak yönetim kurulunun tek kişiden oluşması ya da aynı anda tüm yönetim kurulu üyeliklerinde ani bir boşalmanın olması durumunda kooptasyon yöntemine başvurulması mümkün değildir. Bu durumda TTK md. 410/2 hükmünün uygulanması gerekmekte olup aksinin kanuna karşı hile olarak değerlendirildiği görülmektedir⁵¹.

Yönetim kurulunca alınan karar genel kurulun onayına sunulacak; bu usulle seçilen üye, yerine geçtiği yönetim kurulu üyesinin görev süresini tamamlayacaktır⁵². Belirtmek gerekir ki kooptasyon usulü, TTK md. 334 uyarınca atanan bir üyenin görevinin sona ermesi halinde uygulama alanı bulmaz. Başka bir deyişle, anonim şirket yönetim kurulunda kamu kurumlarının TTK md. 334 hükmü uyarınca temsil edilmesi durumunda, temsilcinin yerine yeni bir üyeyi belirlemek söz konusu kamu kurumunun yetkisindedir. Bu sebeple, kamu kurumunu temsil eden yönetim kurulu üyesi yerine geçici süreliğine dahi olsa yönetim kurulunca yeni bir üye seçilemez.

⁵⁰ **Çakır** Rasim Can, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanun'u'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul Barosu Dergisi, C.88, S.5, 2014, s. 114.

⁵¹ **Dedeğaç/Sapan**, 2013, s. 12-13.

⁵² **Falcioglu** M. Özgür, Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili, Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, (Ed. E. Ulusoy), Bilge Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2014, s. 143.

1.4.3.1.4. Üyelerinin Seçimi Açısından İstisnai Durumlar

Bazı durumlarda yönetim kurulunun üye profilinin esas sözleşme veya genel kuruldan farklı mercilerin takdirleri ile belirlenebildiği görülmektedir. Şüphesiz bunun da yine bir kanuni dayanağa sahip olması gerekmektedir.

Özellik arz eden durumlardan ilki TTK md. 334 hükmüdür. İlgili madde, kamu hizmeti niteliğinde faaliyet yürüten anonim şirketlerin yönetim kurulu üyelerine ilişkin hüküm ihtiva etmektedir. Kanun'un 334. Maddesinin birinci fıkrası uyarınca devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişilerinden birine yönetim kurulunda temsilci bulundurma hakkı verilebilmektedir. Ancak bu husus bazı şartlara bağlanmıştır. Bunlardan ilki, söz konusu üyelikler ile ilgili olarak esas sözleşmede hüküm bulunmasıdır. Öte yandan işletme konusu hizmetin bir kamu hizmeti niteliği taşıması gerekmekte olup devlet kurumları bu anonim şirkette pay sahibi olmasa bile temsilci bulundurabilecektir. (TTK md. 334)

Anonim şirketlerin yönetim kuruluna dışardan yapılacak olan atamalara ilişkin özellik gösteren durumlardan bir diğerine, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda bulunan hükümlerden ulaşılmaktadır. İlgili Kanununun 134. maddesine göre fon bankalarının; yönetim ve denetimine sahip oldukları iştiraklerinin, hâkim ortağı olan tüzel kişilerin, gerçek ve tüzel kişi hâkim ortaklarının hâkim ortak olduğu şirketlerin, bu sayılan kişiler adına hareket eden ya da onlar için fakat kendi adına para, mal ya da hak edinen şirketlerin yönetim kurulu üyeliklerine atama yapabilir. Belirtilen şekillerde göreve gelen üyelerin hakları ve yükümlülükleri ile seçimle göreve gelen üyelerin hakları ve yükümlülükleri arasında bir fark bulunmamaktadır. Buna karşın, atama ile göreve gelmiş olan temsilcilerin şirketin alacaklılarına ya da ortaklarına karşı bir sorumlulukları doğmuş ise bu zarardan ilgili temsilciyi atayan kamu tüzel kişisi sorumlu olacaktır⁵³.

⁵³ Akdağ Güney, 2012, s. 9; Dedeğaç/Sapan, 2013, s. 11-12.

1.4.3.2. Üyelik Sıfatının Kaybedilmesi

Yönetim kurulu üyeliğinin kaybedilmesi çeşitli şekillerde gerçekleşebilmektedir. Bunlardan ilki üyenin görev süresini doldurmasıdır. Ancak görev süresi dolan yönetim kurulu üyesi üyeliğe tekrar seçilebilir (TTK md. 362). Diğer yandan üyeliğe seçilme yeterliliklerini kaybeden, istifa eden ya da ölüm gibi olağanüstü durumlar bünyesinde gerçekleşen bir kimsenin üyeliği de bu şartların gerçekleşmesi ile birlikte sona ermektedir.

TTK md. 363/2 hükmü uyarınca bir yönetim kurulu üyesi iflas ederse, ehliyeti kısıtlanırsa ya da kanundan veya esas sözleşmeden kaynaklanan nitelikleri artık taşıyamaz hale gelirse bu durum üyeliğin kaybedilmesi neticesini doğurmaktadır. Bu kimsenin üyeliği de başkaca bir kararın alınmasına ya da işlemin yapılmasına gerek kalmaksızın kendiliğinden sona erecektir (TTK md. 363/2).

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na (eTTK) göre bazı suçlardan dolayı mahkûm edilmiş olmak da üyelik için gerekli olan yasal şartların kaybedilmesi anlamına gelmektedir. Bu suçlar: sahtekârlık, güveni kötüye kullanma, hırsızlık ve dolandırıcılık gibi itibar kaybını da beraberinde getiren suçlar olarak değerlendirilmektedir⁵⁴. Bu suçların yönetim kurulu üyeliğine kendiliğinden engel olacağına dair kanun hükmü 6102 sayılı yürürlükteki TTK'da yer almamaktadır⁵⁵. Ancak bu türden suçlar ile mahkûm olmuş kimselerin yönetim kurulu üyesi olmasından istenmiyorlar ise bu durumun esas sözleşmeye bir üyelik engeli olarak dercedilmesi mümkündür⁵⁶.

⁵⁴ **Üçışık** Güzin/**Çelik** Aydın, Anonim Ortaklar Hukuku C. 1, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 393.

⁵⁵ Bu durumun hukuki bir boşluk yarattığı yönünde bkz. **Moroğlu**, s. 161.

⁵⁶ **Karaege**, s. 79.

1.5. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN NİTELİKLERİ

1.5.1. Türk Ticaret Kanunu ile Öngörülen Nitelikler

Bir anonim şirketin yönetim kuruluna üye olarak seçilebilmek için TTK'da sayılmış bazı niteliklere sahip olmak gerekmektedir. Bu şartlardan ilki Türk hukukuna göre gerçek ya da tüzel kişi olmaktır. Daha önce de belirtildiği üzere anonim şirketin yönetim kuruluna tüzel kişiler de üye olarak seçilebilmekte; ancak tüzel kişi adına tescil edilen gerçek kişi tarafından yönetim kurulu toplantılarına katılınması gerekmektedir⁵⁷. Tek üyeli olan yönetim kurulları açısından da bir ayırım yapılmamıştır. Buna göre tek üyeli yönetim kurullarında da tüzel kişiler yönetim kurulu üyeliği yapabilmektedir. Belirtilmelidir ki, yönetim kurulu üyesinin bir tüzel kişi olması halinde TTK'da, esas sözleşmede ve sair mevzuatta öngörülen niteliklerin tüzel kişi ve onun temsilcisinde bulunması gerekmektedir⁵⁸. Ayrıca, yukarıda da belirtildiği üzere, TTK bir kimsenin anonim şirketin yönetim kurulu üyesi olarak atanabilmesi için pay sahibi olmasını şartını artık aramamaktadır. Bunun nedeni, günümüzde yönetim işinin profesyonel hale gelmesi ve idari konularda payın pek bir önem taşımasıdır⁵⁹.

Yönetim kurulu üyesi olmak için aranan şartlardan bir diğeri, tam ehliyetli olmaktır. Bu husus TTK'nın md. 359/3 hükmü ile belirlenmiş olup ilgili hüküm uyarınca, yönetim kurulu üyelerinin ve tüzel kişi adına görev yapmak üzere tescil edilecek kişilerin de tam ehliyetli olmaları gerekmektedir. Zira anonim şirketin yönetim kurulu, şirket adına planlamalar yapacak ve şirketin geleceği hakkında karar verecek olan organdır. Bununla birlikte yönetim kurulu üyelerinin önemli yetkileri bulunmakta ve üyeler, kullandıkları yetkiler bakımından pay sahiplerine ve genel kurula karşı sorumlu bulunmaktadır. Bu sorumluluk ancak tam ehliyetli kişiler tarafından yerine getirilebilecek olup aksi durumda ortaya ciddi sorunlar çıkabilir⁶⁰.

⁵⁷ Çelikleş İlyas, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri Konusunda Karşılaşılabilecek Sorunlar, Marmara Özel Sayı, C. 18, S. 2, 2012, s. 603-604.

⁵⁸ Kırcı/ Şehirli Çelik/Manavgat, s. 405-406, s. 419; Eminoğlu/ Çakır, s. 283-284.

⁵⁹ İmregün, s. 199.

⁶⁰ Teoman Ömer, Türk Ticaret Kanun'u Tasarısı'nın Anonim Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerin Değerlendirilmesi, BATİDER, C. 26, S. 3, 2010, s.7.

Kanun'da üyeliği sona erdiren nedenlerin birer seçilme engeli olarak kabul edildiği görülmektedir. (TTK md. 359/4) Bu kapsamda, üyeliği sona erdiren nedenlerin, üyelerin nitelikleri bakımından menfi bir şart olarak yer aldığı söylenebilir. TTK md. 363/2'de ehliyeti kısıtlanan, iflas eden veya kanunlarda ve esas sözleşmede üye olabilmek için belirlenen şartları yitiren bir kişinin yönetim kurulu üyeliğinin kendiliğinden sona ereceği düzenlenmektedir. Buna göre, iflas eden veya üye olabilmek için kanuni veya esas sözleşmedeki şartları taşımayan bir kişi yönetim kurulu üyesi olarak seçilememektedir.

Yönetim kurulu üyelerinin sahip olmaları gereken nitelikler kapsamında belirtilmesi gereken bir diğer husus devlet memuru olan kişilere ilişkindir. TTK'da yer almamakla birlikte, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik⁶¹ md. 30/2 uyarınca devlet memuru olan kişilerin kural olarak yönetim kurulu üyeliğine seçilemeyeceği düzenlenmektedir. Ancak devlet memurlarının (657 sayılı Devlet Memurları Kanunu md. 28) ve noterlerin (1512 sayılı Noterlik Kanunu md. 50) şirket yöneticisi olmasını engelleyen hükümler “düzen hükmü” niteliği taşıyıp bu şartlara uyulmaması -idari yaptırımlar bir tarafa bırakılacak olursa- üyelik sıfatının kazanılması ve kaybı bakımından bir önem arz etmemektedir⁶².

1.5.2. Esas Sözleşme ile Öngörülen Nitelikler

Anonim şirket yönetim kurulunda yer alacak kişilerin TTK'da belirtilenler dışında taşıması istenen bazı özelliklere ilişkin şirket esas sözleşmesine hüküm konabilmektedir⁶³. TTK md. 363/2 uyarınca esas sözleşme ile yönetim kurulu üyesinde aranan özellikleri yitiren bir kişinin üyeliği kendiliğinden sona erecektir. TTK md. 359/4 hükmü gereğince üyeliği sona erdirecek bir sebep seçilmeye de engel teşkil edeceğinden

⁶¹ RG, T. 28.11. 2012 S. 28481.

⁶² **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 412-413.

⁶³ **Kayıhan**, Şirketler, s. 209.

esas sözleşmede öngörülen niteliklerin üyeliğe seçilmek istenen kişide bulunması gerekmektedir. Bu husus kamu tüzel kişilerince atanan yönetim kurulu üyeleri bakımından da geçerlidir⁶⁴.

Esas sözleşme ile öngörülen nitelikleri taşımayan bir kişinin üye olarak seçilmesi halinde hangi yaptırımın uygulanacağı doktrinde tartışılan bir konudur. Bir görüşe göre, kanunda veya esas sözleşmede öngörülen şartları taşımayan bir kişinin yönetim kurulu üyesi olarak seçilmesine ilişkin karar, 6098 sayılı TBK md. 27 uyarınca batıldır⁶⁵. Başka bir görüşe göre ise, esas sözleşmede yer verilen nitelikleri taşımayan bir kişinin üye olarak seçilmesi halinde, bu karar iptal edilebilir nitelikte; ancak söz konusu nitelik kanunda da düzenlenmekte ise ilgili kararın butlanı gündeme gelmektedir⁶⁶.

6102 sayılı TTK Tasarısının md. 359/3 hükmünde, anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin en az yarısı ile tüzel kişi adına tescil ve ilan edilen kişilerin ve tek kişilik yönetim kurulunda üyenin, yükseköğrenim görmesi şartı öngörülmüş; ilgili maddenin gerekçesinde, bu şartla yönetim kurulunun kalitesinin artırılarak kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlanacağı belirtilmiştir⁶⁷. Ancak uygulamadan gelen tepkiler üzerine yönetim kurulu üyelerinin yarısının yükseköğretim görmüş olma şartı, dörtte bire düşürülmüştür. Değişikliğin gerekçesinde, Anadolu'da geleneksel aile şirketlerinin çoğunlukta olduğu ve bu şirketlerde yönetici olan kişilerin çoğunluğunun yükseköğrenim görmediği belirtilerek, kişilerin kendi kurdukları şirkette yönetici olamamasının, Anayasa tarafından güvence altına alınan çalışma ve teşebbüs hürriyetine aykırılık teşkil edeceği

⁶⁴ **Kırca** İsmail, Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği, C. XXCIII, S. 2, 2012, s. s. 55; **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s.406; **Eminoğlu/Çakır**, s. 283. Aksi görüş için bkz. **Akdağ Güney**, Yönetim Kurulu, s. 20.

⁶⁵ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 397.

⁶⁶ **Develi**, Emine, Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, 1. Bası, Seçkin, Yayıncılık, 2016, s. 50.

⁶⁷ Bu hususta bkz. Türk Ticaret Kanun'u Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/324), TBMM Dönem 23, Yasama Yılı: 2, 359/3'ün madde gerekçesi, s. 166, www.kgm.adalet.gov.tr (E.T: 15.09.2023)

belirtilmiştir⁶⁸. Yine uygulamadan gelen tepkiler üzerine, 6335 sayılı Kanun'un 42. maddesiyle yapılan değişiklik sonucu yükseköğrenim görme şartı tamamen kaldırılmıştır. Nitekim doktrinde de yükseköğrenim görme şartının ülkemizde yaygın bir uygulaması olan aile şirketlerinin yapısına uymadığı, kaldırılmasının yerinde olduğu ifade edilmiştir⁶⁹.

1.5.3. Türk Ticaret Kanunu Dışındaki Mevzuatta Öngörülen Nitelikler

Bazı anonim şirketler açısından, yönetim kurulu üyesi olabilmek için sair kanunlarla özel şartlar getirilmiştir. Örneğin banka yönetim kurulu üyesi olmak görece daha zordur. Bunun nedeni 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda, yukarıda sayılan engellere ek olarak başka engellerin de öngörülmüş olmasıdır. Bankacılık Kanunu'nun 23. maddesine göre bankanın yönetim kurulunda yer alması gereken kimseler, ilgili anonim şirketin esas sözleşmesini hazırlayarak bankayı kuran banka kurucuları için aranan şartları taşımalıdır⁷⁰. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu⁷¹ md. 4/2 hükmünde de yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun en az dört yıllık yükseköğrenim görmüş olması ve sigortacılık, iktisat, işletme, muhasebe, hukuk, maliye, matematik, istatistik, aktüerya veya mühendislik alanlarında en az üç yıl deneyimi olan kişilerden seçilmesi şart kılınmıştır.

1.6. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HAKLARI

1.6.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin İdari Hakları

Yönetim kurulu üyelerinin haklarının TTK'da sistematik şekilde düzenlenmediği görülmektedir. TTK'nın belirli maddeleri içerisinde dağınık bir yapı gösteren yönetim

⁶⁸ Türk Ticaret Kanun'u Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/324), TBMM Dönem 23, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 96, 22. Dönem Adalet Komisyonu Raporu (1/1138), s. 489, www.kgm.adalet.gov.tr (E.T: 15.0)

⁶⁹ **Karasu** Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, B. 2, Ankara 2015, s. 196. Üyelerin niteliğine ilişkin süreç hakkında detaylı bilgi için ayrıca bkz. **Çeliktaş**, s. 605-607.

⁷⁰ Bankacılık Kanun'u, md. 21.

⁷¹ RG, T. 14.6.2007 S. 26552.

kurulu üyelerinin haklarını, idari haklar ve mali haklar olarak ikiye ayırarak incelemek mümkündür.

Yönetim kurulu üyelerinin idari hakları; kendilerine yüklenen şirketi yönetme görevinin ve tabi oldukları müteselsil sorumluluk esasının uzantısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim üyelere bu hakların tanınması, yönetim görevinin düzgün bir şekilde icra edilebilmesi için gerekli olup üyelerin organsal faaliyetlere katılma ve özen yükümünü yerine getirebilmesi de ancak bu hakların kullanılması ile mümkündür. Bu yönüyle idari haklar, yönetim kurulu üyeleri için aynı zamanda birer borç teşkil etmekte olup nimet külfet dengesi içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir⁷².

Bahis konusu haklar doktrinde çeşitli yazarlarca “yönetimsel haklar”⁷³ veya “kişisel nitelikte haklar”⁷⁴ olarak da tanımlanmaktadır. Ancak bu nitelendirmeler ilgili hakkın bir özelliğine vurgu yaptığından çatı kavram olarak “idari” tabirinin tercih edilmesi kanımızca daha uygundur. Zira idari haklar, yönetimsel hakları da kapsamakta olup söz konusu hakların neredeyse tamamı üyeler tarafından şahsen (kişisel olarak) kullanılır.

Yönetim kurulu üyelerinin en önemli idari hakları arasında yönetim hakkı yer almaktadır. İlk olarak yönetimden ne anlaşılması gerektiğinin ortaya konması gerekmektedir. En genel tabir ile yönetim görevi, şirkete ait işlerin devamlılığının sağlanması ve şirket amaçlarının gerçekleşmesi için gerekli kararların alınması şeklinde değerlendirilmektedir⁷⁵. Söz konusu hak müteselsil sorumluluk esasını etrafında örgütlenmekte olup ve onun doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla yönetime katılma hakkının alt görünümü, yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasını talep etme ve toplantıya katılma hakkıdır. Benzer şekilde, yapılan toplantıda görüşlerini açıklamak ve oy kullanmak, görüşülmesi istenen konularda öneriler hazırlamak da hakkın diğer görünümleridir⁷⁶.

⁷² **Işık**, Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Hakları, s. 181.

⁷³ **Kortunay** Ayhan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanun’una Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, 1. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2015, s.188.

⁷⁴ **Pulaşlı**, Şirketler, s. 462; **Çamoğlu/Tekinalp/Poroy**, s. 287.

⁷⁵ **Pulaşlı**, Şerh, s. 972.

⁷⁶ **Karahan** Sami, Şirketler Hukuku, Mimoza Yayıncılık, 2. Bası, 2015, s. 424.

Yönetim kurulu üyelerinin bir diğer önemli hakkı da temsil hakkıdır. Temsil hakkı, kural olarak çifte imza kullanmak suretiyle yerine getirilmektedir (TTK md. 370/1). Buna karşın ana sözleşmeye bu konuda aksi bir hüküm konulabilir. Bu çerçevede bireysel ya da birlikte imza yetkisi öngörülebilir. Diğer yandan söz konusu uygulamanın tek üyeli anonim şirketler açısından uygulanmayacağı ifade edilmekte olup temsil hakkı tek imza usulü ile yerine getirilecektir⁷⁷.

Yönetim kurulu üyelerine tanınan bir diğer idari hakkı genel kurul kararlarının iptalini isteme hakkı oluşturmaktadır. Bu hak yönetim kurulu üyesine, genel kurulda alınan bir karar kişisel bir sorumluluğunu doğuracak ise mezkûr kararın iptalini talep etme imkânı tanımaktadır⁷⁸. İlgili hak TTK'nın md. 446 hükmü ile düzenleme alanı bulmuş olup kanuna veya esas sözleşmeye ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararlarına karşı Asliye Ticaret Mahkemesi'nde iptal davasının açılabilecektir⁷⁹.

Yönetim kurulu üyeleri ile ilgili olarak ifade edilmesi gereken bir diğer idari hak da üyelerin bilgi alma ve inceleme hakkıdır. İlgili hak, TTK md. 392 ile düzenlenmektedir. Söz konusu madde, yönetim kurulu üyelerinin yönetim kurulu toplantılarında şirket yetkilileri, ortaklık temsilcileri ya da diğer yöneticilerinden şirket işlerinin gidişatı hakkında bilgi talep etme ya da belirli bazı işler söz konusu olduğunda bilgi isteyebilme haklarını hükme bağlamaktadır. Bilgi alma ve inceleme hakkı her bir yönetim kurulu

---

⁷⁷ Akdağ Güney, Yönetim Kurulu, s. 108

⁷⁸ Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, Dora Basın Yayın, Bursa 2018, s. 193.

⁷⁹ İlgili maddeye göre kişisel bir sorumluluğu doğacak olan bir yönetim kurulu üyesinden başka bu karar aleyhine farklı kimseler de dava açabilmektedir. Bunlardan biri pay sahipleridir. Pay sahibinin toplantıda hazır bulunması ve karara karşı olumsuz oy kullanması gerekmektedir. Ayrıca bu husus tutanağa geçirilmiş olmalıdır. Diğer yandan toplantıda bulunsun ya da bulunmasın veya karar aleyhine oy kullansın ya da kullanmasın çağrının usulüne göre yapılmadığı, gündemin uygun şekilde ilan edilmediği, genel kurula katılma yetkisine sahip olmayan kişilerin ya da yetkisiz temsilcilerin toplantıya katıldığı ve oy kullandığı, genel kurula katılmasına haksız şekilde izin verilmediği ve bu durumların genel kurulda alınan karar üzerinde etkili olduğu kanaatinde olan bir pay sahibi karar aleyhine dava açabilmektedir. Buna karşın yönetim kurulu da bir bütün olarak karar aleyhine dava açabilecek olup bunun için ilave bir şart öngörülmemiştir.

üyesine özgü, yönetim kurulu üyesi sıfatından kaynaklanan bir hakır⁸⁰. Bu hak da diğer idari haklar gibi yönetim kurulu üyelerinin şirket işlerinin devamlılığı konusundaki yükümlülüklerinden doğmaktadır⁸¹.

Anonim şirketin idaresi, yönetim kurulu üyesinin güvenilirliğine ve özenine bırakılmış bir görevdir. Bu güven ilişkisinin devam edebilmesi için yönetim kurulunun şirket ile ilgili alacağı karar öncesinde karara vücut veren şirket işi hakkında detaylı bilgi sahibi olması elzendir. Bu hakkın genel kurul tarafından kaldırılması ya da sınırlandırılması mümkün değildir (TTK md. 392/6). Öyle ki yönetim kurulu üyesi tarafından istenen bilginin eksiksiz bir şekilde karşılanması gerekmektedir. Buna karşın söz konusu hakkın esas sözleşmeye hüküm konularak genişletilmesi mümkündür. (TTK md. 392/6) Bir yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu toplantısı dışında da bilgi talep edebilir. Bu bilgiyi yönetimle görevli kişilerden ve/veya komitelerden alabilir. Bu kişiler yönetim kurulu üyesine ayrıntılı şekilde bilgi vermekte mükelleftir. Yönetim kurulu üyesinin bilgi talebi yönetim kurulu başkanı tarafından reddedilebilir. Bu durumda bu talep iki gün içerisinde yönetim kurulunun önüne gelecektir. Eğer ki yönetim kurulu bu süre içerisinde toplanamaz ya da istem reddedilirse yönetim kurulu üyesinin hakkını kullanabilmek için şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurması gerekmektedir (TTK md. 392/4). İlgili hakkın tez çalışmasının ana konusunu oluşturması sebebi ile hakka ilişkin detaylı bilgiler izleyen bölümlerde verileceğinden bu bölümde genel hatları ile bahsedilmiştir.

Kanun'da yer alan emredici hükümler, özellikle şirket organlarının iç yapılanması ve iç organizasyonuna yönelik olduğundan yönetim kurulu üyelerinin haklarını düzenleyen maddeler de emredici karakterdedir⁸². Dolayısıyla, ilgili hakların şirket organları

⁸⁰ Bkz. 392. maddenin 1. fıkrasının gerekçesi.

⁸¹ **Karshoğlu** Hasan, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerine Tanınan Bilgi Alma Hakkı ve Bu Hakkın Üyelerin Görev ve Sorumlulukları ile İlişkisi, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 2, 2021, s. 380.

⁸² Yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkını düzenleyen TTK md. 392 hükmünün emredici nitelikte olduğu yönünde bkz. İstanbul Anadolu 9. ATM, E. 2022/904- K. 2023/37 sayılı ve T. 18.01.2023 tarihli karar.

tarafından, özellikle de yönetim kurulunun alacağı bir kararın, sınırlandırılması mümkün değildir. Aynı şekilde, idari hakların kullanılmasında eşit işlem ilkesine uyulması gerekmekte olup üyeler arasında farklı uygulamalar yapılmaması gerekmektedir. Aksi bir uygulama ile idari hakların ihlal edilmesi durumunda, ihlal şekline göre butlanın tespiti ya da eda davası açılması gündeme gelecektir⁸³. Bu kapsamda; toplantı esnasında yönetim kurulu üyelerinin söz hakkının ortadan kaldırılması veya ilgili hakka eşit işlem ilkesine aykırı suretle müdahale edilmesi, üyenin yönetim kurulu toplantısına kasten çağrılmaması veya üyenin belirli bir oylamada oy hakkından mahrum bırakılması yönündeki yönetim kurulu kararlarının batıl sayılması gerekmektedir. Önemle belirtmek gerekir ki yönetim kurulu üyesinin hakkının sınırlandırıldığı her durumda butlandan söz etmek ağır bir yaptırım teşkil edebilir. Örneğin, yönetim kurulu üyesinin hesap hatası sonucu oy hakkının dikkate alınmaması durumunda, oylama sonucu değişmeyecek ise ilgili kararı ayakta tutmak tercih edilebilir⁸⁴.

1.6.2. Yönetim Kurulu Üyelerinin Mali Hakları

1.6.2.1. Genel Olarak

Önemli yükümlülükler ve sorumluluk altında olan yönetim kurulu üyelerine mali haklar tanınmak suretiyle üyelerin teşvik edilmeleri, şirketin performansı ve gelişmesi için bir gerekliliktir⁸⁵. Zira mali yönden tatmin edilerek motive edilen üyeler şirket için daha sıkı şekilde çalışabilir. Öte yandan yönetsel hakların kullanılması için yönetim kurulu üyeleri belirli bir mesai harcamakta ve çaba göstermektedir. Üyelere mali haklar tanınması, bu zaman ve emeğin de karşılığı niteliğindedir⁸⁶. Bu mali hakların belirlenmesinde ise üyenin konumu, yetkileri, sahip olduğu tecrübe ve bilgisi etkili olacaktır.

⁸³ Örneğin yönetim kurulunun toplantıya çağırılması talebi yerine getirilmeyen üye, mahkemeden kendisine toplantıya çağrı yetkisinin verilmesini isteyebilir.

⁸⁴ **Sayın**, Yönetim Kurulu üyelerinin Kişisel Haklarının İhlali, s. 205.

⁸⁵ **Kayıhan**, Şirketler, s. 212.

⁸⁶ **Bilgili**, s. 234.

Yönetim kurulu üyelerine tanınan mali hakların temel dayanağı TTK md. 394 hükmüdür. İlgili madde uyarınca: “*yönetim kurulu üyelerine, tutarı esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kârdan pay ödenebilir.*” Mezkûr hüküm temel sınırı çizmekle beraber farklı kanun maddelerinde de çeşitli düzenlemeler yer almaktadır (TTK m. 511, 512, 513).

TTK md. 394 lafzı mali hakları sınırlı sayıda düzenliyor görünse de, Kanun’da yer alan diğer hükümler göz önünde bulundurulduğunda Kanun’un, daha geniş bir düzenlemeye cevaz verdiği düşünülebilecektir. Nitekim genel kurulun devredilemez görev ve yetkilerini düzenleyen md. 408/2,b hükmü yönetim kurulu üyelerinin “*...ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi...*” yetkisini içermekle mali haklara ilişkin sınırlayıcı bir ifade taşımamaktadır. Aynı şekilde TTK md. 516/2,c hükmü de, “*yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi malî menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, aynî ve nakdi imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar*”ın yıllık faaliyet raporunda yer alması gerektiğini belirtmekle, mali hakların kapsamını daha geniş tutmaktadır.

Yukarıda yer verilen açıklamaların yanı sıra özel kanun niteliğindeki SerPK’da da mali haklarla ilgili çeşitli düzenlemeler yer almakta; halka açık anonim şirketlerde kazanç payı hususunda TTK’dan farklı hükümler bulunmaktadır. Ancak SerPK’da ücret, huzur hakkı, ikramiye ve prime yönelik bir düzenleme yer almadığından, bu hususlarda HAAŞ bakımından da genel kanun olan TTK uygulama alanı bulacaktır. TTK ve SerPK’nın yanı sıra, SPK tarafından yayımlanan seri: IV, No: 56 sayılı “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ⁸⁷”de de yönetim kurulu üyelerinin mali haklarıyla ilgili açık düzenlemeler yer almaktadır.

TTK md. 394 hükmü mali hakları belirleme yetkisini esas sözleşme ya da genel kurul kararına bırakmaktadır. Ancak bu konuda genel kurulun yetkilendirilmesi pratik açıdan daha uygundur. Çünkü esas sözleşme değişikliği kolay olmamakla birlikte, mali hakların

---

⁸⁷ RG, T. 30.12.2011 S. 28158.

zaman içerisinde yeniden düzenlenmeleri de gerekebilir⁸⁸. Genel kurul, tanınacak mali hak tutarları ile ilgili asgari ve azami sınırlar öngörebilir.

Kanunun 408. maddesinin 2. fıkrasının b bendi ile yönetim kurulu üyelerinin “...*ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi...*” genel kurulun devredilemez nitelikteki görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Bu bahisle söz konusu yetkinin yönetim kuruluna devredilmesi olanaksızdır. Ancak genel kurulca belirlenen sınırlar dâhilinde kalmak kaydıyla mali hakların yönetim kurulunca belirlenmesinde sakınca bulunmamaktadır⁸⁹.

1.6.2.2. Mali Hak Türleri

TTK md. 394 hükmü ile beş adet mali hak kalemi sayılmış; ancak bunların tanımı yapılmamıştır⁹⁰. Bu kapsamda; çalışmamızın bu bölümünde mali haklar ayrı ayrı incelenecek, söz konusu hakların tanımı ve hukuki niteliği açıklanmaya çalışılacaktır.

TTK’da yönetim kurulu üyelerine tanınacak mali hakların tabi olacağı zamanaşımı süresi ile ilgili bir düzenleme yer almamaktadır. Bu sebeple TBK md. 147/4 uygulama alanı bulacaktır. İlgili hükme göre ise “*bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacaklar*” için zamanaşımı süresi beş yıldır.

Ücret, yönetim kurulu üyelerinin yükümlülüklerini yerine getirmelerine karşılık verilen ve performansa dayalı olmayan bir mali haktır. Ücret, esas sözleşmeye konulacak

⁸⁸ **Kortunay**, s. 191.

⁸⁹ **Kortunay**, s. 192; Karşı görüşte olan *Akdağ Güney* ise, bu yetkinin esas sözleşme veya genel kurul kararına bırakılmasının şekilcilik niteliğinde olduğunu ve yönetim kurulunun kendi ücretini belirlemesinde bir sakınca bulunmadığını; ücreti yüksek bulan genel kurulun azil yetkisini kullanabileceğini ifade etmektedir. **Akdağ Güney**, s. 124-125.

⁹⁰ Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. **Yanlı Veliye**, Yönetim Kurulu Üyelerine Sağlanacak Mali Haklar ile İlgili Bazı Değerlendirmeler, *BATİDER*, C. 33, S. 4, 2017, s. 39- 69.

hükümle veya genel kurul kararı ile kararlaştırılabilir. Ancak daha önce de belirtildiği üzere, bu hususun genel kurulun devredilemez yetkilerinden biri olması sebebiyle yönetim kuruluna devri mümkün değildir⁹¹.

Huzur hakkı, yönetim kurulu üyelerine toplantılara katılmaları karşılığında ödenen bir ücrettir. Bu bakımdan huzur hakkının amacının yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılımını sağlayarak şirket işlerinin aksamadan yürütülmesi olduğu söylenebilir⁹². Huzur hakkının tanınması şirketin kar elde etmesine bağlı değildir. Ancak esas sözleşmeye hüküm koymak suretiyle zarar edilen dönemlerde huzur hakkı verilmeyeceği öngörülebilir⁹³. TTK md. 394 uyarınca miktar hakkında esas sözleşmede bir belirleme yoksa bu konuda karar vermeye genel kurul yetkilidir.

Kazanç payı; performansa dayalı, faaliyet yılı içerisinde elde edilen kâr üzerinden hesaplanan bir mali hak çeşididir⁹⁴. Kazanç payının öngörülmesinin amacı, yönetim kurulu üyelerinin çalışma şevkini artırarak şirket işlerine karşı daha fazla ilgi göstermelerinin sağlanmasıdır⁹⁵.

TTK md. 394 hükmü ile yönetim kurulu üyelerine mali hakların esas sözleşme veya genel kurul kararı ile tanınabileceği öngörülmüştür. Ancak hükmün lafzından tüm mali hakların genel kurul kararı ile tanınabileceği sonucu çıkarılmamalıdır. Zira TTK md. 339/2, f hükmü uyarınca, yönetim kurulu üyelerine şirket karından sağlanacak menfaatlerin esas sözleşmede gösterilmesi gerekmektedir⁹⁶. Öte yandan kazanç payı dağıtılacağına ilişkin

⁹¹ **Çamoğlu/Poroy/Tekinalp**, s. 315.

⁹² **Öcal**, Akar, Huzur Hakkı, BATİDER, C. 4, S. 4, 1968, s. 615. Yazar tarafından, huzur hakkının gerçek anlamda bir ücret niteliğinde olmadığı; üyelerin toplantılara katılabilmek için yaptıkları yer değiştirmeden dolayı kaybettikleri zamandan doğan zararın telafisi amacını güttüğü ifade edilmektedir.

⁹³ **Öcal**, Huzur Hakkı, s. 618.

⁹⁴ Daha detaylı bilgi için bkz. **Özkorkut** Korkut, İstikrarlı Kâr Dağıtımını Temin İçin Ayrılacak Yedek Akçeler ile İdare Meclisi Azalarının Kazanç Payları Arasındaki İlişki, BATİDER, C. III, S. 2, Ankara 1965; **Öcal** Akar, Kazanç Payları, Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, C. 3, S. 1, 1967; **Yanlı** Veliye, Yönetim Kurulu Üyelerinin Kazanç Payı İle İlgili Bazı Sorunlar, Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C. 8, S. 32, 2019, s. 1155- 1176.

⁹⁵ **Pulaşlı**, Şirketler, s. 469, N. 183.

⁹⁶ Bu durumun bir çelişki yarattığı konusunda bkz. **Kortunay**, s. 195.

olarak esas sözleşmede hüküm bulunmakla birlikte, miktara ilişkin bir belirleme yoksa bu husus genel kurulca belirlenebilir. Ancak esas sözleşme veya genel kurul kararı ile bir üst sınır belirlendikten sonra, bu sınır içinde dağıtımın yönetim kurulu kararı ile yapılması da imkân dâhilindedir⁹⁷. Kanunun 512. maddesi ile kazanç payının iadesini düzenlemekte olup ilgili hükme göre yönetim kurulu üyelerine, haksız yere ve kötü niyetle⁹⁸ kazanç payı almaları halinde iade yükümlülüğü getirilmiştir⁹⁹.

Prim; yönetim kurulu üyelerine başarılı sonuçlar elde edilen işler için genellikle belirli bir yüzde üzerinden verilen ve diğer yöneticileri başarılı olmaya teşvik etme amacı güden bir mali haktır. İkramiye ise; üyelerin şirkete sağladığı katkılar ve gösterdikleri başarılar dolayısıyla ödüllendirilmeleri amacıyla verilmektedir¹⁰⁰. Prim ve ikramiye ödenebilmesi için, kazanç payından farklı olarak, şirketin kar elde etmiş olması şartı aranmaz. Şirketin zarar etmesi durumunda dahi, zararın artmasını önleyen yönetim kurulu üyelerine ilgili mali haklar tanınabilir¹⁰¹. Öte yandan prim ve ikramiye ödenebilmesi için md. 511'deki koşulların gerçekleşmesi de aranmamaktadır.

TTK md. 394'ün gerekçesinde, mali hakların sınırlı sayı ilkesi uyarınca gösterildiği; ancak birkaçının bir arada yerine getirilmesine bir engel bulunmadığı belirtilmiştir¹⁰². Ancak doktrinde, Kanunda mali hakların sınırlı sayı ilkesine göre sayılmasının haklı bir gerekçesi bulunmadığı, şirketin malvarlığının azalmasını önleyici önlemlerin alınmasının

⁹⁷ **Manavgat, Kırca/ Şehirali Çelik**, s. 742.

⁹⁸ Kanun'un 512. maddesinde yer alan "kötüniyet" ifadesinden kâr veya kazanç payını alanın bunun haksız şekilde dağıtıldığını bilgisine TMK m. 3/2 kapsamında sahip olması ya da bunun kendisinden beklenebilecek olması gerekmektedir. **Gürbüz Usluel** Aslı Elif, Anonim Şirketlerde Pay sahibinin Kar Payı Alma Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2016, s. 198.

⁹⁹ Kar ve kazanç payının iadesine ilişkin bkz. **Ayhan Rıza**, Anonim Şirketlerde Haksız ve Kötüniyetle Alınan Kâr ve Kazanç Paylarının İadesi, **Ulusoy Erol**, Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2016, s. 97-139; **Ayhan Rıza**, Anonim Şirketin İflası Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Aldıkları Kazanç Payları ile Diğer Paraların İadesi Sorunu, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, S. 2, Ankara 2015; Yönetim kurulu üyelerinin aldığı kazanç payının sebepsiz zenginleşme olarak tanımlanamayacağı; ancak iadenin sebepsiz zenginleşme hükümleri doğrultusunda yapılacağı yönünde bkz. **Usluel Gürbüz**, s. 206.

¹⁰⁰ **Özer**, s. 258, **Çamoğlu/Poroy/Tekinalp**, N. 562.

¹⁰¹ **Arslan**(Ed. Karahan), Şirketler Hukuku, s. 427; **Akdağ Güney**, s. 125.

¹⁰² TTK md. 394 gerekçesi.

yeterli olduğu, bu bahisle anılan çerçevede kalmak suretiyle madde hükmünde sayılanlar dışında mali hakların tanınmasının mümkün olduğu ifade edilmektedir¹⁰³. Bu yönde bir uygulama SPK'nın kurumsal yönetim ilkelerini düzenleyen Seri: IV, No: 56 Tebliği'nin ekindeki Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin 4.6 bölümünde yer almakta olup nakdi ödemeler dışında; hisse senetleri, hisse senetlerine dayalı türev ürünler, hisse alım opsiyonları, mülkiyeti verilen ve/veya kullanım için tahsis edilen ev, otomobil gibi gayri nakdi olarak yapılan ödeme ve menfaatlerin de mali hak kapsamında olduğu belirtilmiştir¹⁰⁴.

1.7. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

1.7.1. Özen Borcu

Bir anonim şirkette, yönetim kurulu üyelerinin haklarının yanı sıra yükümlülükleri de bulunmaktadır. Bunları özen borcu, şirketle işlem yapma ve şirkete borçlanma yasağı, rekabet etme yasağı ile müzakereye katılma yasağı şeklinde tasnif etmek mümkündür.

Yönetim kurulu üyesi, şirketin gidişatından sorumlu bir idarecidir. Bu nedenle iş ve işlemlerinde özenli olmak ve tedbirli bir yönetici gibi davranmak durumundadır¹⁰⁵. Bununla birlikte, yönetim kurulu üyesinin ilgili faaliyetleri yürütürken şirket menfaatlerini ön planda tutması gerekmekte olup bu husus TTK'nın 369. maddesi ile ortaya konulmuştur¹⁰⁶. Aksi bir davranış halinde ilgili yönetim kurulu üyesinin sorumluluğu söz konusu olacaktır (TTK md. 553).

İlgili hükmün 6762 sayılı TTK'da yer alan özen yükümlülüğu ile benzer yanları olduğu görülmektedir. eTTK'nın 320. maddesinde, yönetim kurulu üyelerinin şirket ile ilgili işler

¹⁰³ **Manavgat/Kırca/Şehirli Çelik**, s. 731; **Tekinalp**, Tek Kişi, N. 12-115.

¹⁰⁴ www.spk.gov.tr (E.T.: 09.12.2022)

¹⁰⁵ Alman ve İsviçre hukukundaki düzenlemelere yönelik bilgi edinmek için bkz. **Pulaşlı**, Hasan, Türk Ticaret Kanun'u Tasarısı'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Borcu ve Müteselsil Sorumluluğu, BATİDER, C. 25, S. 1, 2009, s. 52 vd.

¹⁰⁶ TTK md. 369.

bakımından gösterecekleri dikkat ve basiret ile ilgili olarak 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 528. maddesinde yer alan hükümlerin uygulanacağına yönelik değerlendirmeler bulunmaktadır. Bu bakımdan eTTK hükümlerinin özen ve sadakat yükümlülüğünü doğrudan düzenlemediği, Türk Borçlar Kanunu'na atıf yaptığı görülmektedir¹⁰⁷.

Konuyu düzenleyen TTK md. 369 hükmünün gerekçesinde; tedbirli bir yönetici olmanın kapsamına özenin de girdiği, bu özenin ise nesnel olarak belirlenebileceği ifade edilmektedir¹⁰⁸. Diğer yandan tedbirli yönetici kavramı, basiretli iş adamı kavramından farklı bir hususa işaret etmektedir¹⁰⁹. Özen borcu yalnızca şirketin menfaatine olanın yapılması ya da zarardan kaçınılması şeklinde tezahür etmemektedir¹¹⁰. Özen borcu kapsamında yönetim kurulu üyesinin ekonomik krizlerden, pazar şartlarında meydana gelen/gelebilecek olan değişikliklerden ya da risklerden haberdar olması ve bu yönde planlar yapması da gerekmektedir¹¹¹. Aksi halde üyelerin sorumluluğu gündeme gelecektir. Tedbirli yönetici olgusu ile ilgili olarak ise yönetim kurulu üyesinin kurumsal yönetim ilkeleri perspektifinden hareketle “iş adamı kararı” vereceği ifade edilmektedir¹¹². Bu karar sonucunda doğabilecek olan risklerden, gerektiği şekilde

¹⁰⁷ **Eminoğlu** Cafer, Anonim Şirkette Özen ve Bağlılık Yükümlülüğünün Kişi Bakımından Kapsamına İlişkin Bazı Değerlendirmeler, Ankara Barosu Dergisi, 2022/1, s. 81-82.

¹⁰⁸ Detaylı bilgi ve tartışmalar için bkz. **Özdemir** Semih, Sırrı, İş Adamı Kararı İlkesi ve Türk Hukukunda Uygulanabilirliği, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, 2017; **Bozkurt Yaşar** Sevgi, Anonim Şirketlerde İş Adamı Kararı İlkesinin Uygulanabilirliği, Beta Yayınları, 1. Baskı, 2015.

¹⁰⁹ **Göktürk** Kürşat, Amerikan, Alman, İsviçre ve Türk Hukukunda İşadamı Kararı İlkesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 2011, s. 235; “Tedbirli yönetici” kavramının “işadamı kararı” üzerinden açıklanmaya çalışılması hakkındaki eleştiriler için bkz. **Akdağ Güney**, s. 71.

¹¹⁰ Yönetim kurulu üyelerinin özen yükümünün kapsamıyla hakkında bkz. **Teoman**, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, İstanbul 2012, s. 126-135; Aynı kuralın İsviçre hukukundaki görünümü konusunda bkz. Kayıhan, s. 214.

¹¹¹ Özen borcuna ilişkin değerlendirme yapılırken üyenin kişisel durumunun dikkate alınmayacağına ilişkin Alman hukukundaki görüşler için bkz. **Ayan** Özge, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yönetimle Görevli Üçüncü Kişilerin Özen ve Bağlılık Yükümü, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1-2, 2011, s. 70.

¹¹² **Pulaşlı**, Yönetim Kurulunun Sorumluluğu, s. 55.

konuya dair bilgiler toplanmamış, toplansa dahi yönetim kurulunda karar alırken bu bilgiler değerlendirilmemiş olmadıkça sorumluluk gündeme gelmeyecektir¹¹³.

Anonim şirket yönetim kurulunda yer alan bir kimsenin yönetici vasfını haiz olması gerekmektedir. Bunun için görevinin gereklerini, anlamını ve sınırlarını kavraması zaruridir. Yöneticilik vasfının, uzmanlık vasfını da kapsamaması arzu edilmekte ise de bu, zorunlu bir şart değildir¹¹⁴. Doktrinde bu görüşün yerinde olduğu ifade edilmekte, aksi durumda tüm yönetim kurulu üyeleri için uzmanlık kriteri aranmak zorunda kalınacağı; söz konusu şartın yöneticilerin özenli davranma borcunu artırmasının kaçınılmaz olacağı ifade edilmektedir¹¹⁵.

Özen borcunun ihlali ile ilgili olarak temelde bu sorumluluğun bir kusur sorumluluğu olduğu ve kusursuz olduğunu ispat külfetinin yönetim kurulu üyelerine yüklenmesi gerektiği ifade edilmiş; ancak mevzuat aksi yönde şekillenmiş ve yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğünü yerine getirmediğini davacının ispat etmesinin gerektiği yönünde kesinleşmiştir¹¹⁶.

1.7.2. Şirketle İşlem Yapma ve Şirkete Borçlanma Yasağı

Yönetim kurulu üyelerinin bir diğer yükümlülüğünü ise şirketle iş yapma yasağı ve şirkete borçlanma yasağı oluşturmaktadır. Şirketle işlem yapma yasağı TTK md. 395/1 ile düzenlenmiş olup buna göre, yönetim kurulu üyesinin şirket ile kendisi arasında ya da başkası adına işlem yapabilmesi için öncesinde genel kurulun iznini alması

¹¹³ TTK md. 369 gerekçesi; **Dedeğaç/Sapan**, s. 52-53.

¹¹⁴ Bu konuda Alman ve İsviçre hukukundaki tartışmalara için bkz. **Pulaşlı**, s. 52 vd. Ancak yönetim kurulu üyesinin bu göreve getirilmesinde belli bir alanda sahip olduğu uzmanlık etkili olmuşsa, özen yükümlülüğünün derecesi artabilir. **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 340.

¹¹⁵ **Eminoğlu**, 2022, s. 84.

¹¹⁶ **Kendigelen**, s. 222; Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun kaynağının kanun olduğu ve davacı tarafından yerine getirilmesi gerektiği yönünde ve konu hakkında detaylı bilgi için bkz. **Uzel** Necdet, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Kusurun İspatı, Sorumluluk Hukuku (Ed. Baysal Başak), On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 403.

gerekmektedir¹¹⁷. Söz konusu yasak, bünyesinde iki temel prensibi barındırmaktadır. Bunlardan ilki yönetim kurulu üyesinin şirkete olan sadakatini teminat altına almak; diğeri ise yönetim kurulu üyesinin kişisel çıkarlarını şirketin çıkarlarından üstün tutarak kendi lehine işlemler yapmasını engellemektir. Zira şirketi temsil yetkisine sahip olan yönetim kurulunun şirket ile kurul arasında gerçekleştirilecek hukuki işlemlerde menfaat çatışması içerisinde olması ve sahip olduğu yetkiyi kötüye kullanması ihtimal dâhilindedir¹¹⁸.

Kanunun 359. maddesinin birinci fıkrasında yönetim kurulu üyesinin genel kurulun onayı olmadan şirket ile işlem yapması halinde yapılan işlemin batıl sayılacağı belirtilmiştir. Ancak bu durumda nasıl bir yaptırım uygulanacağı konusunda doktrinde görüş birliği bulunmamaktadır. Doktrinde yer alan görüşler ilgili işlemin; batıl olduğu ve butlanın tespitinin istenmesi gerektiği¹¹⁹, askıda hükümsüz olup onandığı takdirde başından itibaren geçerli hale geleceği ancak onanmadığında ise kesin hükümsüz olarak kabul edileceği¹²⁰ ve iptal edilebilir nitelikte olduğu¹²¹ etrafında toplanmaktadır.

Kanunun 395. maddesinin 2. fıkrasında ise yönetim kurulu üyesinin şirkete borçlanma yasağı düzenlenmektedir. İlgili hüküm, pay sahibi olan ve olmayan yönetim kurulu üyeleri arasında bir ayırım yapmaktadır. Buna göre pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyesinin ve onun TTK md. 393'te sayılan yakınlarının¹²² şirkete nakit borçlanmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir. İlgili maddede belirtilenlerin şirketten mal almaları

---

¹¹⁷ Genel kurul bazı üyelere izin verebilir, bazılarının ise izin talebini reddedebilir. **Alper** Gizem, Yönetim Kurulu Üyesinin Anonim Ortaklıkla İşlem Yapma Yasağı, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 1, 2023, s. 55.

¹¹⁸ **Ulusoy** Erol, Anonim Şirketlerde Şirketle İşlem Yapma Yasağı ve Çifte Temsil, Yetkin Yayınevi, Ankara 2005, s. 23-24.

¹¹⁹ **Tekinalp**, Ortaklıklar, s. 281.

¹²⁰ **Ulusoy**, s. 208; **Çamoğlu** Ersin, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, 3. Baskı, İstanbul 2010, s. 96 vd.

¹²¹ **Helvacı**, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, Beta Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul 1995, s. 91.

¹²² Bu kişileri; yönetim kurulu üyesinin üst ve alt soyu ile üçüncü dereceye kadar kan veya kayın hısımları oluşturmaktadır.

karşılığında borçlanmaları yönünde bir yasak bulunmamaktadır¹²³. Bununla birlikte söz konusu kişilerin; kefalet, garanti ya da teminat vermesi ya da sorumluluk yüklenmesi mezkûr madde gereğince yasaktır. Bu yasakların ihlal edilmesi halinde şirketin alacaklılarını korumak adına konulmuş birtakım müeyyideler bulunmaktadır. Buna göre şirketin alacaklıları, yönetim kurulu üyelerinin yükledikleri miktar kadar olan borç tutarının tahsili için yönetim kurulu üyesine doğrudan takip yapabilirler. (TTK md. 395) Öte yandan doktrinde ilgili maddenin “pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri” için uygulama alanı bulacağı; şirkette pay sahibi olan üyeler bakımından ise pay sahiplerinin şirkete borçlanma yasağına ilişkin 358. maddenin geçerli olacağı ifade edilmektedir¹²⁴. Bu kapsamda şirkette pay sahibi olan yönetim kurulu üyeleri şirkete sermaye olarak getirmeyi taahhüt ettikleri borçlarını ödemedikçe ve serbest yedek akçeler ile beraber şirket karı şirketin geçmiş yıl zararlarını karşılamadıkça şirkete borçlanamayacaktır¹²⁵ (TTK md. 358).

Kural yukarıda bahsedildiği yönde olmakla birlikte, istisnai haller de bulunmaktadır. Bu kapsamda, şirketler topluluğuna dâhil olan şirketlerin birbirlerine kefil olabilmeleri ve garanti verebilmeleri mümkündür¹²⁶ (TTK md. 395/3). Ancak ilgili hüküm doktrinde tartışılmakta olup Okutan Nilsson’a göre hükümden yalnızca kefalet ve garanti verilmesine değil, borç doğuran diğer işlemlerin yapılmasına da izin verildiğinin anlaşılması gerekmektedir¹²⁷. Karşı görüşteki yazarlara göre ise hükümden anlaşılması gereken, yalnızca sayılan işlemlerin yapılabileceği; diğer işlemler yönünden ise söz

¹²³ **Karahan**, s. 432; **Çeker** Mustafa, Şirkete Borçlanma Yasağı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, 2012, s. 663.

¹²⁴ **Özkorkut** Korkut, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanun’unda Şirkete Borçlanma Yasağı, Finansal Raporlama ve Bağımsız Denetime İlişkin Değişiklikler”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 28, S. 3, s. 54-55; **Kendigelen**, s. 284. Aksi görüş **Ulusoy**, Şirketle İşlem Yapma Yasağı, s. 132.

¹²⁵ Görevin değil payın dikkate alınmasına ilişkin bu husus, 6335 sayılı Ticaret Kanun’u ile Türk Ticaret Kanun’u’nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun’da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında TTK md. 359’a getirilmiş bir yenilik olup bu konuda daha detaylı bilgi ve eleştiriler için bkz. **Çolpan Toraman** Emek, Şirkete Borçlanma Yasağı, 12 Levha Yayınları, 1. Baskı, 2019; **Tamer**, Ahmet, Yeni Türk Ticaret Kanun’u ile Getirilen Bir Yenilik: Pay Sahiplerinin (Ortakları) Şirkete Borçlanma Yasağı (TTK. md. 358) Türkiye Baroları Birliği Dergisi, 2012, S. 102, s. 96 vd.

¹²⁶ **Pulaşlı**, Şerh I, N. 1080.

¹²⁷ **Okutan Nilsson** Gül, Türk Ticaret Kanun’u Tasarısı’na Göre Şirketler Topluluğu Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009, s. 246-247.

konusu yasağın uygulanmaya devam edileceğidir¹²⁸. Kanımızca, ilgili maddenin üçüncü fıkrasının istisnai bir düzenleme ihtiva ediyor oluşu göz önüne alındığında, yalnızca anılan işlemlerin sayılmış olması Kanun koyucunun iradesinin yalnızca bu işlemlere cevaz verilmesi yönünde olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla ilgili hükümden, şirketler topluluğundaki şirketler için diğer borç doğuran işlemler bakımından yasağın devam ettiği sonucu çıkarılmalıdır.

1.7.3. Rekabet Etme Yasağı

TTK md. 396 ile yönetim kurulu üyesinin şirket ile rekabet etmesi yasaklanmaktadır. Bu kapsamda, yönetim kurulu üyesinin kendi kişisel menfaatlerini şirketin menfaatlerinin önüne koymaması, şirketin menfaatlerini esas alarak görevini yerine getirmesi gerekmektedir¹²⁹. Bununla birlikte, yönetim kurulu üyelerinin şirket ile rekabet içerisine girmemesi tabi oldukları sadakat yükümlülüğünün de bir gereğidir¹³⁰. Söz konusu yasağın kapsamına şirketin işlemi konusu kapsamındaki tüm işler girmektedir¹³¹.

Anonim şirket yönetim kurulu üyelerine şirket ile rekabet etme yasağı getirilmesinin bazı amaçları olduğu ifade edilebilir. Öncelikle bu düzenlemeler, şirketin sırlarını ve işleyişini bilen yöneticilerin ve ortakların bu bilgiyi şirket aleyhine kullanmasının önüne geçmek için öngörülmektedir¹³². Nitekim bu tür bir davranış genelde söz konusu yöneticinin

¹²⁸ **Kendigelen**, 244 vd; Özdamar/Doğan, Banka Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Üyelerinin Borçlanma Yasağı, Bankacılar Dergisi, S. 86, 2013, s. 9. (E.T.: 10.10.2023)

¹²⁹ **Tekinalp** Ünal Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011, s. 139; **Eriş** Gönen, Ticari İşletme ve Şirketler, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, 2017 Ankara, s. 1958- 1959; **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s. 445; **Aydın Sema/Kaplan** Hasan Ali, Bağlı Tacir Yardımcılarının Rekabet Yasağı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVHI, S. 3-4, 2014, s. 168.

¹³⁰ **Bahtiyar**, s. 249.

¹³¹ Şirketin fiilen yaptığı işlerin yasağın kapsamında sayılması gerektiği yönünde bkz. **Eriş**, s. 2695; **Karamehmetoğlu** Atanur, İş Sırrı ve Ticari Sır Bağlamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağına Aykırılıktan Doğan Sorumluluğu, YBHD, Y. 7, S. 2022/2, s. 1314.

¹³² **Şener**, s. 305.

kendisinin ya da yakınlarının veyahut da menfaati olan bir üçüncü kişinin lehine olacaktır¹³³.

Yönetim kurulu üyesinin şirket ile rekabet ettiğinden bahsedebilmek için öncelikle üyenin işlemlerinin anonim şirketin işletme konusuna girmesi ve esas sözleşme ya da genel kurul tarafından üyeye, ilgili alanda işlem yapabilmesi için izin verilmemiş olması gerekmektedir (TTK md. 396/1). İlgili kanun hükmüne göre üyelerin aynı konu bakımından başka bir şirkete sorumluluğu sınırsız ortak olarak girebilmesi de mümkün değildir¹³⁴. Rekabetin tespiti halinde şirket; ortaya çıkan zararın tazminini ya da işlemin şirket namına yapılmış sayılmasını, üçüncü kişilerin adına yapılan sözleşmeler var ise bundan doğan menfaatlerin devrini talep edebilmektedir. Diğer yandan ilgili maddede, bu işlemler için bir zamanaşımı da öngörülmüştür. Bu çerçevede, işlemin yapılmasının ya da üyenin başka bir şirkette sınırsız sorumlu olarak bulunduğu öğrenilmesinin üzerinden 3 ay ya da her halde bu işlemlerin yapılmasının üzerinden 1 yıl geçmesi ile işlem zamanaşımına uğramaktadır (TTK md. 396/3).

1.7.4. Müzakerelere Katılma Yasağı

Yönetim kurulu üyelerinin yükümlülüklerinden bir diğerini ise md. 393 ile hüküm altına alınan müzakerelere katılma yasağı oluşturmaktadır. İlgili madde uyarınca, yönetim kurulu üyesinin bazı durumlarda toplantıya katılmasına yasak getirilmiştir. TTK md. 393'e göre yönetim kurulu üyesi ve üyenin maddede sayılan yakınlarının şahsi ve şirket dışı çıkarı ile şirketin çıkarı çatıştığı takdirde ilgili yönetim kurulu üyesi yapılacak olan müzakereye katılamayacaktır.

Müzakerelere katılma yasağı ile amaçlananın, müzakere edilecek konuların yönetim kurulu üyesini ilgilendirmesi halinde o üyenin ilgili müzakereye katılımının önüne

¹³³ Aşık Pınar, Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı (TTK m. 396), Ankara Barosu, 2017/4, s. 167.

¹³⁴ Çamoğlu Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2007, s. 95.

geçilmesi olduğu ifade edilmektedir¹³⁵. Başka bir deyişle, söz konusu yasak ile yönetim kurulu üyesinin şahsi ya da ilgili maddede sayılan yakınlarının çıkarlarını, şirketin menfaatinin önüne koyması engellenmektedir¹³⁶.

Yönetim kurulu üyesinin tüzel kişi olması halinde, tüzel kişi üye adına toplantılara katılacak ve oy kullanacak temsilcinin ve maddede sayılan yakınlarının menfaati ile şirketin menfaati arasında çatışma yaşandığı takdirde söz konusu yasak uygulamada alanı bulacaktır¹³⁷. Zira anılan hallerde üyenin müzakereye katılımı, ekonomik ya da psikolojik sebeplerle kendi veya maddede sayılan yakınlarının menfaatini, şirketin menfaatinin önüne koymasına yol açabilir¹³⁸.

Müzakerelere katılma yasağını düzenleyen TTK md. 393/1, c. 2’de ilgili yasağın dürüstlük kuralının gereği olan durumlarda da uygulanacağı belirtilmektedir. Doktrinde bu hususta, dürüstlük kuralının işletilmesinin yasağın kapsamını genişleteceğini ve bu suretle üyenin eski eşinin¹³⁹ veya nişanlısının¹⁴⁰ da yasağın kapsamına gireceği öne sürülmektedir.

Müzakerelere katılma yasağının üyenin yönetim kurulu toplantılarına da katılmasını kapsayıp kapsamadığı doktrinde tartışılan bir husustur. Bir görüşe göre, ilgili yasak

¹³⁵ **Bilgili/Demirkapı**, s. 208; **Domaniç** Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi II, Temel Yayınları, 1. Bası, 1988, s. 614; **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s. 495; **Yanlı** Veliye, Yönetim Kurulu Üyesinin Müzakereye Katılması Yasağının İhlali Halinde Yetersayı Sağlanmaması Nedeniyle Kararın Geçersizliği, 1. Ticaret Hukuku Kongresi (Tebliğler), 2021, s. 190; **Akdağ Güney**, s. 209- 210.

¹³⁶ **Kortunay**, s. 216; **Öcal** Akar, “Fransız Belçika ve İsviçre Hukuklarında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılmaktan Yasaklanması”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 1-2, 2000, s. 335.

¹³⁷ **Özer** Işık, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Müzakerelere Katılma Yasağına Aykırılığın Hukuki Sonuçları, Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu (Tebliğler – Tartışmalar), 2020, s. 357, **Develi**, s. 138; **Kırca** İsmail, Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 28, S. 2, 2012, s. 57.

¹³⁸ **Adıgüzel** Burak/**İlbasmış Hızlısoy** Özlem, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Dergisi, C. XXVII, S. 4, 2023, s. 45.

¹³⁹ **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s. 497.

¹⁴⁰ **Ercoskun Şenol** Kübra, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, C. 19, S. 2, 2013, s. 1712.

toplantıya katılmayı da kapsamakta ve menfaat çatışması arz eden bir konu müzakere edileceğinde üyenin toplantıdan ayrılması gerekmektedir¹⁴¹. Karşı görüşteki yazarlara göre ise, üye yalnızca müzakerelere katılmaktan yasaklı olup toplantıya katılabilir¹⁴². TTK md. 393 ile önüne geçilmesi amaçlanan tehlikenin niteliği göz önüne alındığında, yönetim kurulu üyesinin müzakereler sırasında herhangi bir görüş belirtmek ve bu suretle diğer üyeleri etkilemeksizin yalnızca toplantıda hazır bulunmasının yasak kapsamında değerlendirilemeyeceğini düşünmekteyiz. Bununla birlikte doktrinde çoğunluk görüş tarafından, söz konusu yasağın üyenin ilgili toplantıda oy kullanmasını da kapsadığı düşünülmektedir¹⁴³.

Müzakerelere katılma yasağına aykırılık halinde uygulanacak yaptırım ise TTK md. 393/2 ile hüküm altına alınmıştır. Buna göre, md. 393/1’de yer alan düzenlemeye aykırı hareket eden ve menfaat çatışmasını bildiği halde o üyenin müzakereye katılmasına itiraz etmeyen yönetim kurulu üyelerinin şirketin uğradığı zararı tazminle yükümlü olduğu düzenlenmiştir¹⁴⁴.

---

¹⁴¹ **Bahtiyar**, s. 214.

¹⁴² **Bilgili/ Demirkapı**, s. 402; **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 499.

¹⁴³ **Çamoğlu**, s. 89; **Çamoğlu/Poroy/Tekinalp**, Ortaklıklar I, s. 418, N. 578; **Özer**, Müzakerelere Katılma Yasağı, s. 360-362; Kayıhan, Şirketler, s. 211. Karşı görüş için bkz. **Domaniç**, s. 616.

¹⁴⁴ İlgili yasağa aykırılık nedeniyle doğan zararın tazmini için özel bir sorumluluk hükmünün düzenlenmiş olmasına yönelik eleştiriler için bkz. **Adıgüzel/ İlbasmış Hızlısoy**, s. 52-53. Bu hususta doktrindeki görüşler için bkz. **Teoman Ömer**, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK m. 332) Aykırılığın Yaptırımı Nedir, BATİDER, C. XXVI, S. 4, 2010 s. 9-14.

2. BÖLÜM

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKI VE HAKKIN KULLANILMASI

2.1. GENEL OLARAK YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİLGİ ALMA ve İNCELEME HAKKI

2.1.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Tarihsel Gelişimi

2.1.1.1. 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Dönemi

Yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma hakkı eTTK'da "Azaların hakları" başlıklı 331. madde ile: "*İdare meclisi toplantılarında azalar şirketi temsile ve şirket işlerini görmeye memur olan kimselerden işlerin gidişi veya muayyen bazı işler hakkında izahat isteme hakkını haizdirler. İdare meclisi defter ve dosyaların kendisine ibrazına dahi karar verebilir.*" şeklinde düzenlenmişti. İlgili maddenin 2. fıkrasına göre ise hakkın gecikmeksizin kullanımını sağlamak amacıyla, her üyenin yönetim kurulu başkanından yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını talep edebileceği ifade edilmişti. Bu hüküm, eski İsvBK md. 713'ün tercümesi niteliğinde olduğu ve hakkın kapsamına ilişkin sınırlı bir düzenleme içerdiği gerekçesiyle eleştirilmekteydi¹⁴⁵. Hakkın kapsamının yeterli genişlikte tutulmamış olması ve şirkete ait defterlerin ve evrakın incelenebilmesi için yönetim kurulunun onayının aranması oldukça tartışılmaktaydı¹⁴⁶. Çamoğlu, müteselsil sorumluluk hükümlerine tabi olan üyelerin ortaklığa ait defter ve evrakı inceleme yetkisinin bu denli kısıtlı olmasının kanunun sistematığı içerisinde bir çelişki yarattığını

¹⁴⁵ Çamoğlu'nun söz konusu görüşü için bkz. **Çamoğlu/Poroy/Tekinalp**, Ortaklıklar Hukuku, s. 367.

¹⁴⁶ İsviçre hukukundaki söz konusu durumu ilişkin Pulaşlı'nın eleştirisi için bkz. **Pulaşlı**, Şirketler, s. 316-317.

ifade ederken¹⁴⁷; Kortunay ise bu eleştiriye ek olarak, Kanunda toplantı dışında hakkın kullanımına yer verilmediğini, hakkın kapsamının genişletilip genişletilemeyeceğinden bahsedilmediğini ve uygulama açısından hukuki bir güvenceye yer verilmediğini belirtmektedir¹⁴⁸.

Hakkın toplantı dışında kullanımının düzenlenmemesinin yanı sıra şirket defter ve belgelerinin incelenebilmesi de her koşulda yönetim kurulunun onayına tabiydi (eTTK md. 331/1). Bu durum anonim şirketler hukuku uygulamasında var olduğu öne sürülen, yönetim kurulunda başkanın görüşünün benimsenmesi problemi karşısında, yönetim kurulu üyelerine karşı başkanın konumunu gereğinden fazla güçlendirmekteydi¹⁴⁹. Öte yandan ilgili maddede hakkın toplantı dışında kullanılmasına imkân tanıyan bir düzenleme bulunmadığı görülmekte ve bu husus, md. 331/2’de yer alan üyenin bilgi alma talebini iletmesi için başkandan yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını isteyebileceği hükmü ile birlikte değerlendirildiğinde bilgi alma ve inceleme hakkının toplantı içinde kullanılacak bir hak olarak tesis edildiği görülmektedir¹⁵⁰.

2.1.1.2. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Dönemi

Doktrinde revize edilmesi gerektiği ifade edilen eTTK md. 331 hükmündeki eksiklikler, TTK md. 392 ile giderilmeye çalışılmış ve bu konuda kapsamlı bir düzenleme getirilmiştir¹⁵¹. Madde gerekçesinde hükmün esin kaynağının eTTK md. 331 olduğu ifade edilmişse de ileride inceleneceği üzere hükmün, mehz İsvBK md. 715’ten iktibas edildiği söylenebilir¹⁵². Nitekim İsvBK, 1991 senesinde revize edilmiş; md. 715a hükmü ile md. 713 ilga edilmiştir. Türk ticaret hukukunda da bu gelişme göz ardı edilmeyerek İsvBK md. 715a ile paralellik gösteren TTK md. 392 ihdas edilmiştir¹⁵³.

¹⁴⁷ **Poroy/Çamoğlu/ Tekinalp**, Ortaklıklar Hukuku, N. 558c.

¹⁴⁸ **Kortunay**, s. 313.

¹⁴⁹ **Kalender**, s. 68.

¹⁵⁰ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, N. 558.

¹⁵¹ **Olcaç Işık**, Anonim Ortaklıkların Genel Yapısı ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Hakları, s. 193.

¹⁵² **Pulaşlı Hasan**, Şirketler Hukuku Şerhi, Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2022, s. 588.

¹⁵³ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku, s. 330.

TTK md. 392 ile hakkın toplantı içinde ve toplantı dışında kullanımı farklı esaslara bağlanmıştır. Maddenin ilk fıkrası, hakkın kullanımı bakımından oldukça kapsamlı olup bilgi alma ve inceleme hakkının kural olarak toplantı esnasında kullanılmasının öngörüldüğünü düşündürmektedir. Ancak üyelerin toplantı dışında bilgi alma ve inceleme hakkının da düzenlenmiş olması, bu husus yönetim kurulu başkanının izni esasına tabi tutulmuş olsa dahi, kuşkusuz büyük bir yenilik olup üyelerin tabi olduğu ağır sorumluluk hükümleri karşısında aynı zamanda büyük bir gerekliliktir¹⁵⁴.

Bilgi alma ve inceleme hakkının kapsamının 6102 sayılı TTK ile oldukça geniş tutulduğu görülmektedir¹⁵⁵. Öyle ki, hakkın kullanılması kapsamında bilgi vermekle yükümlü olanlara şirket çalışanları ve komiteler de dâhildir.

6102 sayılı TTK'nın bilgi alma ve inceleme bakımından getirdiği bir diğer yenilik ise talebi reddedilen üyenin, talebini yönetim kuruluna taşıması; yönetim kurulunun toplanamaması veya toplanıp talebi reddetmesi halinde ise mahkemeye müracaat hakkının düzenlenmiş olmasıdır. Bu sayede hakkın kullanılması hukuken koruma altına alınmıştır¹⁵⁶. Öte yandan, maddede yönetim kurulu başkanının toplantı dışında bu hakkı kullanabilmesi yönetim kurulunun iznine tabi tutulmuş olup bu hüküm başkanının “eşitler arasında birinci” (primus enter pares) konumunu vurgular niteliktedir¹⁵⁷. Bununla birlikte, hakkın kullanılması açısından üyelerin bazılarının imtiyaz tanınması mümkün değildir¹⁵⁸.

---

¹⁵⁴ **Kalender**, s. 69.

¹⁵⁵ **Kendigelen**, s. 280.

¹⁵⁶ **Kortunay**, s. 315.

¹⁵⁷ Bkz. TTK 392. madde gerekçesi; yönetim kurulu üyesine izin veren konumunda olan başkanın yönetim kurulu kararı olmaksızın defter ve belgeleri inceleme hakkından yoksun bırakılmasının maddede mantıksal çelişkiye sebebiyet verdiği konusunda bkz. **Kendigelen**, İlk Tespitler, s. 280.

¹⁵⁸ **Kortunay**, s. 315.

2.1.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Karşılaştırmalı Hukuktaki Durumu

2.1.2.1. İsviçre Hukukunda

İsviçre hukukunda yönetim kurulu üyelerinin mezkûr hakkı İsvBK md. 715a'da düzenleme alanı bulmuştur. Söz konusu maddenin incelenmesi, TTK md. 392 ile taşıdığı benzerlikler sebebiyle önem arz etmektedir¹⁵⁹. İsvBK md. 715a, TTK md. 392 ile benzerlikler göstermekle beraber çeşitli yönlerden de farklılıklar içermektedir¹⁶⁰. Göze çarpan ilk husus, TTK md. 392'nin aksine, İsvBK md. 715a'nın hakkın sınırlandırılmaz ve kısıtlanamaz karakterine vurgu yapmaması, başka bir deyişle, hakkın korunması için TTK'da öngörülen asgari sınıra yer vermemesidir.

Bir diğer farklılık, TTK md. 392'de üyenin bilgi alma ve inceleme talebinin reddi halinde yönetim kuruluna başvurma süresi ve mahkemeye müracaat hakkı açıkça düzenlendiği halde; İsvBK md. 715a'da talebi reddedilen üyenin yönetim kuruluna hangi süre içinde başvuracağına ve dava açma hakkına yer verilmemiş olmasıdır. Bu husus İsviçre doktrininde tartışılmakta olup bir görüş; yönetim kurulunun ret kararının iptal edilmesinin mümkün olduğunu ve karara karşı eda davası açılabileceğini öne sürmekte iken; muhalif görüş yönetim kurulunun ret kararının iptalinin mümkün olmadığını yönündedir¹⁶¹.

Üzerinde durulması gereken bir diğer husus ise üyelerin toplantı dışında bilgi alma hakkını düzenleyen 3. fıkra hükmüdür. İlgili hüküm uyarınca, yönetim kurulu başkanından izin istemi, yalnızca münferit işler bakımından öngörülmüş olup işlerin gidişi hakkında bilgi alınabilmesi için ise izne ihtiyaç bulunmamaktadır¹⁶². İlerleyen bölümlerde¹⁶³ yer verileceği üzere TTK md. 392/3 uyarınca, toplantı dışında hakkın

¹⁵⁹ Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat, s. 702.

¹⁶⁰ Kortunay, s. 319.

¹⁶¹ İsviçre doktrinindeki tartışmalar konusunda kapsamlı bilgi için bkz. Pulaşlı, Tebliğ, s. 599.

¹⁶² Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel, § 28, N. 101.

¹⁶³ Bkz. tez çalışmasının 2.2.3.3. numaralı bölümü.

kullanımı yönünden işlerin gidişi-münferit işler ayırımına gidilmeksizin yönetim kurulu başkanından izin alınması zorunluluğu öngörülmüş olup mehaz kanundan sapan bu hüküm doktrinde eleştirilmektedir¹⁶⁴.

İsvBK md. 715a'nın ihtiva ettiği bir diğer farklılık ise hakkın sınırlandırılmaz karakterine ilişkin bir ibareye yer vermemekle birlikte; hakkın kapsamını genişleten düzenlemelerin, yönetim kurulu kararı ile getirilebileceğini ifade etmesidir. Mehaz Kanun, TTK md. 392'nin aksine, hakkın esas sözleşme ile düzenlenmesine izin vermemiş olup doktrinde bunun "yönetim kurulunun kendi organizasyonel yapısını kendisinin belirlemesi" ilkesinin bir yansıması olduğu düşünülmektedir¹⁶⁵.

2.1.2.2. Alman Hukukunda

Alman anonim şirketler hukukunda düalist sistem benimsenmiş olup bu sisteme göre şirketin yönetimi, gözetim kurulu¹⁶⁶ ve yönetim kurulu olmak üzere iki ayrı organ tarafından sağlanmaktadır¹⁶⁷. Bu sistemde gözetim kurulu, yönetim kurulunun işlemlerini gözetip denetleyen, yönetim kurulu üyelerini seçen ve azleden bir konumdadır¹⁶⁸. Ancak önemle belirtmek gerekir ki gözetim kurulunun yerine getireceği denetimin konusunu şirketteki görevlilerin faaliyetleri değil; yönetim kurulunun yönetim görevini usulüne göre yerine getirip getirmediği oluşturmaktadır¹⁶⁹. Bu gözetim görevinin bir gereği olarak Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu (Aktiengesetz- APOK¹⁷⁰) md. 90 ile yönetim kurulunun, üst gözetim görevini gerektiği şekilde tesis edebilmesi için gözetim kuruluna, rapor verme

¹⁶⁴ Kortunay, s. 319.

¹⁶⁵ İsviçre hukukundaki düzenleme ve doktrindeki görüşler için bkz. Kırca/ Şehirali Çelik/Manavgat, s. 726, dn. 913.

¹⁶⁶ Doktrinde bazı yazarlarca denetim kurulu olarak da anılmaktadır. Kayıhan Şaban, Anonim Şirketlerde Üst Gözetim, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2011, s. 43.

¹⁶⁷ Kaya İsmail, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Denetim ve Gözetim Görevi, s. 3272; Dualist sistemde, yönetim kurulu ile denetim kurulu arasında, birbirlerine bağımlılıkları bulunmasına karşın, hiyerarşik bir ilişki bulunmamaktadır. Kayıhan, Üst Gözetim, s. 36 vd.

¹⁶⁸ Kıratlı, s. 28-30.

¹⁶⁹ Kayıhan, Üst Gözetim, s. 43.

¹⁷⁰ Alman RG, T. 11.09.1965 S. 48.

yükümü bulunduğu düzenlenmiştir. Söz konusu yükümlülük kapsamı ve amacı itibariyle gözetim kurulunun şirket yönetimi ile ilgili konularda bilgi alma hakkı bulunduğu işaret etmektedir¹⁷¹.

İlgili madde uyarınca yönetim kurulu, gözetim kuruluna¹⁷²: “*İzlenecek şirket politikaları ile finans, yatırım ve insan kaynakları planları hakkında olmak üzere işletme planı hususunda (daha önceden belirlenmiş olan hedeflerden sapmalar varsa sebepleriyle beraber); şirket karlılığı hakkında şirket bilançosunun görüşüldüğü toplantılarda; işlerin gidişi-özellikle şirket cirosu ve ekonomik durum- hakkında; şirketin karlılığı ve likiditesi için önem taşıyan işlemler hakkında...*” bilgi vermekle yükümlüdür.

Gözetim kurulu yukarıda sayılan periyodik bilgilendirmeler dışında şirketle ilgili konular ve bağlı şirketlerle ilişkiler hakkında her zaman rapor sunulmasını isteyebileceği gibi her bir gözetim kurulu üyesi de bu talepte bulunabilir (APOK md. 90/f.3). Bilgi alma hakkının dışında, gözetim kuruluna APOK md. 111/2 uyarınca şirketin malvarlığı; bu kapsamda şirketin kasası, kıymetli evrak ve mallarını denetleme yetkisi de verilmiştir¹⁷³.

6762 sayılı TTK uyarınca anonim şirketin zorunlu organları arasında genel kurul, yönetim kurulunun yanı sıra, denetim kurulu da sayılmış ve denetim kuruluna, şirket iş ve işlemleri ile ilgili bilgi edinmek, şirket defterlerini incelemek, yönetim kurulunun kanuna ve esas sözleşmeye uymasını denetlemek gibi kapsamlı yetkiler tanınmıştır. Doktrinde, denetim kurulunun bu yetkileri karşısında eTTK döneminde düalist sistemin benimsendiğini ifade eden görüşler bulunmaktadır¹⁷⁴.

---

¹⁷¹ **Kaya**, İsmail, s. 3273.

¹⁷² APOK md. 90 İngilizce metin için bkz.

https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_aktg/englisch_aktg.html#p0444 (E.T.: 26.06.2023)

¹⁷³ **Kortunay**, s. 322.

¹⁷⁴ **Kayıhan**, Üst Gözetim, s. 47.

6102 sayılı TTK'nın ise monist sistemi benimsemesine¹⁷⁵ karşın md. 367/1 uyarınca yetki devri yapılması halinde Alman hukukundakine benzer düalist bir yapının ortaya çıkıp çıkmayacağı hususu akla gelmekte; ancak bu halde, yönetim yetkisinin kendisine bırakıldığı kişilerin ayrı bir organ olarak görev yapmamaları karşısında düalist yapının ortaya çıkmadığı görülmektedir¹⁷⁶.

2.1.3. Yönetim Kurulu Açısından Bilgi Alma ve İnceleme Kavramı

Yönetim kurulu, sahip olduğu organ sıfatı sebebiyle yalnızca bilgi ve hesap vermekle yükümlü olmayıp aynı zamanda bilgi alma hakkının sahibi konumundadır¹⁷⁷. Önceki bölümlerde belirtildiği üzere yönetim ve temsil, yönetim kurulu üyeleri için hem bir hak hem de bir yükümlülüktür¹⁷⁸. Bu anlamda ilgili hak bir madalyonun iki yüzüne benzetilmektedir¹⁷⁹. Böylesi bir yetkinin amaca ve kanuna uygun şekilde yerine getirilebilmesi, üyelerin şirket iş ve işlemleri hakkında doğru ve eksiksiz bilgi edinebilmesine bağlıdır¹⁸⁰. Zira “bilgilendirilen bir üye yönetebilir ve doğru zamanda doğru kararı alabilir”¹⁸¹. Bu çerçevede ilgili hakkın “iyi yönetim” anlayışına ve dolayısıyla şirket menfaatine yarar sağladığı, bunun da bilgi alma hakkının olumlu etkisi olarak ifade edilebileceği söylenmektedir¹⁸². Öte yandan bu hakkın varlığı, kanunun genel gerekçesinde yer verilen, şirketlerin kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda idaresi hedefine de hizmet etmektedir¹⁸³.

¹⁷⁵ **Kayıhan**, Şirketler, s. 185; **Kırathı**, s. 31.

¹⁷⁶ **Kaya**, İsmail, s. 3274.

¹⁷⁷ **Kaya Arslan**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2001, s. 60.

¹⁷⁸ **Pulaşlı**, Tebliğ, s. 589.

¹⁷⁹ **Karshoğlu**, s. 380.

¹⁸⁰ **Karasu Rauf**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanun'u ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler, s. 43; **Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel**, § 28, N. 78a.

¹⁸¹ TTK md. 392 gerekçesi.

¹⁸² **Kortunay**, s. 311.

¹⁸³ 6102 sayılı TTK genel gerekçe.

Şirketin yönetim örgütü nasıl belirlenirse belirlensin, üyelerin görevlerini yerine getirebilmeleri için gereken bilgilere eksiksiz şekilde sahip olabilmeleri güç olup üyeler şirketin işlemleri hakkında bilgi sahibi olma gereksinimi duymaktadır¹⁸⁴. Bu sebeple, bilgi alma ve incelemenin yönetim kurulu üyeleri için aynı zamanda bir yükümlülük olduğu söylenebilecektir¹⁸⁵.

Kanun, anonim şirketlerin iç organizasyonun değişik şekillerde belirlenmesine, bu bahisle yönetim ve/veya temsil yetkisinin devrine cevaz vermektedir. Bu hallerde de yönetim kurulu üyelerinin; yetki devrinin gerçekleştirildiği kişiler üzerinde sahip olduğu devredilemez ve vazgeçilemez nitelikteki üst gözetim¹⁸⁶ görevinin gereği gibi yerine getirilmesi, üyenin bilgi sahibi olmasını zorunlu kılar¹⁸⁷.

Bilgi alma ve inceleme hakkı yönetim kurulu üyelerinin hukuki ve cezai sorumluluğu bakımından da büyük önem taşımaktadır¹⁸⁸. Zira üyelerin bilgi alma hakkı ile sorumlulukları arasında doğrudan bir ilişki bulunmakta olup bu hakkın yerine getirilmesi ile üye sorumluluktan kurtulabilir¹⁸⁹. Hakikaten bilgi, karar alma ve alınan bu karar sonucunda sorumluluk yükleyebilmenin bir ölçütü olarak tezahür etmektedir¹⁹⁰. Nitekim bir yönetim kurulu üyesinin sorumluluğu söz konusu olduğunda farklılaştırılmış teselsül

¹⁸⁴ **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 703.

¹⁸⁵ **Karshoğlu**, s. 380.

¹⁸⁶ Üst gözetim kavramı, yönetimle görevli olanların kanuna, esas sözleşmeye ve verilen talimatlara uygun hareket edip etmediklerinin denetlenmesidir. **Kayıhan**, Şirketler, s. 214.

¹⁸⁷ Nitekim md. 367/1 gereği yönetimin devri halinde iç yönerge ile kimin kime karşı bilgi sunmakla yükümlü olduğu belirlenmelidir. Aynı yönde **Kırca/Şehirali Çelik/ Manavgat**, s. 703.

¹⁸⁸ **Sayın Bahar**, Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Haklarının Kurul Kararı ile İhlal Edilmesi ve İlgili Kararların Butlanı, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 3, 2016, s. 207.

¹⁸⁹ **Bahtiyar**, s. 235; **Böckli**, § 13, N. 163.

¹⁹⁰ **Kırca/Şehirali Çelik/ Manavgat**, s. 703; Söz konusu hususun “*vice versa*” tersi de doğrudur. Nitekim 2022 tarihli bir Bölge Adliye Mahkemesi kararında, yönetim kurulu üyelerinden birine karşı açılan tazminat davası bakımından davacının, ilgili üyenin sorumluluğuna gidilmesi için öne sürdüğü hususların soyut nitelikte olduğu belirtilmekle birlikte davacının bu konuda TTK md. 392 uyarınca bilgi alma hakkını kullanılmamış olması da davalı üyenin hangi davranışlarda bulunarak şirketi zarara uğrattığının ortaya konulabilmesi noktasında ölçüt olarak kabul edilmiştir. İstanbul BAM 14. HD, E. 2019/1920- K. 2022/384 sayılı ve T. 31.03.2022 tarihli karar.

ilkesi gereği her üye kendi kusuru ölçüsünde sorumlu olacak; kusurun belirlenmesinde ise sahip olunan ve olunması gereken bilgiler sayesinde yükümlülüklerin gereği gibi yerine getirilip getirilmediği anlam kazanacaktır¹⁹¹. Bu durumun mefhumu muhalifinden çıkarılacak sonuç ise ilgili hak kendisine kullandırılmayan ya da hakkı kısıtlanan bir yönetim kurulu üyesinin sorumluluğunun gündeme gelmeyecek olmasıdır¹⁹². Bu bakımdan hakkın yöneldiği bir diğer amacın, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk hükümlerine karşı konularının güçlendirilmesi olduğu söylenebilir¹⁹³. Bu bahisle, üyelerin bilgi edinmeleri ile sorumluluğa tabi olmalarının paralellik gösterdiği söylenebilir¹⁹⁴. Ancak bu hususta doktrinde, yönetim kurulu üyelerinin şirkette doğacak zararlardan sorumlulukları bulunmasına karşın görevlerinin gereği olarak edinmeleri gereken bilgilere erişimin sınırlandırılmasının çelişkili olduğu ifade edilmektedir¹⁹⁵.

Bilgi alma ve inceleme hakkı üyelik sıfatının kazanılması ile başlamakta; hakkın bireysel nitelik taşıması sebebiyle üyelik sıfatının kaybedilmesi ile sona ermektedir¹⁹⁶. Üyelik sıfatı sona eren kişi kural olarak kendi görev dönemine ilişkin olsa dahi ilgili hakkı kullanamamaktadır¹⁹⁷.

Hakkın haiz olduğu öneme binaen, kanun koyucu 6102 sayılı Kanun md. 392'de bilgi alma ve inceleme hakkını altı fıkra halinde, ayrıntılı olarak düzenlemiştir¹⁹⁸. Hakkın yönetim kurulu toplantıları sırasında kullanılması ile toplantı dışında kullanılması farklı esaslara tabi tutulmuş olup bilgi alma ve inceleme talebinin reddi halinde, mehz

---

¹⁹¹ Yönetim kurulu üyeleri sadece bilgi sahibi oldukları değil olabilecekleri konularda da sorumluluk altında olup üye, kendisine bilgi verilmediğini öne sürüp sorumluluktan kurtulamayacaktır. Bu konuda bkz. **Akdağ Güney**, Yönetim Kurulu, s. 17.

¹⁹² **Kortunay**, s. 311.

¹⁹³ **Kendigelen**, s. 280.

¹⁹⁴ **Karshoğlu**, s. 380.

¹⁹⁵ **Kalender**, s. 103.

¹⁹⁶ **Işık**, s. 194.

¹⁹⁷ **Kırca/Şehirli Çelik/ Manavgat**, s. 704.

¹⁹⁸ **Kendigelen**, s. 279.

kanundan farklı olarak, yargı yoluna başvurabileceği açık bir düzenlemeye kavuşturulmuştur.

2.1.4. Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Niteliği

TTK md. 392 kapsamında “her yönetim kurulu üyesinin” bilgi alma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir¹⁹⁹. Bu bakımdan ilgili hakkın kanundan kaynaklandığı görülmektedir. Hükmün lafzından anlaşıldığı üzere, bu hak yönetim kuruluna değil; her bir yönetim kurulu üyesine tanınmış bireysel nitelikte bir haktır²⁰⁰.

Hakkın bireysel karakteri sebebiyle bir başkasına devredilmesi veya kullanılması mümkün değildir²⁰¹. Hakkın bireysel nitelik taşımasının bir başka görünümü ise her yönetim kurulu üyesinin diğer üyelere bağımsız olarak doğrudan hakkın muhataplarına bilgi alma talebini yöneltebilmesidir²⁰².

Bilgi alma ve inceleme hakkı bireysel olarak kullanılmakla birlikte üyeler arasında farklı uygulamalara gidilemeyecektir²⁰³. Bir üyeye verilen bilginin aynı bilgiyi talep eden diğer üyelere de verilmesi veya gelecek yönetim kurulu toplantısında bu üyelere açıklanması gerekmektedir²⁰⁴. Bu anlamda hakkın kullanılması bakımından eşit işlem ilkesi geçerli olup bu ilkeyi ihlal eder nitelikteki yönetim kurulu kararları batıldır²⁰⁵. Bununla birlikte, üyenin şirketle çıkar çatışması içerisinde olması durumu veya denetim komitesinin

¹⁹⁹ Bu bahisle bu çalışmada “bilgi alma hakkı” ibaresi maddede düzenlenen diğer hakları da kapsar şekilde kullanılmıştır.

²⁰⁰ TTK md. 392/1 gerekçesi.

²⁰¹ **Kortunay**, s. 313.

²⁰² **Kortunay**, s. 313; **Killias** Laurent, Gerichtliche Durchsetzung von Informationsrechten durch den einzelnen Verwaltungsrats, Europäische Idee und Integration- mittendrin und nicht dabei? Liber amicorum für Andreas Kellerhals, Schultess, Zürich 2018, s. 338.

²⁰³ **Sayın**, s. 208. Aynı yönde, **Homburher**, §7, s. 140.

²⁰⁴ **Bozbel**, Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, UAÜHFD, S.1, 2013, s. 82; **Pulaşlı**, Şirketler, s. 425.

²⁰⁵ **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, s. 271.

başında olması sebebiyle bilgiye daha fazla ihtiyaç duyduğu haller istisna kabul edilmelidir²⁰⁶.

Bilgi alma hakkı, diğer hakların kullanılmasına hizmet eden yardımcı bir hak değil; yönetim kurulu üyelerinin görevlerini gereği gibi ifa edebilmeleri için gerekli olan “bağımsız” bir haktır²⁰⁷. Kanımızca da, aynı sonuca bilgi alma hakkının düzenlenme şekli ve yer aldığı maddenin lafzı incelendiğinde de ulaşılabilecek olup bilgi alma hakkı başka bir hükmün içinde değil; ayrı bir madde altında düzenlenmiştir.

Kanunun 392. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca, yönetim kurulu üyelerinin ilgili maddeden doğan hakları kısıtlanamaz veya kaldırılamaz; ancak esas sözleşme ve yönetim kurulu kararı ile söz konusu hakların kapsamı genişletilebilir. İlgili hüküm ile üyelerin bilgi alma hakkı için asgari bir sınır ve koruma öngörülmüş olup yönetim kurulu ya da genel kurul kararıyla hakkın kapsamını daraltacak veya kullanılmasını zorlaştıracak usuller getirilemeyecektir²⁰⁸. Bu bahisle doktrinde hakkın tek taraflı emredici niteliği haiz olduğu ifade edilmektedir²⁰⁹. Zira tek taraflı emredici normlar, taraflardan yalnız birini korumayı amaçlamaktadır ve bu normların koruduğu taraf aleyhine değiştirilmesi mümkün değildir²¹⁰.

2.1.5. Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kapsamı

TTK md. 392/1’göre “Her yönetim kurulu üyesi şirketin tüm iş ve işlemleri hakkında bilgi isteyebilir, soru sorabilir, inceleme yapabilir.” Mezkûr hüküm incelendiğinde, ilgili hakkın yalnızca toplantı içinde kullanımının düzenlendiği izlenimi

²⁰⁶ Kırca/ Şehirali Çelik/Manavgat, s.705.

²⁰⁷ Kalender, s. 60.

²⁰⁸ Kırca/ Şehirali Çelik/Manavgat, s. 725.

²⁰⁹ Sayın, Yönetim Kurulu üyelerinin Kişisel Haklarının İhlali, s. 208.

²¹⁰ Bu konuda bkz. Eren Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 14. Baskı, Ankara 2021, s. 319.

uyansa da esasında maddenin lafzı hakkın hem toplantı içinde hem de toplantı dışında kullanımını kapsayacak şekilde temel bir düzenleme içermektedir²¹¹.

Kortunay bilgi almanın, üyeler açısından aktif bir davranışa işaret etmekte olduğunu, pasif konumu ifade eden bilgilendirilmenin ise özen yükümlülüğünü düzenleyen TTK md. 369/1 hükmü kapsamında olduğunu belirtmektedir²¹². Aksi görüşteki Kırca'ya göre ise bilgi alma; henüz soru sorulmadan, bilgi alma hakkının muhatapları tarafından açıklama yapılmak suretiyle bilgi edinilmesi manasına da gelmektedir²¹³. Kanımızca, madde lafzı ile sıkı sıkıya bağlı kalınarak bilgi almanın yalnızca üyeler tarafından gerçekleştirilecek davranışlar ile hayata geçeceğini benimsemek yerine; düzenlemeye amaçsal açıdan yaklaşarak, esas olanın üyenin şirket yönetimini layığı ile gerçekleştirebilmesi için bilgi edinmesi gerekliliği olduğunu kabul etmek daha yerinde olacaktır.

“İnceleme” kavramından anlaşılması gereken ise bir belgenin okunması ve içeriğinin öğrenilmeye çalışılmasıdır²¹⁴. İnceleme hakkını kullanan üyeye bunu gerçekleştirebilmesi için yeterli bir süre verilmeli, gerektiği hallerde incelemeye konu evrak hakkında bazı notlar alabilmesine veya fotokopi çektirebilmesine müsaade edilmelidir²¹⁵. Öte yandan bilgi alma hakkı ve inceleme hakkı, seçimlik haklar olmayıp birbirini tamamlamakta ve bu sebeple bir arada kullanılacakları kabul edilmektedir²¹⁶.

²¹¹ **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 706.

²¹² **Kortunay**, s. 325. Yazara göre, ilgili hüküm incelendiğinde TTK md. 392 ile üyelerin bilgi alma hakkının, inceleme ve soru sorma haklarını da kapsayacak şekilde düzenlendiği görülmekte; “bilgi alma” kavramından anlaşılması gereken ise soru sorulması veya bilgi verme yükümü altındaki kişilerin yapacakları açıklamalar ile bilgi sahibi olunmasıdır.

²¹³ **Kırca/Şehirali Çelik/ Manavgat**, s. 704.

²¹⁴ TDK Güncel Sözlük

<https://sozluk.gov.tr/> (E.T. 26.02.2023)

²¹⁵ **Korkut Ömer**, Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, 2010, s. 522 vd.

²¹⁶ **Kortunay**, s. 326.

Bilgi alma ve inceleme hakkı “şirketin iş ve işlemleri” ile sınırlıdır (TTK md. 392/1). Bunun sonucu olarak üye, hakkını ancak şirketin sahip olduğu bilgi ve belgeler üzerinde kullanabilecek ve şirketle ilgisi bulunsa bile, başka bir tüzel veya gerçek kişiden ilgili madde kapsamında bilgi talep edemeyecektir²¹⁷. Bu husus kendisini özellikle şirketler topluluğunda, bağlı şirketlere ilişkin bilgi edinme noktasında göstermekte olup md. 392’nin gerekçesinde de bu hususa değinilmiştir. Gerekçeye göre mezkûr madde yer alan düzenleme, şirket iş ve işlemleri hakkında olup yavru şirketlere ilişkin bilgi alma hakkı md. 200 çerçevesinde düzenlenmiştir²¹⁸.

Hakkın kapsamı “şirket iş ve işlemleri” ile sınırlı görünse de söz konusu kavramlar şirketle alakalı her şeyi içine alacak mahiyettedir²¹⁹. Bu hususa madde gerekçesinde, alınacak bilginin “gizli” veya “şirket sırrı” olması ile ilgili bir sınır getirilmediği söylenmek suretiyle vurgu yapılmış olup maddede yer alan hükümlerin yorumunda geniş yorum ilkesinin geçerli olduğu belirtilmiştir²²⁰. Bu kapsamda, bilgi alma ve inceleme hakkının üyelerin görevleriyle dolaylı şekilde ilişki kurulan konuları da kapsamı gerekmektedir²²¹. Özel işler bilgi alma ve inceleme hakkının kapsamına girmemekle birlikte, özel işlerin şirket iş ve işlemleri ile ilintili olması halinde bilgi alma ve inceleme hakkı gündeme gelecektir²²².

Bilgi alma ve inceleme hakkının, yönetim kurulu üyelerine yalnızca görev yaptıkları dönem için tanınmış olması sebebiyle, görevi sona eren bir üyenin bilgi alma ve inceleme hakkı da sona ermektedir²²³.

---

²¹⁷ **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 707.

²¹⁸ Gerekçede 200. maddeden bahsedilse de bu madde hâkim şirket pay sahibinin bağlı şirketler hakkında bilgi alma hakkına ilişkin olup hâkim şirket yönetim kurulu üyelerinin bağlı şirketler hakkında bilgi alma hakkını md.199/4 düzenlemektedir.

²¹⁹ **Kalender**, s. 62.

²²⁰ **Kortunay**, s. 327.

²²¹ **Karshoğlu**, s. 389.

²²² **Işık**, s. 194.

²²³ **Pulaşlı**, Şirketler, s. 425.

Bilgi alma ve inceleme hakkının yönetim kurulu tarafından alınan bir karar, çıkarılan bir iç yönerge ya da şirket esas sözleşmesine hüküm konulmak suretiyle genişletilmesi mümkündür. Bu kapsamda bilgi vermekle yükümlü olanlar daha geniş düzenlenebilir, hakkın toplantı dışı kullanımı bakımından başkanın izni esası kaldırılabilir veya izin talebinin görüşüleceği yönetim kurulunda ret kararı verilebilmesi için daha ağır bir nisap öngörülebilir²²⁴. Bununla birlikte, TTK md. 392 ile ifade edilen asgari standarttaki içerik yönetim kurulu üyelerine sunulmak istense dahi kanunun kapsamı üyelerce tam anlamıyla bilinemeyebileceğinden, iç yönerge ile hakkın detaylı şekilde düzenlenmesi, ileride doğabilecek problemlerin önlenmesi bakımından yarar sağlayabilecektir²²⁵.

Hakkın genişletilmesi, esas sözleşme ile mümkün olmakla birlikte, bunun esas sözleşme değişikliği niteliğini haiz olmayan bir genel kurur kararı ile yapılması mümkün değildir²²⁶. Buna karşın Pulaşlı, bu hususun yönetim kurulunun organizasyonuna ilişkin devredilemez ve feragat edilemez bir yetki olmasından bahisle esas sözleşme ile hakkın genişletilemeyeceğini öne sürmektedir²²⁷. Ancak amaçsal ve lafzi yorum metotlarına başvurulduğu takdirde, bahse konu durumun hakkın kapsamının genişletilmesine yönelik olması ve kanun hükmünde bunun hangi yol ile gerçekleştirilebileceğini belirten sınırlayıcı bir hükmün bulunmaması karşısında esas sözleşmeye hüküm konulması suretiyle hakkın genişletilmesi önünde bir engel bulunmadığı kanaatindeyiz. Bununla birlikte, bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılması bakımından üyeler arasında gözetilmesi gereken eşitlik ilkesinin hakkın genişletilmesinde de uygulanması gerekmektedir²²⁸.

²²⁴ Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel, § 28, N. 104d.

²²⁵ Kalender, s. 185.

²²⁶ Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat, s. 726.

²²⁷ Pulaşlı, Tebliğ, s. 597.

²²⁸ Bahar Sayın, s. 206.

2.2. BİLGİ ALMA ve İNCELEME HAKKININ KULLANILMASI

2.2.1. Hakkın Sahibi

2.2.1.1. Genel Olarak

Bilgi alma ve inceleme hakkı her bir yönetim kurulu üyesine tanınmış kişisel nitelikte bir hak olup hakkın süjesi, seçim veya atama suretiyle yönetim kurulu üyeliği sıfatını kazanmış olan kişilerdir²²⁹. Bu sebeple şirket avukatı gibi yönetim kurulu toplantılarına sürekli katılan kimseler kendilerine birtakım bilgi ve belgelerin sunulmasını isteyebilirse de bu istem TTK md. 392 kapsamında kabul edilebilir değildir²³⁰.

Yönetim ve/veya temsil yetkisinin devri halinde TTK md. 553 gereğince devredilen yetkiler bakımından ilgili üyelerin sorumluluğu ortadan kalkmaktadır. Nitekim ilgili madde hükmüne göre, yetkiyi devralan bununla birlikte sorumluluğu da devralmaktadır²³¹. Bu kapsamda bilgi alma ve inceleme hakkının da sorumluluğu devralan üyeye geçmesi gerekmekte olup aksi durumun kabulü halinde görev ve sorumluluk paylaşımı anlamını yitirecektir²³². Önemle belirtmek gerekir ki söz konusu durum ancak yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri haricinde kalanlar bakımından yönetim ve temsil yetkisinin devri halinde geçerlidir²³³.

Yönetim kurulu üyelerinin TTK'da icrada görevli yönetim kurulu üyesi, icrada görevli olmayan yönetim kurulu üyesi ve bağımsız yönetim kurulu üyesi gibi çeşitli ayrımlara tabi tutulduğu görülmektedir²³⁴. Bununla birlikte, TTK'da açıkça düzenlenmeyen yönetim kurulu üyeliği görünümleri de bulunmakta ve eski yönetim kurulu üyesinin bilgi

---

²²⁹ **Kalender**, s. 109.

²³⁰ **Kortunay**, s. 335.

²³¹ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s. 383.

²³² **Karshoğlu**, s. 390-392. Yazar, yetki devri yapan üyeler bakımından üst gözetim görevinin kapsamı içindeki bilgi alma taleplerinin kabul edilmesi gerektiğini belirtmektedir.

²³³ **Cenkci** Esra, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 33.

²³⁴ **Ayan**, s. 63.

alma ve inceleme hakkına sahip olup olmadığı hususu da önem arz etmektedir. Bu bahisle, özellik taşıyan bu durumlar ayrı bir başlık çerçevesinde incelenecektir.

2.2.1.2. Özel Durumlar

2.2.1.2.1. Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyesi

Tüzel kişinin anonim şirket yönetim kuruluna üye seçilmesi durumunda, tüzel kişiyi temsil edecek bir gerçek kişinin de tescil ve ilan edilmesi gerekmekte olup yönetim kurulu toplantılarına tüzel kişiyi temsilen bu gerçek kişi katılacak ve oy kullanacaktır²³⁵. TTK'da her ne kadar yalnızca yönetim kurulu toplantılarına katılmaktan ve oy kullanmaktan söz edilmiş olsa da tüzel kişi üyeyi temsil eden gerçek kişinin bilgi alma ve inceleme hakkı da bulunmaktadır²³⁶. Nitekim tüzel kişi yönetim kurulu üyesi de aynı diğer üyeler gibi sorumluluk rejimine tabidir²³⁷. Ancak bu durumda ilgili hak, tüzel kişiyi temsile yetkili gerçek kişi tarafından kullanılmaktadır²³⁸.

2.2.1.2.2. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Bağımsız yönetim kurulu üyesi de diğer yönetim kurulu üyeleri gibi TTK md. 359 ve md. 363'teki esaslara göre seçilir²³⁹. TTK'da bağımsız yönetim kurulu üyesine ilişkin bir tanımın yapılmadığı; ancak SPK'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri uyarınca üyelerin bağımsızlık ölçütünün düzenlenmiş olduğu görülmektedir. Kurumsal Yönetim Tebliği md. 4.3.6'ya göre önceki dönemlerde yönetim kurulu üyesinin veya akrabalık ya da iş ilişkisi içerisinde bulunduğu kişilerin; ortaklıkla, ortaklığın hâkim veya bağlı

²³⁵ **Öztuna Sopacı**, Birgül, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkına İlişkin Sorunlar, Aristo Yayınevi, 1. Bası, İstanbul 2021; **Kırca** İsmail, Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği, Batider, 2012, C. 28, S. 2, s. 53.

²³⁶ **Eminoğlu/ Çakır**, s. 284.

²³⁷ **Pala**, s. 111.

²³⁸ **Kırca**, s. 56; **Kortunay**, s. 336.

²³⁹ **Manavgat** Çağlar, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin İşlevleri ve Sahip Olmaları Gereken Nitelikler, C. 10, S. 1, 2014, s. 41.

ortaklıklarıyla ve gerçek kişi hâkim ortaklıklarıyla herhangi bir menfaat bağının bulunmaması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, ilgili üyenin görev süresi boyunca şirkette icraî nitelikte görevler almaması, kendisinin veya kendisi ile akrabalık ya da iş ilişkisi içerisinde olan kişilerin geçmiş dönem için tanımlanmış bir çıkar ilişkisinin bulunmaması bağımsızlığın belirlenmesinde ölçüt alınmaktadır. Tebliğ ile aranan nitelikler ile bağımsız yönetim kurulu üyelerinin bir etki altında kalmadan görevini ifa edebilmesi, yönetim kurulunda objektif kararlar alınabilmesi ve çıkar çatışmalarının önüne geçilmesi temin edilmek istenmiştir²⁴⁰.

Anonim şirketin, kurumsal yönetim ilkelerine uygun şekilde idaresi için büyük bir role sahip olan bağımsız yönetim kurulu üyelerinin bilgiye erişimi büyük bir önem arz etmektedir²⁴¹. Zira aksi takdirde, bağımsız yönetim kurulu üyeleri şirketin faaliyetleri ile ilgili bilgi edinemeyecek ve şirketin iç denetimindeki “kapalı devre” yapının içerisine giremeyecektir²⁴². Öte yandan, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin icrada görevli yönetim kurulu üyelerini denetleme görevi bulunmakta, bu anlamda bağımsız üyeler bir “monitör” işlevi görmektedir²⁴³. İfade edilen sebeplerle, bağımsız yönetim kurulu üyesinin söz konusu görev ve işlevini yerine getirebilmesi açısından bilgi sahibi olması bir gerekliliktir²⁴⁴.

2.2.1.2.3. İcracı Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi

6102 sayılı Kanun’un 365. maddesine göre anonim şirketin yönetim ve temsili yönetim kurulu tarafından yerine getirilmektedir. Ancak TTK md. 367/1, istisnai bir hüküm içermekte olup ilgili madde uyarınca, esas sözleşmeye derç edilecek bir hükümlerle

²⁴⁰ **Tekinalp**, Ünal, Anonim Ortaklıklara İlişkin Yeni Hukuk Politikalarının ve Yönetim Denetim Felsefelerinin Dinamikleri ile Bunlar Arasındaki İlişki, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz’e Armağan, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, Ankara 2003, s. 235.

²⁴¹ **Kalender**, s. 117.

²⁴² **Özkorkut** Korkut, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri, Bankacılık Enstitüsü, 1. Baskı, 2007, s. 13 ve s. 33.

²⁴³ **Brudney** Victor, The Independent Director – Heavenly City Or Potemkin Village, Harvard Law Review, Vol. 95, No. 3, 1982, s. 607.

²⁴⁴ **Brudney**, s. 639.

düzenlenecek iç yönergeye göre yönetimin kısmen veya tamamen devri mümkündür (TTK md. 367). Nitekim ilgili maddenin gerekçesinde de, yönetim ve temsil yetkisinin mutlaka yönetim kurulu tarafından kullanılmasının gerekmediği, yönetim kurulunun gerektiği takdirde “gözetim organı” olarak da çalışabileceği ifade edilmiştir²⁴⁵. Bununla birlikte, Kanun gerekçesinde bu şekildeki bir düzenin ABD’de uygulanmakta olan icracı (yönetim hakkını haiz/executive) ve icracı olmayan (yönetim hakkını haiz olmayan/non executive) üyeler tasnifine sokmaya elverişli olduğu söylenmektedir. Dolayısıyla, yönetim yetkisinin devredildiği kişiler haricinde bulunan ve idare yetkisini haiz olmayan üyeler icra yetkisi olmayan (icracı olmayan) yönetim kurulu üyesi olarak isimlendirilebilir²⁴⁶.

İcracı olmayan yönetim kurulu üyeleri, icracı üyelerin ve şirket yöneticilerinin şirket menfaati doğrultusunda hareket edip etmediğini; kanuna, esas sözleşmeye ve iç yönergeye uygun bir biçimde görev ifa edip etmediklerini denetlemektedir. İcracı olmayan üyeler yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkilerini yerine getirecek olmakla birlikte, ilgili üyelerin esas görevini icrada görevli üyelerinin gözetim ve denetimi oluşturmaktadır²⁴⁷. İcracı olmayan üyeler öngörülme suretiyle anonim şirkette yönetim ve gözetim birbirinden ayrıştırılmakta²⁴⁸; bilginin ve gücün tek elde toplanmasının önüne geçilmektedir²⁴⁹. Dolayısıyla icracı olmayan üyelerin bilgi alma hakkına sahip olmasının, üstlendikleri üst gözetim fonksiyonu ve tabi oldukları sorumluluk rejiminin doğal bir sonucu olduğu görülmektedir²⁵⁰.

---

²⁴⁵ 6102 sayılı Kanun gerekçesi.

²⁴⁶ **Doğan**, s. 67. Kendisine yönetim yetkisi devredilen üçüncü kişi yönetim kurulu üyesi ise Murahhas üye; değilse Murahhas Müdür olarak adlandırılmaktadır. **Pulaşlı** Hasan, Yeni Türk Ticaret Kanun’u’na Göre Şirketler Hukuku Şerhi C. I Ankara 2011, s. 873.

²⁴⁷ **Eroğlu**, s. 52-53. Aksi görüş için bkz. **Demir**, s. 62.

²⁴⁸ **Doğan**, s. 252.

²⁴⁹ **Kalender**, s. 120.

²⁵⁰ **Karşlıoğlu**, s. 392.

2.2.1.2.4. Fiili Yönetim Kurulu Üyesi

Anonim şirkette resmi organ olarak yer almamakla birlikte, sahip olduğu konum ve kullandığı yetkiler bakımından şirket iradesinin oluşumunda etki gösteren kişiler fiili organ olarak nitelendirilmektedir²⁵¹. Söz konusu kişiler, seçim veya atama suretiyle yönetim kurulu üyeliğine getirilmemiş olmasına rağmen yönetim kuruluna ait yetkileri kullanmakta ve yönetimde belirleyici etkiye sahip olmaktadır²⁵². Kanun tasarısında yer aldığı²⁵³ ve doktrinde çoğunluk görüşü tarafından kabul edildiği üzere ilgili kişiler “fiili yönetim kurulu üyesi” olarak adlandırılmaktadır²⁵⁴. Başka bir deyişle fiili yönetim kurulu üyesi kavramı, esasında üye sıfatını taşımadığı halde üye gibi hareket etmekte olan veya şirket yönetimini elinde tutan kişileri ifade etmektedir²⁵⁵.

Fiili yönetim kurulu üyelerinin sahip olacağı hak ve sorumluluklar, TTK md. 12/3 ile düzenlenen “tacir gibi sorumlu olanlar”ın benzemekte olup fiili yönetim kurulu üyeleri yönetim kurulu üyeleri, seçilmiş organlar gibi yönetim kuruluna ait yetkileri ve hakları kullanamayacak ancak yükümlülüklerine katlanacaktır²⁵⁶. Belirtilen sebeple fiili yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkından yararlanabilmeleri de mümkün değildir²⁵⁷.

²⁵¹ **Korkut Ömer**, Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, 1, 2010, s. 1370-1371; **Eminoğlu Cafer**, Anonim Şirketler Özelinde Fiili Yönetim Organı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022, s. 64.

²⁵² **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 387.

²⁵³ “görevli olmadığı halde yönetime ve tasfiyeye karışan, talimat veren, yönetimi ve tasfiyeyi yönlendiren, bir bakıma arkadan yöneten büyük pay sahipleri başta olmak üzere, gizli yöneticiler ve tasfiye memurları”nın fiili organ olarak kabul edildiği ifade edilmiştir. Bkz. 27.09.2007 tarihli Türk Ticaret Kanun’u Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, s. 256.

²⁵⁴ **Akdağ Güney Necla**, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010, s. 119 vd.

²⁵⁵ **Korkut**, Fiili Yönetim Kurulu, s. 1372.

²⁵⁶ **Eminoğlu**, Fiili Yönetim Organı, s. 245.

²⁵⁷ **Kalender**, s. 105; **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 704.

2.2.1.2.5. Görevi Sona Eren Yönetim Kurulu Üyesi

Bilgi alma ve inceleme hakkı, yönetim kurulu üyesi olmaya bağlanan bir hak olması nedeniyle, üyenin görev süresi dâhilinde ve bu süre zarfındaki olgulara ilişkin olarak kullanılacaktır²⁵⁸. Bu bahisle hak, kural olarak üyelik sıfatının sona ermesi ile son bulmaktadır²⁵⁹.

Kural yönetim kurulu üyesinin görev yaptığı süre içerisindeki olgulara ilişkin olarak bilgi alma hakkını kullanması olmakla birlikte²⁶⁰ istisnaen bazı hallerde görevi sona eren yönetim kurulu üyesinin de bilgi alma hakkı olduğu kabul edilmektedir²⁶¹. Bu husus üyenin; görev yaptığı döneme ilişkin sorumluluğunun gündeme gelmesi veya o döneme ilişkin mali haklarına dair talepte bulunması gibi korunmaya değer bir menfaatinin bulunduğu, çekişmeli hallerde söz konusu olmaktadır²⁶².

Yukarıda yer verilen hususlarla birlikte, bilgi alma davası açan ve mahkemece bilgi alma talebi kabul edilen üyenin mahkeme ilamından sonra yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi hali, üzerinde durulması gereken bir husustur. Söz konusu durumu konu alan uyuşmazlık hakkında İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi tarafından²⁶³ “*TTK'nın 392. maddesinde hakkın kullanılabilmesi için kişinin yönetim kurulu üyesi olması ve hükmün infazına değin bu sıfatı taşıyor olması*” gerektiği belirtilerek sıfat yokluğu sebebiyle mahkeme hükmünün artık infaz edilebilir olmadığı belirtilerek ilamın icrasına yönelik icra hukuk mahkemesince verilen kararın ortadan kaldırılmasına ve icra dairesince yapılan işlemlerin iptal edilmesine karar verilmiş; ancak kararın temyizi üzerine Yargıtay

²⁵⁸ Kanun Gerekçesi, md. 392; Kalender, s. 124.

²⁵⁹ Işık, s. 194, Pulaşlı, Tebliğ, s. 589; Müller Roland/ Lipp Lorenz/ Plüss Adrian, “Der Verwaltungsrat - Volume I”, Schulthess Legal Media AG, 2021, N. 2.70, s. 120.

²⁶⁰ İsviçre doktrininde üyenin görevini yerine getirebilmesi için gerekli olduğu ölçüde göreve başlamadan önceki döneme ilişkin bilgi edinip edinmeyeceği yönünde bkz. Pellanda, § 3, N. 694.

²⁶¹ Böckli, § 13, N. 181.

²⁶² Pulaşlı, Eski Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma Hakkı, s. 61.

²⁶³ İstanbul BAM 22. HD., E. 2018/80- K. 2018/647 sayılı ve T. 20/03/2018 tarihli karar.

tarafından²⁶⁴ ilamların infaz edilecek kısmının hüküm bölümü olduğu ve hükümde bulunmayan bir hususun yorum yoluyla dâhil edilemeyeceği gerekçesiyle kararın bozulmasına karar verilmiştir.

2.2.1.2.6. Yedek ve Müstakbel Yönetim Kurulu Üyesi

TTK’da yedek yönetim kurulu üyesi seçilebilmesi konusunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak doktrinde esas sözleşmeye hüküm konulmak suretiyle yedek yönetim kurulu üyesi tayin edilebileceği kabul edilmektedir²⁶⁵. Bilgi alma ve inceleme hakkının yönetim kurulu üyelerinin tabi olduğu hukuki ve cezai sorumluluk karşısında onların konumunu güçlendirmek, yönetim görevini etkin bir şekilde yerine getirebilmelerini temin etmek olduğu gözetildiğinde yönetim kurulunda karar oluşumuna katılmayan, hatta göreve gelip gelmeyeceği belli olmayan yedek üyenin ilgili haktan yararlanamayacağı kabul edilmektedir²⁶⁶.

Genel kurulda bir yönetim kurulu üyesinin seçimi yönünde bir karar verilmesinin üzerine seçilen kişi görevi kabul edinceye kadar “müstakbel yönetim kurulu üyesi” olarak isimlendirilmekte ve bu üyeler bakımından göreve başlamadan önce kabul kararı verebilmeleri için güncel meseleler hakkında bilgi alma hakkına sahip oldukları kabul edilmektedir²⁶⁷.

2.2.1.3. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Temsilci Aracılığıyla Kullanılması

Kanun’un 390. maddesinin 2. fıkrası uyarınca yönetim kurulu üyelerinin birbirilerini temsilen oy vermeleri ve bir vekil aracılığı ile toplantılara katılabilmeleri mümkün

²⁶⁴ Y. 12. HD., E. 2018/14012- 2019/17288 K. sayılı T. 02.12.2019 tarihli karar.

²⁶⁵ **İmregün**, s. 194; **Eriş** Gönen, Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1995, s. 188; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, N. 548.

²⁶⁶ **Kalender**, s. 124.

²⁶⁷ Bununla birlikte, daha önceden yönetim kurulu üyelerine verilmiş olan belge veya tutanakları, yönetim kurulu başkanının izni aranmaksızın, müstakbel üyenin inceleyebilmesi gerekmektedir **Kalender**, s. 123.

değildir. Yönetim kurulu üyeliği, kişinin şahsına özgü nitelik taşımakta olup üyenin kişisel haklarından olan bilgi alma ve inceleme hakkının da üye tarafından bizzat kullanılması gerekmektedir²⁶⁸. Bu sebeple, yönetim kurulu üyeleri bu haklarını devredemeyeceği gibi bir vekil aracılığıyla da kullanamaz²⁶⁹.

Bilgi alma hakkı temsilci vasıtasıyla kullanılamıyor olsa da üyenin uzman bir kişinin yardımından yararlanabilmesi gerektiği kabul edilmektedir²⁷⁰. Zira teknik bilgi gerektiren hususların yer aldığı belgelerin incelenmesinde ve ticari defterlerin analiz edilmesinde yönetim kurulu üyesinin yetersiz kalması ve muhasebeci, mali müşavir veya avukat gibi kimselerin yardımına başvurması kaçınılmazdır²⁷¹. Bununla birlikte İstanbul 4. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2022 tarihli kararında²⁷², bilgi alma talebi haksız olarak reddedilen ve usulüne uygun şekilde bilgi alma davası açan yönetim kurulu üyesinin, şirket defterlerinin ve evrakının mali müşavir bilirkişiye yetki verilmesi suretiyle incelemesine sunulması talebi söz konusu defter ve belgelerin 3. bir kişi tarafından incelenmesi halinde ticari sırların saklanması ve 3. kişilerce öğrenilmesi bakımından sakıncalı olduğundan incelemenin uzman vasıtasıyla olmadan yapılmasına ve bu suretle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Avukat, mali müşavir gibi kanun gereği sır saklamakla yükümlü kişiler dışında, kanundan kaynaklanan bir yükümlülüğü bulunmamasına karşın sözleşme gereği sır saklama taahhüdü altına giren bir uzmanın yardımından yararlanılması da olanaklıdır²⁷³. Bu

²⁶⁸ Böckli, § 13, N. 180.

²⁶⁹ Pulaşlı, Eski Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma Hakkı, s. 58.

²⁷⁰ Böckli, § 13, N. 219; Kaya, s. 146; Tanner Brigitte/Bühler Christoph B/Handschin Lukas/Haas Ulrich/Strub Yael/Bohrer Andreas/Kummer Angela, "Die Aktiengesellschaft, Generalversammlung und Verwaltungsrat/ Mängel in der Organisation, Art. 698-726 und 731b OR", Schulthess Juristische Medien AG, 3. Auf., 2018, N. 59, s. 786.

²⁷¹ Kaya, s. 146; Bilge Mehmet Emin, Limited Şirket Ortaklarının Bilgi Alma Hakkı, AÜHFD, 2002, C. 6, s. 1-4.

²⁷² İstanbul 12. ATM, E. 2021/656- K. 2022/42 sayılı ve T. 20.01.2022 tarihli karar; inceleme sırasında davacı tarafından belirlenecek bir uzmanın yardımından yararlanılması yönünde bkz. İstanbul 18. ATM, E. 2018/992- K. 2018/1290 sayılı T. 29.11.2018 tarihli karar.

²⁷³ Can, s. 59; Aynı yönde Müller/Lipp/Plüss, N. 2.56, s. 117.

durum özellikle sırrın açıklanması halinde ilgili uzmana yaptırım uygulanabilmesi açısından önem arz etmektedir²⁷⁴.

2.2.1.4. Komite ve Komisyonlar

Yönetim kurulunun, şirket işleri hakkında karar alma ve üst gözetim görevini yerine getirme gibi birçok konuda yetkisi bulunmaktadır²⁷⁵. Yönetim kurulunun yetkileri kapsamındaki işleri bizatihi kendisi yapması halinde harcanacak olan emek ve zamandan tasarruf edilebilmesi adına, hazırlık ve karar aşamaları için komite ve komisyonlar oluşturulmasına imkân tanınmıştır²⁷⁶. TTK md. 366/2’de yönetim kurulunun, işlerin gidişatının izlenmesi, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlanması, kararlarının uygulanması veya iç denetim amacıyla içinde yönetim kurulu üyelerinin de yer alabileceği komiteler ve komisyonlar kurabileceği düzenlenmektedir²⁷⁷. Söz konusu komite ve komisyonlar organ işlevinde olmayıp görev ve sorumlulukların icrası bakımından yönetim kuruluna katkıda bulunmaktadır²⁷⁸.

Kanun’un 392. maddesinin 2. fıkrasının gerekçesinde “Başkan, üyeler, tüm yöneticiler, ticarî mümessiller, vekiller, seyyar tacir yardımcıları Tasarımın 378’inci maddesinde öngörülen de dâhil olmak üzere, komite, komisyon ve alt kurullara bilgi vermekle yükümlüdür. Aksine hareket, iş sözleşmesinin feshini gerektirir.” denilmektedir. Ancak TTK md. 392/2’de ise komite ve komisyonlar, bilgi verme yükümlüsü olarak sayılmıştır. Kanun gerekçesinde yer alan yazım, komite ve komisyonların da bilgi alma ve inceleme hakkına sahip olduğu yönünde bir izlenim vermekte; ancak Kanun metni komite ve

²⁷⁴ Uzmanın sır saklama yükümünün yönetim kurulu üyesine değil; şirkete karşı olması gerektiği yönünde bkz: **Kalender**, s. 127.

²⁷⁵ **Aksoy**, Mehmet Ali, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, Y. 2013, S. 1-2, s. 64.

²⁷⁶ **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku Şerhi, s. 1004; Komite ve komisyonlar oluşturulmasının, işlerin hazırlık aşamasına ilişkin işlevi yanında yönetim kurullarına etkinlik ve yönetim kuruluna bağımsız karar alma kabiliyeti kazandırma işlevi de bulunmaktadır. **Aşçıgil** Semra, Kurumsal Şirket Yönetimi Alanında OECD İlkeleri, Diğer İlkeler ve Türkiye, Kurumsal Şirket Yönetimi (Corporate Governance Konferansı), Ankara 2003, s. 121.

²⁷⁷ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. **Doğan**, s. 83.

²⁷⁸ **Karasu**, Kurumsal Yönetim, s. 41.

komisyonları açıkça ilgili hakkın yükümlüsü olarak saydığından gerekçede yer alan ifadenin sehven yazıldığı düşünülmektedir²⁷⁹.

2.2.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Yükümlüsü

Bilgi alma ve inceleme hakkına sahip olan yönetim kurulu üyelerinin bu haktan yararlanabilmesi bilgi vermekle yükümlü olanları beraberinde getirmektedir. TTK md. 392/2 uyarınca bütün yönetim kurulu üyeleri, şirket yönetimi ile görevlendirilen kişiler ve komiteler bilgi vermekle yükümlü kılınmıştır. Esasında, yönetim kurulu üyelerinin tabi olduğu özen yükümünün gereği olarak, bir başka üye tarafından talep edilen bilginin açıklanmasının reddi şirketin menfaati gereği savunulabilir olmadığından, ilgili maddede yönetim kurulu üyelerinin bilgi vermekle yükümlü olduğu belirtilmeseydi dahi bu sonucun ortaya çıkacağı düşünülmektedir²⁸⁰. Belirtilen açıklamalar yönetim kurulu üyesinin toplantı sırasında bilgi talep etmesi halinde geçerlidir. Md. 392/3'te her üyenin başkanın izni kaydı ile yönetim kurulu toplantıları dışında şirket yönetimi ile görevli olan kişilerden bilgi talep edebileceği düzenlenmektedir. Bu bahisle, “Şirket yönetimiyle görevlendirilen kişiler” ibaresinin yönetim kurulu üyelerini de kapsayıp kapsamadığı sorusu akla gelmektedir. Ancak doktrinde organ kavramının geniş yorumlandığı düşünüldüğünde, bunun bir sonucu olarak yönetim kurulu üyelerinin de söz konusu ifadenin kapsamı dâhilinde olduğu kabul edilmelidir²⁸¹.

Bilgi vermekle yükümlü olanlar arasında yönetim kurulu başkanının ayrı bir önemi bulunmakta, başkan ilgili hakkın garantörü konumunda yer almaktadır²⁸². Bu hususta doktrinde, İsviçre hukukunda bulunan yönetim kurulu sekreterinin Türk anonim şirketler hukukunda da yer almasının üyelerin ihtiyaç duydukları bilgilere erişimini

²⁷⁹ **Sopacı Öztuna** Birgül, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkına İlişkin Sorunlar, Ticaret Hukuku Kongresi Tebliğ Metni, s. 20-21. <https://hukukegitim.com/hesabim.aspx> (E.T.: 21.05.2023)

²⁸⁰ **Kalender**, s. 142.

²⁸¹ **Stückelberger**, § 5, s. 21; **Kırathı** Metin, Yönetim Kurulu Başkanı, Yetkin Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2021, s. 84.

²⁸² **Böckli**, § 13, N. 186a; **Pellanda**, § 3, N. 589.

kolaylaştıracağı, zira uygulamada yönetim kurulu başkanı tarafından yerine getirilemeyen ve talep edilen bilgilerin hazırlanmasına ilişkin birtakım işlerin yönetim kurulu sekreterince yapılabileceği ifade edilmektedir²⁸³.

Bilgi vermekle yükümlü kişiler md. 392/1'de “yönetici ve çalışan”²⁸⁴, 2. fıkrada ise “yönetim kurulu üyeleri, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişiler ve komiteler” olarak sayılmıştır. Bu kapsamda şirket yönetimiyle görevlendirilen kişiler kavramının geniş yorumlanması gerekmekte olup başkan, başkan vekilleri ve yönetim kurulu üyelerinin yanı sıra; yönetim ve/veya temsil yetkisi devredilen üçüncü kişiler, fiili organlar, komite ve komisyonlar, bağımlı tacir yardımcıları ve pazarlamacılar da bilgi verme yükümlüsü olarak anlaşılmalıdır²⁸⁵. Ancak bağımsız tacir yardımcıları olan acente, simsar ve komisyoncu ile bunların dışındaki aracı kurumların ve rapor yazmakla görevlendirilen kişilerin kural olarak böyle bir yükümü bulunmamakta olup onların durumu şirket ile aralarındaki sözleşmeye göre belirlenir²⁸⁶.

2.2.3. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullanılma Yeri

2.2.3.1. Toplantı Öncesinde

TTK'da yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma hakkı yönetim kurulu “toplantı sırasında” ve “toplantı dışında” olmak üzere iki açıdan ele alınmış; ancak toplantı öncesindeki zaman aralığı bakımından açık bir düzenleme yapılmamıştır. Bu suskunluğun üyelerin toplantı öncesi bilgi edinme hakkının bulunmadığı şeklinde anlaşılması gerekmekte; üyelerin toplantı öncesinde gündemde yer alacak konulara ilişkin bilgi ve belgelere erişebilmesi, konulara hazırlıklı olarak toplantıya katılabilmeleri ve alacakları kararların

²⁸³ **Kalender** Emre, İsviçre Anonim Şirketler Hukukunda Yönetim Kurulu Sekreteri ve Türk Hukuku Bakımından Bir Öneri Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C. 6, S. 2, 2020, s. 260-261.

²⁸⁴ İsvBK'da “çalışanlar” bilgi verme yükümlüsü olarak düzenlenmemiş olup düzenlemenin doğuracağı sakıncalar hakkında bkz. **Kortunay**, s. 352.

²⁸⁵ **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 710.

²⁸⁶ TTK md. 392/2 gereğesi.

kalitesi açısından bir gereklilik arz etmektedir²⁸⁷. Öte yandan yönetim kurulu üyelerinin toplantı öncesi bilgi edinmesi, üyelerin toplantı sırasındaki ve toplantı dışındaki bilgi alma ihtiyacını azaltacak ve bu sayede toplantıların daha verimli geçmesine imkân tanıyacaktır²⁸⁸.

Toplantı öncesinde hakkın kullanılabilmesi için gerekli bilgi ve belgeler üyelere, incelenmesine imkân tanınacak makul bir süre önceden etkin iletişim vasıtaları ile iletilmelidir²⁸⁹. Bu kapsamda, toplantı gündeminde yer alacak konulara ilişkin bilgi ve belgeler sözlü şekilde veya telefon aracılığıyla üyelere sunulabilir ya da toplantı öncesinde bir dosya ile üyelere verilebilir²⁹⁰. Aynı husus, yönetim kurulunda yapılan PowerPoint sunumları bakımından da geçerli olup üyelerin hem sunumu takip edip hem de sorular yöneltebilmesi için sunuma ilişkin belgelerin toplantı öncesinde üyelere iletilmesi gerekmektedir²⁹¹. Üyelere toplantı öncesinde verilecek bilgilerin hangi zaman aralığında verilmesi gerektiği akla gelebilecek bir husustur. Toplantıdan kısa bir süre önce verilen bilgi ve belgelerin titiz bir şekilde incelenebilmesi mümkün olmayacak ve hakkın amacı ile bağdaşmayacaktır²⁹².

Toplantı öncesinde bilgi alma hakkının kullanımının hangi esaslara tabi olacağı belirsizdir. Bu husus doktrinde tartışılmakta olup Bozbel'e göre, toplantıya hazırlık aşamasındaki hakkın kullanımı toplantı dışında kabul edilerek yönetim kurulu başkanının iznine tabi kılınamaz²⁹³. Ancak aksi görüşte olan Kortunay'a göre ise, bu durum denetim mekanizmasının kolayca aşılmasına yol açabilecek olup bilgi edinme talebinin başkana

²⁸⁷ **Böckli**, § 13, N. 207; **Bozbel**, s. 82.

²⁸⁸ **Kortunay**, s. 339, dn. 115.

²⁸⁹ **Böckli**, § 13, N. 212; **Pulaşlı**, Tebliğ, s. 588.

²⁹⁰ Nitekim gündemde yer alan konulara ilişkin belgelerin toplantı sırasında üyelere sunulması halinde, üyelerin hızlıca bu belgeleri okuyabilmesi ve müzakerelere etkin bir şekilde katılım sağlayabilmesi olanaklı değildir. İsviçre doktrinindeki ilgili görüş hakkında daha detaylı bilgi için bkz. **Pulaşlı**, Bilgi Alma Hakkı, s. 588.

²⁹¹ **Böckli**, § 13, N. 211.

²⁹² **Kalender**, s. 154.

²⁹³ **Bozbel**, s. 82.

iletilmesi, başkanın bu talebi reddetmesi halinde ise yönetim kuruluna başvuru, mahkemeye müracaat gibi ilgili maddede öngörülen prosedürlerin işletilmesi gerekmektedir²⁹⁴. Kanımızca, hakkın kapsamının gündemde yer alacak konularla sınırlı olduğu ve hizmet ettiği amaç düşünüldüğünde bilgiye erişim kısıtlanmamalı; hakkın toplantı esnasında kullanımına ilişkin esaslar uygulanmalıdır.

2.2.3.2. Toplantı Sırasında

Bilgi alma ve inceleme hakkının toplantı sırasında kullanımını düzenleyen TTK md. 392/1 incelendiğinde oldukça kapsamlı bir düzenleme ihtiva ettiği görülmektedir. Gerçekten, toplantı esnasında hakkın kullanılması bakımından herhangi bir sınırlama getirilmemiş olup hakkın toplantı dışında kullanımından farklı olarak başkanın izni esası da öngörülmemiştir. Bu bahisle, ana kuralın hakkın toplantı esnasında kullanılması olduğu söylenebilir²⁹⁵. Bununla birlikte, bilgi alma hakkının yükümlülerinin proaktif şekilde hareket etmesi gerekmekte olup kendilerine soru sorulmadığını öne süremeyeceklerdir²⁹⁶.

Kanunun 392. maddesinin 1. fıkrası uyarınca her yönetim kurulu üyesi şirketin münferit işleri de dâhil olmak üzere tüm iş ve işlemler hakkında bilgi isteyebilir, soru sorabilir, inceleme yapabilir. Burada sınırı “şirket iş ve işlemleri” çizmekte olup bunlarla ilgili veya bağlantılı olmadığı müddetçe özel işler hakkında bilgi alınabilmesi mümkün değildir²⁹⁷.

---

²⁹⁴ **Kortunay**, s. 341.

²⁹⁵ Bu konuda sınırı, hakkın kötüye kullanılması yasağı çizmektedir. **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 708.

²⁹⁶ **Böckli**, § 13, N. 197b; Aynı yönde **Müller/Lipp/Plüss**, N. 2.44, s. 114; **Pellanda**, § 3, N. 689; **Bühler**, N. 47, s. 782.

²⁹⁷ **Pulaşlı**, Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, s. 588- 589; **Kortunay**, “fonksiyonel bağlantı” koşulu bulunması gerektiğinden bahisle, üyenin şahsi konularda bilgi isteyemeyeceğini belirtmektedir (**Kortunay**, s. 344).

Yönetim kurulu üyesine verilecek bilgi, talebi karşılar nitelikte ve amaca uygun olmalıdır²⁹⁸. Ancak üyeyi gereksiz bilgi ve evrak yığını ile karşı karşıya bırakmak da hakkın reddedilmesi ile eşdeğer görülmektedir²⁹⁹.

Yönetim kurulu toplantılarında kural olarak bir gündem bulunmakta ise de bilgi alma ve inceleme hakkı toplantı gündemiyle sınırlanamaz³⁰⁰. Zira yönetim kurulunda, genel kuruldan farklı olarak gündeme bağlılık ilkesi bulunmadığı gibi bilgi alma hakkının sınırlanamaz karakteri de böyle katı bir ilkeye tabi tutulmaya cevaz vermemektir³⁰¹.

Toplantı sırasında inceleme hakkı ilgili fıkranın ikinci cümlesi ile tanınmış olup hükme göre: *“Bir üyenin istediği, herhangi bir defter, defter kaydı, sözleşme, yazışma veya belgenin yönetim kuruluna getirtilmesi, kurulca veya üyeler tarafından incelenmesi ve tartışılması... reddedilemez.”* Hüküm uyarınca toplantı esnasında inceleme hakkının kullanılması konusunda bir kısıtlama bulunmamakta olup İsvBK'nın aksine yönetim kurulu başkanının izni şartı aranmamaktadır³⁰².

Tartışılması gereken bir başka husus, bilgi alma hakkının geriye dönük olarak kullanılıp kullanılmayacağıdır. Bu durum yönetim kurulu üyesinin kendi döneminden öncesine veya katılmadığı yönetim kurulu toplantısında alınan kararlara ilişkin olarak bilgi talep ettiğinde ortaya çıkar. Hakkın yöneldiği amaç gereği, bu hallerde de üyenin geçmişe dönük bilgi talebi kabul edilmelidir³⁰³.

Toplantı sırasında inceleme talebinin reddi halinde md. 392/1'in yollaması ile md. 392/4 uygulama alanı bulur. İlgili fıkra, toplantı dışındaki inceleme isteminin reddi haline

---

²⁹⁸ 6102 sayılı TTK gerekçesi.

²⁹⁹ İsviçre doktrinindeki söz konusu görüş için bkz. **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s. 712.

³⁰⁰ **Tekinalp**, Ortaklıklar, N. 12, s. 101.

³⁰¹ Doktrinde Kırathı tarafından, yönetim kurulu gündeminin oluşturulmasının üyelerin görüşülecek hususlara ilişkin hazırlık yapmasını ve bilgi alma hakkını sağlıklı bir şekilde kullanmasını sağladığını ifade etmektedir. **Kırathı**, s. 44.

³⁰² Aksi görüş için bkz. **Bozbel**, s. 83.

³⁰³ **Kalender**, s. 161.

ilişkin olup talebi reddedilen üye, yönetim kuruluna başvurması halinde alacağı olumsuz karara karşı mahkemeye müracaat imkânına sahiptir³⁰⁴.

2.2.3.3. Toplantı Dışında

Hakkın toplantı dışında kullanılmasına ilişkin düzenleme TTK md. 392/3'te yer almaktadır. İlgili hükme göre; “*Her yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu toplantıları dışında, yönetim kurulu başkanının izniyle, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişilerden, işlerin gidişi ve belirli münferit işler hakkında bilgi alabilir ve görevinin yerine getirilebilmesi için gerekliyse, yönetim kurulu başkanından, şirket defterlerinin ve dosyalarının incelemesine sunulmasını isteyebilir.*” Madde lafzı incelendiğinde göze çarpan ilk husus, hakkın toplantı sırasında kullanılmasından farklı olarak, başkanın izni esasının benimsenmesidir³⁰⁵. Yönetim kurulu başkanının söz konusu yetkisi kaldırılamayacağı gibi bu yetkinin devredilmesi veya sınırlandırılması da mümkün değildir³⁰⁶. Bununla birlikte başkanın bilgi edinme taleplerini değerlendirirken eşit işlem ilkesine uygun hareket etmesi gerekmektedir³⁰⁷.

Doktrinde başkanın izni esasının, bilgi alma hakkının kullanılması bakımından hiyerarşinin izlenmesi gerekliliğinden ileri geldiği ifade edilmekte ise de bizim de katıldığımız bir başka görüş uyarınca yönetim kurulu başkanı da dâhil olmak üzere kurul üyeleri arasında eşit işlem ilkesi söz konusu olduğundan bir hiyerarşiden söz edilemez³⁰⁸. Nitekim anonim şirketler hukuku açısından başkan, oyuna üstünlük tanınan değil; *primus enter pares* (eşitler arasında birinci) konumdadır³⁰⁹.

³⁰⁴ Kortunay’a göre, bu halde konunun iki gün içinde yönetim kurulunda görüşülmesine gerek yoktur; istem hakkında mevcut toplantıda karar verilebilir. (Kortunay, s. 350)

³⁰⁵ Kıratlı tarafından başkanın izninin alınması ile şirketin yönetimiyle görevlendirilmiş olan kişiler ile kurulacak temastan haberdar olunarak sürecin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi olduğu ifade edilmektedir. Bkz. Kıratlı, s. 84.

³⁰⁶ Tekinalp, Tek Kişi, N. 102.

³⁰⁷ Sayın, 228; Pellanda, § 3, N. 695.

³⁰⁸ Işık, s. 494.

³⁰⁹ TTK md. 392/5 gerekçesi.

Defter ve belgeleri inceleme hakkı bakımından “görevin yerine getirilmesi için gerekli olma” şartı getirildiği görülmektedir (TTK md. 392/3). İlgili maddenin gerekçesi incelendiğinde ise üyelere esasen yönetim kurulu toplantıları dışında bilgi isteme hakkının tanınmamış olduğu, hakkın bu şekilde kullanılmasının ancak başkanın izni ile mümkün olduğu ve bu talebin şekle bağlı olmadığı belirtilmiştir. Kanımızca gerekçenin lafzından kuralın hakkın toplantı sırasında kullanımı, istisnanın ise toplantı dışında kullanımı olduğu yönünde bir anlam çıkmakla birlikte; ilgili hak ile elde edilmeye çalışılan faydalar düşünüldüğünde, toplantı dışında bilgi almanın da hakkın kapsamı içerisinde olduğu kabul edilmelidir. Nitekim doktrinde, her yönetim kurulu üyesine, mehz İsvBK’da olduğu gibi toplantı dışında şirket işlerinin gidişatı ile ilgili bilgi isteme hakkının tanınmasının isabetli olacağı, bu hususun bilhassa icrada görevli olmayan üyelerin üst gözetim görevini ifa edebilmesi ve kurumsal yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesi bakımından zorunlu olduğu belirtilmiştir³¹⁰.

Yönetim kurulu toplantılarının sık aralıklarla yapılamaması, bir sonraki toplantıya kadar uzun sürenin geçmesi karşısında, üyelerin toplantı dışında bilgi alma hakkının münhasıran düzenlenmesinin isabetli olduğu ifade edilmektedir³¹¹. Zira bir sonraki toplantıya kadar, edinilmek istenen bilgiler güncelliğini yitirebilir ve üyenin hakkını kullanması işlevsiz hale gelebilir. Toplantı dışında bilgi alma hakkı özellikle; üyelerin gelecek toplantı için gereken hazırlıkları yapabilmesi³¹² ve şirket faaliyetlerine yönelik olarak müdahale edilmesi gereken hususlarda gecikmeksizin bilgiye ulaşabilmesi bakımından önemlidir³¹³. Nitekim yönetim kurulu üyelerinin gerekli bilgilere bir sonraki yönetim kurulu toplantısından önce erişebilmesi hakkın ancak toplantı dışında kullanımı ile sağlanabilecektir³¹⁴.

---

³¹⁰ **Pulaşlı**, Tebliğ, s. 594.

³¹¹ **Kalender**, s. 161; Aynı yönde, **Kıratlı**, s. 83.

³¹² **Böckli**, § 13, N. 200.

³¹³ **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s. 716.

³¹⁴ **Pulaşlı**, Tebliğ, s. 592.

2.2.3.3.1. İşlerin Gidişi ve Belirli Münferit İş Kavramları

Toplantı dışında bilgi alma ve inceleme hakkının kapsamının daha iyi anlaşılabilmesi için “işlerin gidişi” ve “münferit işler” kavramları arasındaki ayrımın ortaya konulması gerekmektedir. Zira başkanın iznine tabi olan hakkın kapsamının belirlenmesi, üyelerin yönetim hakkı bakımından da önem arz etmektedir³¹⁵. İşlerin gidişi kavramı; şirketin stok durumu, personel sayısı, finans durumu, pazar payı, gibi hâlihazırda içinde bulunduğu durumu, şirketin rekabet edebilme gücü hakkında bilgi veren ve belirli bir süreçte meydana gelen gelişmeleri ifade etmektedir³¹⁶. Bu bakımdan münferit olaylar hakkındaki bilgiler, şirket yönetiminde yer alan kişilerin personel dosyaları, şirket defter ve dosyaları işlerin gidişi kavramı içerisinde değerlendirilmemektedir³¹⁷.

“Münferit işler” kavramı ise “işlerin gidişi”nin aksine; daha spesifik, somut ve detaylı konulara işaret etmektedir³¹⁸. Bu kapsamda; şirketin akdettiği ticari bir sözleşme, şirkete çekilen bir ihtarname, belirli bir alanda yürütülen AR-GE faaliyetleri, bir sonraki yönetim kurulu toplantısında yer alacak bir konu vb. hususlar münferit iş kavramına örnek olarak verilebilir³¹⁹.

İşlerin gidişi ve belirli münferit iş kavramları arasındaki fark yukarıda bahsedildiği gibi olmakla birlikte, başkanın izninin alınması bakımından bir ayrıma gidilmediği görülmektedir. Bu açıdan madde, İsvBK md. 715a/3 ile esasa yönelik önemli bir farklılık içermektedir. Zira İsvBK md. 715a/3 hükmü, başkanın izni esasını yalnızca münferit işler bakımından aramakta; işlerin gidişi hakkında ise böyle bir izin şartı öngörmemektedir³²⁰. İki hüküm arasındaki bu farklılık doktrinde bazı yazarlarca eleştirilmekte ve bu kapsamda farklı görüşler öne sürülmektedir. Bir görüşe göre, söz konusu farklılık mehz İsvBK’nun

³¹⁵ **Sayın**, Toplantı Dışında Bilgi Alma Hakkı, s. 488.

³¹⁶ **Kortunay**, s. 355.

³¹⁷ **Pulaşlı**, Şerh, s. § 30, N. 588; **Böckli**, § 13, N. 204a.

³¹⁸ **Pulaşlı**, Tebliğ, s. 594-595.

³¹⁹ **Kalender**, s. 198 vd.

³²⁰ **Sayın**, Toplantı Dışında Bilgi Alma Hakkı, s. 489-491.

çevirisindeki bir hatadan ileri gelmekte, mehzaz Kanun md. 715a/3'e uygun yorum yapılarak işlerin gidişi hakkında bilgi almak için başkanın izninin aranmaması ve bu iznin yalnızca münferit işler bakımından söz konusu olması gerekmektedir³²¹. Ancak karşı görüşteki yazarlara göre, hükmün lafzı karşısında böyle bir kabul mümkün değildir³²². Bir başka görüşe göre ise yorum yolu ya da mahkeme içtihatları ile hükmün düzeltilmesi mümkün olmayıp yapılması gereken md. 392/6 uyarınca hakkın genişletilmesi ve kesin bir çözüm olarak kanun değişikliğine gidilmesidir³²³. Kanımızca da, maddenin açık hükmü mehaza uygun bir yorum getirmeye cevaz vermemekte, her ne kadar amacına aykırı bir durum yaratsa da, ilgili hükmün lafzına uygun olarak uygulanması gerekmektedir.

2.2.3.3.2. Defter ve Belgelerin İncelenmesi

TTK'nın 392. maddesinin 3. fıkrası ile üyelerin yönetim kurulu toplantısı dışında bilgi alma hakkının yanı sıra inceleme hakkını da düzenlenmektedir. İlgili hüküm uyarınca, defter ve belgelerin incelenmesi hususunda başkanın izni ve görevin yerine getirilebilmesi bakımından gereklilik şartı getirilmiştir. Gereklilik şartı hakkın işlevsellik sınırına ilişkin olup söz konusu şartın geniş yorumlanması gerekmekte olup inceleme, bilgi edinmeyi tamamlayıcı niteliktedir³²⁴. Bu bakımdan gereklilik şartının gerçekleşip gerçekleşmediği somut olayın özelliğine göre belirlenecek olmakla birlikte ilgili şart, şekli bir koşul olarak algılanmalı ve inceleme talebi görevin ifası ile ilgili olduğu takdirde kabul edilmelidir³²⁵.

Bilgi alma hakkının; incelenen belgenin kopyasını alma yetkisi verip vermediği, üzerinde durulması gereken bir diğer meseledir. Kopya alma hakkı, üyenin daha sonra yapılacak toplantılarda görüşülecek hususlarda karar verebilmesi, üst gözetim faaliyetini gereği gibi

³²¹ Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat, s. 714-716; Bozbel, s. 88-89.

³²² Akdağ Güney, s. 121, dn. 134.

³²³ Kortunay, s. 357.

³²⁴ Pulaşlı, Tebliğ, s. 596.

³²⁵ Kortunay, s. 359-360.

yerine getirebilmesi ve olası bir sorumluluk davasında kendisini savunabilmesi karşısında bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır³²⁶. Bununla birlikte, kopya alma yetkisi ancak bilgi edinilmek istenen evrak için söz konusu olup³²⁷; başka bir amaçla ya da şahsi olarak saklama saiki ile kopya alınması hakkın kapsamını aşar niteliktedir³²⁸.

Pulaşlı'ya göre, incelenen belgelerin birer suretinin götürülüp saklanabilmesi ancak yönetim kurulu başkanının izniyle mümkündür³²⁹. Korkut'a göre ise, belgelerin kopyalanması ve saklanmasında şirket sırlarının korunması menfaati ile üyenin sorumluluk davasında kendisini savunabilme menfaati karşı karşıya gelmektedir. Bu bakımdan, incelenen belgeler bilgi alma hakkı kapsamında kopyalanabilir; belgelerin kişisel olarak saklanması ise hakkın kapsamını aşar niteliktedir³³⁰. Akdağ Güney ise inceleme hakkının kopya alma hakkını içermediğini³³¹, üyelerin ancak başkanın izniyle ilgili evrakın fotokopisini alabileceğini; ancak bu hususun sorumluluk davasında ispat bakımından gerekli olup fotokopi alınmasının yalnızca önemli durumların varlığı halinde engellenebileceğini öne sürmektedir³³².

Toplantı tutanaklarının yönetim kurulu üyelerine verilir verilemeyeceği konusunda kanunda açıkça bir ifadeye yer verilmediği görülmektedir. Bu konuda doktrinde, İsviçre hukukunda yönetim kurulu başkanı tarafından hassas nitelikteki bilgilerin çıkarılması suretiyle tutanak özetinin verilebileceği; ancak Türk hukuku açısından ise bu görüşün kabul edilemeyeceği, hiçbir üyenin toplantı tutanağının bir örneğini alma hakkının bulunmadığı ifade edilmektedir³³³.

---

³²⁶ **Böckli**, § 13, N. 219.

³²⁷ İlgili evrakın ticaret siciline ya da resmi bir makama sunulması gereken kamuya açık nitelikte bir belge olması halinde herhangi bir kısıtlama olmadan kopyasının alınabileceği yönünde **Müller/Lipp/Plüss**, N. 2.66, s. 119.

³²⁸ **Korkut**, s. 522.

³²⁹ **Pulaşlı**, Tebliğ, s. 595-596.

³³⁰ **Korkut**, s. 523-524. Yazara göre bu halde dahi üyelerin sır saklama yükümlülüğünün ihlali sebebiyle sorumlu tutulabilmesi için şirketin bir zarara uğramış olması gerekmektedir. Aksi görüş için bkz. **Çamoğlu/Poroy/Tekinalp**, N. 599.

³³¹ Aynı yönde **Pellanda**, § 3, N. 691.

³³² **Akdağ Güney**, s. 122.

³³³ **Pulaşlı**, Tebliğ, s. 596.

2.3. HÂKİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİLGİ ALMA HAKKI

Anonim şirkette yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkı TTK md. 392’de düzenlenmekle birlikte, ilgili madde yalnızca yönetim kuruluna üye olunan şirket için bilgi edinmeye imkân tanımaktadır. Şirketler topluluğunda hâkim şirketin yönetim kurulu üyesinin bilgi alma hakkı bakımından ise atipik nitelikte, daha özel bir düzenlemeye yer verildiği görülmektedir. (TTK md. 199/4) TTK md. 199/4’e göre: “*Hâkim şirketin her yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu başkanından; bağlı şirketlerin finansal ve malvarlığıyla ilgili durumları ile üç aylık hesap sonuçları, hâkim şirketin bağlı şirketlerle, bağlı şirketlerin birbirleriyle, hâkim ve bağlı şirketlerin pay sahipleri ve bunların yakınlarıyla ilişkileri; yaptıkları işlemler ve bunların sonuç ve etkileri hakkında, özenli, gerçeği aynen ve dürüstçe yansıtan hesap verme ilkelerine göre düzenlenmiş bir rapor hazırlattırıp yönetim kuruluna sunmasını ve bunun sonuç kısmının yıllık rapor ile denetleme raporuna eklenmesini isteyebilir.*”

İlgili maddenin gerekçesinde de ifade edildiği üzere; hükmün öngörülme amacı: hâkim şirketin yönetim kurulu üyelerine, konsolide bir finansal ve malvarlıksal resim vererek denetim ve gözetim yapma, gereğinde önlem alma, fikir edinme olanağını sağlamaktır³³⁴. İlgili hükmün düzenlenme amacı, bağlı şirket üzerinde yönlendirmede bulunma ve talimat veren hâkim şirketin görevini layığı ile yerine getirebilmesi için bağlı şirketteki işler hakkında bilgi sahibi olmaya ihtiyaç duyması³³⁵ ve bu kapsamda hâkim şirket yönetim kurulu üyelerinin TTK md. 200/1,b uyarınca sorumluluklarının gündeme gelebilecek olması olarak ifade edilmektedir³³⁶.

Maddenin lafzı incelendiğinde md. 392’den önemli farklılıklar taşıdığı görülmektedir. İlk olarak md. 392 uyarınca yönetim kurulu üyesi, üye olduğu şirkete ilişkin bilgi talebinde

³³⁴ TTK md. 199/4 gerekçesi.

³³⁵ **Pala**, Hâkim Şirket Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma Hakkı, s. 62.

³³⁶ **Kortunay**, s. 369.

bulunabiliyorken; md. 199'a göre üye, üyesi olduğu şirketin hâkimiyetinde bulunan bağlı şirketlere ilişkin bilgi edinme talebinde bulunabilecektir. Öte yandan şirketler topluluğunda, anonim şirketlerdekinin aksine, inceleme hakkı tanınmadığı gibi münferit işler gibi özellik arz eden hususlara ilişkin bilgi talebinde bulunulabilmesine de izin verilmemiştir³³⁷.

Anılan madde, bağlı şirketlerin gerekli bilgi ve belgeleri vermelerini açıkça ve emredici nitelikte öngörmüştür. Bu kapsamda bağlı şirket, ancak haklı bir sebebin bulunması durumunda gereken bilgi ve belgeleri vermekten kaçınılabilir. Bu husus her somut olayda ayrı ayrı değerlendirilecek olup madde gerekçesinde, “...istenilen bilginin hükmün amacı dışında, mesela bir haberde, davada, diğer bir raporda, bir kitapta kullanılacak olması, rakibe, potansiyel rakibe veya yabancılara verilme tehlikesi taşınması...” haklı sebebe örnek olarak gösterilmiştir. İstisnai hal böyle olmakla birlikte, TTK md. 562'de, topluluk raporunun düzenlenmesine ilişkin hükümlere aykırı hareket edilmesi hali suç olarak düzenlenmiş ve yaptırıma bağlanmıştır. Bu durum, kanun koyucunun şirketler topluluğunda ilgili raporların tanzimine verdiği önemi ortaya koymaktadır³³⁸.

Değınilecek son husus ise bilgi alma talebi reddedilen hâkim şirket yönetim kurulu üyesinin hukuki yola başvurup başvuramayacağıdır. TTK md. 199/4, hakkın mahkeme kanalı ile kullanılmasını açıkça düzenlememiş olmasına rağmen; ilgili maddenin md. 392'nin bir uzantısı olmasından bahisle, hâkim şirket yönetim kurulu üyelerine de bilgi alma davası açma hakkının tanınması gerekmektedir³³⁹.

2.4. YÖNETİM KURULU BAŞKANININ BİLGİ ALMA HAKKI

Yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulunun bir üyesi konumunda olduğundan üyelerin ilgili hakkı kullanmasına yönelik daha önce yapılan açıklamalar geçerliliğini korumakta,

³³⁷ **Kalender**, s. 139.

³³⁸ **Pala**, Hâkim Şirket Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma Hakkı, s. 94.

³³⁹ **Kortunay**, s. 371.

yönetim kurulu başkanının toplantı içi bilgi alma hakkı diğer üyelerle aynı esasa tabi olmaktadır³⁴⁰. Farklılık arz eden nokta başkanın toplantı dışında bilgi alma hakkına ilişkin olup buna ilişkin düzenleme md. 392/5’te yer almaktadır. İlgili hükme göre: “*Yönetim kurulu başkanı, kurulun izni olmaksızın, yönetim kurulu toplantıları dışında bilgi alamaz, şirket defter ve dosyalarını inceleyemez. Yönetim kurulu başkanının bu isteminin reddedilmesi hâlinde başkan, dördüncü fıkraya göre mahkemeye başvurabilir.*” İlgili hüküm ile hakkın toplantı dışında kullanımı bakımından yönetim kurulu başkanı için de izin esaslı öngörülmüş, bu bakımdan başkanın diğer üyelerle aynı konumda olduğuna ve bilgi standardında eşitlik sağlandığına işaret edilmiştir³⁴¹. Nitekim hükmün gerekçesinde de, ilgili fıkranın yönetim kurulu başkanının eşitler arasında birinci (*primus inter pares*) konumunu ortaya koyduğu belirtilmektedir³⁴².

Yönetim kurulu başkanının bilgi alma hakkını toplantı dışında kullanmasının yönetim kurulunun iznine bağlanmış olması Türk hukukuna özgü bir durumdur³⁴³. Mehz İsvBK md. 715/a’da bu yönde bir düzenleme yer almamakta, yönetim kurulu başkanı izne tabi olmadan toplantı dışında da ilgili haktan yararlanmaktadır³⁴⁴. Bu bakımdan, mehz kanundan farklılık taşıyan md. 392/5 hükmü doktrinde tartışılmaktadır. Moroğlu’na göre yönetim kurulundan izin alamayan başkanın üyelerden birine izin vermek suretiyle sınırlamayı dolanması mümkün olduğundan ilgili hüküm gereksizdir³⁴⁵. Pulaşlı, başkanın şirketteki konumu ve sahip olduğu ağırlık göz önüne alındığında hükmün uygulanma kabiliyetinin zor olduğunu ifade etmektedir³⁴⁶. Kendigelen; üyelerin toplantı dışında haklarını kullanılması bakımından izin mercii konumundaki başkanın, yönetim

³⁴⁰ Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat, s. 724-725; Kıratlı, s. 81.

³⁴¹ Pulaşlı, Bilgi Alma Hakkı, s. 599; İlgili düzenleme ile amaçlananın şirket sırlarının korunması olduğu yönünde bkz. Şener, s. 405.

³⁴² TTK md. 392 gerekçesi.

³⁴³ Kortunay, s. 366.

³⁴⁴ Pulaşlı, Şerh, s. 1400, N. 43.

³⁴⁵ Moroğlu Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanun’u Değerlendirme ve Öneriler, Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler, On İki Levha Yayıncılık, 8. Bası, İstanbul 2016, s. 1859.

³⁴⁶ Pulaşlı, Bilgi Alma Hakkı, s. 600.

kurulunun kararı olmaksızın bu hakkı kullanamayacak olmasının mantıksal bir çelişki yarattığını öne sürmektedir³⁴⁷. Kırca'ya göre yönetim kurulu başkanının konumu ve bu konunun ağırlığı nazara alındığında hükmün uygulanması güç olup sıkıntılar doğurmaya müsaittir³⁴⁸. Kortunay ise hükmün sorunlara yol açacağını, mevcut durumda 6. fıkra uyarınca hakkı genişletme yoluyla izin koşulunun kaldırılması gerektiğini düşünmektedir³⁴⁹.

Kanımızca, yalnızca teorik bir değerlendirme ile düzenlenen bu hükmün uygulamada doğuracağı sakıncalar kaçınılmaz olmakla birlikte; yönetim kurulunun, başkanın şirket içindeki konumuna binaen izin vermekten imtina etmesi pek mümkün gözükmemektedir.

---

³⁴⁷ **Kendigelen**, İlk Tespitler, s. 280; Aynı yönde **Kıratlı**, s. 85.

³⁴⁸ **Kırca/Şehirli Çelik/ Manavgat**, s. 724-725.

³⁴⁹ **Kortunay**, s. 367.

3. BÖLÜM

BİLGİ ALMA TALEBİNİN REDDEDİLMESİ VE BİLGİ ALMA DAVASI

3.1. BİLGİ ALMA HAKKININ SINIRLARI

Kanunun 392. maddesi ile bilgi alma ve inceleme hakkının sınırlandırılmaz karakterine vurgu yapılmakta ancak doktrinde hakkın kullanılması bakımından sınır teşkil eden bazı ilkelerin benimsendiği görülmektedir³⁵⁰. Bu çerçevede, İsviçre hukukunda geliştirilen çeşitli kriterler bulunmakta olup bunlar; işlevsellik sınırı, orantılılık ilkesi sınırı, ticari sır, menfaat çatışması hali ve hakkın kötüye kullanılması yasağı olarak sayılmaktadır³⁵¹. Söz konusu sınırlar yargı nezdinde de benimsenmekte olup 2018 tarihli bir ilk derece mahkemesi kararına³⁵² göre “...kanunda bu talebin hangi hallerde geri çevrileceği konusunda bir açıklık bulunmadığı da görülmektedir. Ancak Medeni Kanun’un 2. maddesinde objektif iyi niyet kuralları düzenlenmiş olup, hakkın kötüye kullanılmasına ilişkin genel ilke çerçevesinde başkanın bilgi alma talebini reddetmesinin mümkün olduğu kabul edilmelidir. Bunun sınırı yukarıda ifade edildiği şekilde kanunda açıkça yer almamış olsa da doktrinde ve mehz kanundaki düzenleme ve açıklamalar ışığında ayrıca TTK. 392/3. maddesi kapsamında değerlendirme yapıldığında, yönetim kurulu üyesinin talep ettiği bilginin, zamanlama ve kapsamı konusunda orantılılık unsurunu içermesi ya da verilecek bilginin yönetim kurulu üyesinin bu görevini şirket çıkarları doğrultusunda yerine getirmesi ile ilgili bir işlevinin olması, görevi dışında başka amaçlarla bilgi edinerek kötüye kullanılmaması ya da yönetim kurulu üyesinin bizzat kendi çıkarını

³⁵⁰ Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat, s. 708.

³⁵¹ Pellanda Katja R., Organisation des Verwaltungsrates, Dike Verlag AG, Zürich, 2007, § 3, N. 693.

³⁵² İstanbul 1. ATM, E. 2018/121- K. 2018/389 sayılı ve T. 13.04.2018 tarihli karar; Aynı yöndeki bir başka kararda ise ilk derece mahkemesi hâkimi tarafından “TTK’nın 392/4. maddesi uyarınca talep ettiği bilgilerin verilir verilmemesinin gerekli olup olmadığı, istenen bilgiler açısından orantılılık esasının mevcut olup olmadığı ve yönetim kurulu üyesinin görevi dışında kalan bilgiler olup olmadığı, ticari veya işletme sınırının aşılmış aşılmadığı hususlarında” bilirkişi tayin edilmesine karar verildiği görülmektedir. İstanbul 5. ATM, E. 2018/926- K. 2019/681 sayılı ve T. 27.06.2019 tarihli karar.

ilgilendiren hususlarda bilgi alma hakkına sahip olmadığı şeklinde ortaya çıktığı kabul edilmelidir.”

İşlevsellik sınırı, bilgi talebinin üyenin görevini uygun bir şekilde ifa etmesine yönelik olması gerektiği anlamına gelmekte; bu kapsamda alınacak bilginin şirketin menfaatine hizmet etmesi gerekmektedir³⁵³.

Orantılılık ilkesi ise hakkın kullanılması kapsamında yöneltilecek soruların uygunsuz bir zamanda yöneltilmemesi ve kapsamının çok geniş olmaması gerektiğini ifade etmektedir³⁵⁴. Dolayısıyla, şirketin mali durumuna ilişkin bilgi sahibi olmak için hesap özetleri üç aylık bir sıklıkla istenebilecekken, bu özetlerin günlük olarak istenmesi hakkın kullanımında orantısızlık oluşturacaktır³⁵⁵.

Yönetim kurulu üyesi tarafından talep edilen bilginin, üyenin bizzat kendi çıkarlarını ilgilendiren konulara ilişkin olmaması gerekmekte, bu kapsamda menfaat çatışması hali hakkın kullanımı açısından bir başka sınırı teşkil etmektedir³⁵⁶. Bu bağlamda, yönetim kurulu üyesi pazardaki bir rakibi veya taraf sıfatına sahip olduğu bir davanın karşı tarafı hakkında bilgi talep edemeyecek; şahsi menfaati şirket menfaatinin önüne geçtiği hallerde kendine fayda sağlama amacı ile mezkûr hakka müracaat edemeyecektir³⁵⁷.

Yönetim kurulu üyesinin hiçbir faydası bulunmadığı halde şahsi merakını gidermek istediği, yönetim kurulunun çalışmalarını engelleme amacıyla olduğu veya haklı bir gerekçesi olmaksızın yönetim kurulu toplantısına katılmadığı hallerde bilgi talep etmesi, hakkın kötüye kullanılması yasağı kapsamında değerlendirilmektedir³⁵⁸. Bununla birlikte, üyenin şirketin menfaati ile mücadele etme saikiyle bilgi toplaması ya da şirket

³⁵³ **Fischer**, § 8, N. 216-217; **Stückelberger**, § 5, s. 24.

³⁵⁴ **Pulaşlı**, Tebliğ, s. 591.

³⁵⁵ **Kortunay**, s. 331.

³⁵⁶ **Killias**, s. 338; **Kalender**, s. 194-195.

³⁵⁷ **Bozbel**, s. 87.

³⁵⁸ **Kortunay**, s. 332; **Bozbel**, s. 88.

ile kendi akrabası arasında yapılan işler ile ilgili bilgi talep etmesi de hakkın kötüye kullanımı olarak kabul edilmektedir³⁵⁹. Nitekim Türk Medeni Kanunu md. 2 ile belirtildiği üzere: “*Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.*”

Pay sahiplerinin bilgi alma hakkı kapsamında ticari sır açısından öngörülen sınırlandırma, yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkı bakımından söz konusu değildir³⁶⁰. Bu durumun gerekçesi olarak; güvenilmeyen bir kişinin üye seçilmemesi gerektiği, üyelerin ağır bir özen yükümü altında olduğu ve üyelerin bilgi sızdırmaları halinde hukuki ve cezai yaptırımlara tabi olmaları gösterilmektedir³⁶¹. Öte yandan, yönetim kurulu bizzat “sır sahibi”dir³⁶². Üst gözetim görevi sebebiyle yetkiyi devreden üye/üyelerin bilgi sahibi olması gerektiği düşünülebilirse de münferit iş ve işlemlerin üst gözetimin kapsamında olmadığı ve ilgili görevin yönetim kurulu tarafından “kurul” olarak yerine getirildiği göz önüne alındığında yetki devri yapılan kişiler ancak toplantı sırasında sır sahibi olup, toplantı dışında edindikleri bilgileri ise diğer üyelere açıklamamaları gerekmektedir³⁶³. Buna karşın, yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkına ticari sır yönünden bir sınırlandırma getirilmemiş olmasının üyelerin talep ettiği her türlü bilgiye ulaşabileceği şeklinde de anlaşılması gerekmektedir³⁶⁴. Nitekim doktrinde, yönetim kurulu üyelerinin sadakat yükümlülüğünün bir uzantısı olarak sır saklama yükümlülüğüne tabi oldukları ifade edilmekte³⁶⁵ ancak kanun gerekçesinde de, somut olay bakımından talep edilen bilgilerin verilmemesi gerekmekte

³⁵⁹ Pulaşlı, Bilgi Alma Hakkı, s. 591.

³⁶⁰ Kalender, s. 89 vd.

³⁶¹ TTK md. 392 gerekçesi.

³⁶² Fischer, § 8, N. 218.

³⁶³ Kalender, s. 79-80.

³⁶⁴ Örneğin, yönetim kurulu üyesi aynı zamanda rakip bir şirketin yönetim kurulunda bulunuyorsa talep edilen bilgilerin gizli tutulması gerekebilir. Stückelberger, § 5, s. 23.

³⁶⁵ Ayan, s 168; Gürbüz Usluel, s. 183.

ise yönetim kurulu başkanının tedbir talebi ile mahkemeye müracaat edebileceği belirtilmektedir³⁶⁶.

Yönetim kurulu üyelerinin mezkûr hakkının bir diğer sınırını ise şahsi nitelikteki bilgilerin istenmesi oluşturmaktadır³⁶⁷. “Fonksiyonel bağlantı” koşulu sebebiyle şahsi nitelikteki konularda bilgi talep edilebilmesi mümkün değildir³⁶⁸. TTK md. 392/1’in lafzından, şahsi bilgi taleplerinin hakkın kapsamı dâhilinde olmadığı anlaşılmakta ise de istenen bilgiler hem şahsi nitelikte hem de şirketi ilgilendiriyor olabilir. Bu durumda, şahsi nitelikteki bilgiye üstünlük tanınarak istemin reddedilip reddedilmeyeceği sorusu akla gelebilirse de hakkın hizmet ettiği amaç düşünüldüğünde yönetim kurulu üyesinin şirket işleri ile ilgili bilgi alma hususundaki menfaatinin şahsi bilgilere tercih edilmemesi gerekmektedir³⁶⁹.

3.2. BİLGİ ALMA TALEBİNİN REDDEDİLMESİ

Yönetim kurulu üyesinin bilgi alma ve/veya incelemeye yönelik talebini ilgili hak için kabul edilen sınırlar dâhilinde kullanmaması halinde talebin reddedilmesi haklı olarak değerlendirilmektedir³⁷⁰. Nitekim yönetim kurulu üyesinin şirket ile menfaat çatışması içerisinde bulunduğu ve çekimser kalması gereken bir hususa yönelik olarak bilgi talep etmesi kabul edilemeyecektir³⁷¹. Bu kapsamda yönetim kurulu başkanı, üyenin talebini şirket iş ve işlemleri ile ilgili değilse ve hakkın sınırlarını aşan bir talep söz konusu ise

³⁶⁶ 6102 sayılı TTK md. 392 gerekçesi.

³⁶⁷ Söz konusu bilgiler yönetim kurulu üyelerine ait olabileceği gibi; şirket çalışanlarına, pay sahiplerine ya da üçüncü kişilere ilişkin de olabilir. **Kalender**, s. 208.

³⁶⁸ **Kortunay**, s. 344.

³⁶⁹ **Can**, s. 125; **Kalender**, s. 218.

³⁷⁰ **Waldburger** Martin, *Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht X*, EIZ Publishing, Zürich 2021, s. 89.

³⁷¹ **Böckli**, § 13, N. 172; **Waldburger**, s. 89.

reddedebilir³⁷². Bilgi alma talebinin reddi yönündeki karar, orantılılık ilkesi gözetilerek yönetim kurulu başkanı tarafından tamamen ya da kısmen verilebilir³⁷³.

Yönetim kurulu üyesinin bilgi alma talebinin kanunda öngörülen koşullara ve hakkın kullanılması için kabul edilen sınırlara uygun olmasına karşın reddedilmesi bilgi alma talebinin haksız olarak reddi olup hukuka aykırı niteliktedir³⁷⁴. Yönetim kurulu üyeleri bilgiye ulaşmak için sahici bir çaba içerisinde olduğu müddetçe bilgi alma ve/veya inceleme talepleri reddedilmemelidir³⁷⁵. Bununla birlikte başkanın bilgi alma talebini reddedebilmesi için söz konusu talebin şirketin çıkarlarına ters düşmesi gerekmektedir³⁷⁶. Başka bir deyişle, bilgi edinmeye yönelik talepler, yönetim kurulu başkanı tarafından, şirketin faaliyetlerinde aşırı şekilde aksamaya sebep olması veya şirketin sırlarının korunması ile çatıştığı takdirde reddedilmelidir³⁷⁷. Öte yandan yönetim kurulu üyesi inceleme hakkını uzman bir üçüncü kişi vasıtasıyla kullanmak istiyorsa, yönetim kurulu bunu ancak incelemeyi gerçekleştirmesi istenen bu kişilerin sır saklama yükümüne tabi olmayan kimseler olması halinde reddedebilecektir³⁷⁸.

Talebi reddedilen üyenin atabileceği bazı adımlar bulunmaktadır. Bu kapsamda, bilgi alma talebi haksız olarak reddedilen bir üyenin talebini reddeden diğer üyelerin veya yönetim kurulu başkanının görevden ayrılması ya da ibralarının reddedilmesi talebinde bulunmak veya toplantı tutanağına şerh koymak gibi yollara başvurabileceği ifade edilmektedir³⁷⁹. Ancak bu yollar yalnızca dolaylı bir etki yaratacak olup işlevsel

---

³⁷² **Bühler**, N. 51, s. 784.

³⁷³ **Müller/Lipp/Plüss**, N. 2.47, s. 114; Bilgi alma talebinde bulunan üyenin bilgi edinmek istediği hususları açıkça belirtmediği ve somutlaştırmadığı bir durumda bilgi alma talebinin kabulünün beklenemeyeceği yönünde bkz. İstanbul 2. ATM, E. 2020/252- K. 2020/172 sayılı ve T. 16.06.2020 tarihli karar.

³⁷⁴ **Kalender**, s. 226. Yazara göre, üyelere yetersiz veya yanıltıcı bilgiler verilmesi de bilgi alma hakkının reddi anlamına gelmektedir.

³⁷⁵ **Fischer**, § 8, N. 222.

³⁷⁶ **Böckli**, 13, N. 207.

³⁷⁷ **Forstmoser/Meier Hayoz/Nobel**, § 28, N. 101.

³⁷⁸ **Kunz Peter**, Die Auskunfts- und Einsichtrechte des Verwaltungsratsmitglieds, AJP/PJA, 5/94, 1994, s. 579.

³⁷⁹ **Böckli**, § 13, N. 221a.

değildir³⁸⁰. Yönetim kurulunda azınlığı temsilen görev yapan üyelerin bilgi alma haklarının ihlal edildiği şirketlerde bu hususun genel kurula şikâyet edilmesi veya istifa gibi yollara başvurulması arzu edilen sonuca ulaştırmayacaktır³⁸¹. Bu hususta doktrinde Bozbel tarafından, genel kurulun yönetim kurulunun münhasır yetki alanı dâhilindeki bir hususta üst organ gibi hareket ederek karar veremeyeceği belirtilmektedir³⁸².

Bilgi alma ve/veya inceleme talebi reddedilen üyelerin başvurabileceği mekanizmalara yer verilmiş olup başvurabilecek ilk prosedür bilgi alma hakkının reddi yönündeki kararın yönetim kurulunda görüşülmesidir (TTK md. 392/4). Diğer bir yol ise yönetim kurulunun bu husustaki kararına karşı mahkemeye müracaat edilmesidir. Kanunda öngörülen bu iki prosedür birbirinden ayrı düşünülemeyecek olup aralarında öncelik ilişkisi bulunduğu belirtilmektedir³⁸³.

3.2.1. Talebin Toplantı İçinde Reddi

Yönetim kurulu toplantısı sırasında bilgi edinme talebinde bulunan üyenin bu talebinin reddedilemeyeceği ve sorularının yanıtız bırakılamayacağı düzenlenmiştir. TTK md. 392 ile detaylı bir düzenleme getirilmiş ve hakkın sınırlandırılmaz karakteri vurgulanmış olsa dahi bilgi edinme talebi yönetim kurulu tarafından fiilen reddedilebilir. Bununla birlikte, üyenin bilgi alma ve/veya inceleme talebinin makul bir süre dâhilinde yanıtlanmamasının, yanıtansa bile gereksiz bilgiler taşımasının ya da üyenin evrak yığını ile karşı karşıya bırakılmasının³⁸⁴ talebin reddedilmesi ile aynı nitelikte olduğu değerlendirilmektedir³⁸⁵. Bu durumda, bilgi alma ve inceleme talebinin zımni olarak

---

³⁸⁰ **Kunz**, s. 577.

³⁸¹ **Kortunay**, s. 375.

³⁸² **Bozbel**, s. 92, dn. 55.

³⁸³ Şirket içi prosedüre başvurulmadan şirket dışı prosedüre gidilemeyecektir. **Kortunay**, s. 375.

³⁸⁴ Böyle bir durumun verilen bilginin değerini ve yararlılığını azaltacağı hususunda bkz. **Müller/Lipp/Plüss**, s. 99.

³⁸⁵ Yönetim kurulu üyesinin aşırı bilgilendirmeye maruz bırakılmaması gerektiği yönünde bkz. **Böckli**, § 13, N. 168a, s. 1605.

reddedildiği ifade edilmektedir³⁸⁶. Bu şekilde, yönetim kurulu toplantısı esnasında bilgi alma ve/veya inceleme hakkını hiç veya gereği gibi kullanamayan ya da bu hususta bir engelle karşılaşan üye, söz konusu hakkını kullanabilmek için bilgi alma davası açabilecektir³⁸⁷.

Toplantı sırasında bilgi alma ve/veya inceleme talebinde bulunan bir üyeye sunulan bilgilerin ve dosyaların tutanak ile kayıt altına alınması, bilgi alma hakkının gereği gibi kullandırılmaması veya reddedilmesi durumu bakımından önem taşımaktadır³⁸⁸.

3.2.2. Talebin Toplantı Dışında Reddi

Bilgi alma talebi yönetim kurulu başkanınca reddedilen üye, konuyu iki gün içerisinde yönetim kurulunun önüne getirebilir (TTK md. 392/4). Yönetim kurulunun bu hususta vereceği karar ise kesindir³⁸⁹.

İlgili maddenin uygulanabilmesi için yönetim kurulu başkanının talebi reddetmesi bir ön şart olarak görülmektedir³⁹⁰. Başkan izin istemini açıkça ya da zımni olarak reddedebilir³⁹¹. Başkanın bilgi alma taleplerini değerlendirirken objektif ölçütlere göre hareket etmesi gerekmektedir³⁹².

İlgili hüküm uyarınca üyenin bilgi alma talebinin reddi halinde konu iki gün içinde yönetim kuruluna getirilecek, yönetim kurulunun toplanamaması veya bu istemi reddetmesi halinde ise üye dava hakkını kullanabilecektir. Bu bahisle, üyenin dava

---

³⁸⁶ **Kalender**, s. 226.

³⁸⁷ **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s. 714. Üyelerin toplantı dışında bilgi alma ve inceleme talebinin reddi halinde izlenecek yolu gösteren md. 392/4 hükmü; md. 392/1,c.3'ün yollaması ile hakkın toplantı içinde kullanımı hali için de geçerlidir.

³⁸⁸ **Müller/Lipp/Plüss**, s. 102.

³⁸⁹ **Böckli**, 2009, § 13, N. 221.

³⁹⁰ **Kalender**, 227.

³⁹¹ **Kortunay**, s. 377.

³⁹² **Böckli**, 2009, § 13, N. 232.

hakkını kullanabilmesi için 4. fıkrada düzenlenen prosedürü izlemesi gerekmekte olup doğrudan mahkemeye müracaat etmesi mümkün değildir. Ancak başkanın yönetim kurulunu toplantıya çağırması veya çağırdığı halde toplantı yeter sayısına ulaşamaması halleri de dava açma sebebi olarak kabul edilmektedir.

Bilgi alma talebi yönetim kurulunca reddedilen başkan için farklı bir prosedür öngörülmemiş olup bu konuda da md. 392/4 hükmü geçerlidir. Ancak bu halde, başkanın talebi zaten yönetim kurulunca reddedilmiş olduğundan konunun iki gün içinde görüşülmek üzere tekrar yönetim kuruluna getirilmesine gerek bulunmamaktadır³⁹³.

3.3. RED KARARININ YÖNETİM KURULUNCA İNCELENMESİ

Bilgi alma talebi yönetim kurulu başkanı tarafından reddedilen bir üyenin yönetim kuruluna bu hususta itirazda bulunma imkânı vardır. TTK md. 392/4 hükmü, 3. fıkraya atıfta bulunarak hakkın toplantı dışında kullanılması bakımından söz konusu imkânı düzenlemektedir. Buna göre, yönetim kurulu başkanı tarafından bir üyenin bilgi alma talebi reddedildiği takdirde konu iki gün içerisinde yönetim kurulunun önüne getirilmektedir³⁹⁴. Bu suretle üyenin bilgi alma ve/veya inceleme talebi hakkında karar alma yetkisinin yönetim kuruluna aktarıldığı ifade edilmektedir³⁹⁵. Mehaz İsvBK'dan farklı olarak talebin yönetim kuruluna getirilmesi bakımından kesin bir süre öngörülmuş olması ise ilgili üyenin talebinin sürüncemede kalmaması adına isabetlidir³⁹⁶.

Kanununun 392. maddesinin 1. fıkrası ile 4. fıkraya atıf yapılmış olduğundan bilgi alma ve/veya inceleme istemi toplantı sırasında reddedilen üye bakımından da aynı hüküm geçerlidir. Mehaz İsvBK'da ise böyle bir atıf bulunmamakla birlikte doktrinde toplantı

³⁹³ **Pala**, Hâkim Şirket Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma Hakkı, s. 37-38.

³⁹⁴ Doktrinde, toplantı sırasında reddedilen bir bilgi alma talebinin aynı toplantı kapsamında görüşülme imkânı varken iki gün sonra yeniden görüşülmesinin fayda sağlamadığı öne sürülmektedir. **Kortunay**, s. 376.

³⁹⁵ Yönetim kurulu başkanının bu konuda takdir yetkisi bulunmamaktadır. **Müller/Lipp/Plüss**, N. 2.88, s. 124.

³⁹⁶ **Kortunay**, s. 378.

sırasında reddedilen bilgi alma talepleri bakımından da itiraz imkânının olduğu kabul edilmektedir³⁹⁷. Buna karşın İsviçre doktrininde mehz md. 715a/5 hükmünün bünyesinde mantıksal bir çelişki barındırdığı; toplantı dışında bilgi alma talebi reddedilen bir üyenin yaptığı itirazın görüşüleceği yönetim kurulunda aynı talebi yenileyebilecek olması sebebiyle toplantı sırasında bilgi edinmeye ilişkin usulün geçerli olacağı öne sürülmektedir³⁹⁸. Ancak Kortunay'ın da ifade ettiği üzere³⁹⁹ bu görüşe katılmak mümkün değildir. Zira ilgili üyenin bu davranışı kanun hükmünün dolanılması ve dolayısıyla hakkın kötüye kullanılması niteliğindedir.

Mehaz İsvBK'da da bilgi alma talebi reddedilen üyenin yönetim kuruluna bu hususta itiraz edebileceği düzenlenmiştir (İsvBK md. 715a/5)⁴⁰⁰. TTK md. 392/7'de de aynı şekilde, her yönetim kurulu üyesinin yönetim kurulu başkanından kurulu toplantıya çağırmasını isteyebileceği düzenlenmiştir. Yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkını düzenleyen madde içerisinde md. 392/7'nin yanlış yerde düzenlendiği⁴⁰¹; md. 392, İsvBK md. 715'in çevirisi olduğundan ilgili maddenin tarihsel yorumu ile de bu sonuca varılabileceği öne sürülmekte ise de maddenin ilk fıkrası ile bilgi alma hakkının toplantı sırasında kullanımı düzenlenmekte, md. 392/7'nin ise yanlış yerde düzenlenmesinden ziyade üyenin söz konusu hakkını kullanabilmesi için yönetim kurulunun toplantıya çağırılmasını talep etmesi gündeme gelmektedir⁴⁰².

İlgili maddede “...konu iki gün içinde yönetim kuruluna getirilir” demek suretiyle talebi reddedilen üyenin bu hususta talepte bulunmasına gerek olmadığı yönünde bir izlenim uyanabilecektir. Ancak madde gerekçesinde üyenin bilgi alma talebinin reddedilmesi durumunda bu isteğini yönetim kuruluna sunabileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla,

---

³⁹⁷ Böckli, § 13, N. 221.

³⁹⁸ Pellanda, § 3, N. 696.

³⁹⁹ Kortunay, s. 378.

⁴⁰⁰ İsviçre doktrininde, ilgili hüküm konusunda bir yanlış anlaşılmanın bulunduğu, esasında md. 715a/2 uyarınca yönetim kurulunun toplantıya çağırılmasının söz konusu olduğu, bunun da toplantı sırasında bilgi alma talebi alma anlamına geldiği yönündeki görüşler için bkz. Pellanda, § 3, N. 696.

⁴⁰¹ Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat, s. 702.

⁴⁰² Kalender, s. 229.

talebinin yönetim kurulunda görüşülmesini isteyen üyenin açıkça talepte bulunması gerekmekte olup ispat kolaylığı bakımından ilgili talebin yazılı olması önem arz etmektedir⁴⁰³. Yönetim kurulunca bu hususta verilen ret kararı kesindir⁴⁰⁴. Anonim şirketin organları arasında eşitlik ilkesi geçerli olduğundan ret kararının genel kurulca kaldırılması istenemeyecektir⁴⁰⁵.

Toplantı dışında bilgi alma ve inceleme talebi reddedilen üyenin yönetim kuruluna bu hususta itirazda bulunması üzerine yönetim kurulu yapılan itirazı yalnızca bilgi alma yönünden kabul edebilecek, bu suretle kısmi kabul kararı verebilecek⁴⁰⁶; ancak talebin başkanca kabul edilen kısmının yerinde olmadığını öngörüp kaldırılmasına hükmedemeyecektir⁴⁰⁷.

Kanun gerekçesinde⁴⁰⁸ belirtildiği üzere, talebi yönetim kurulu başkanı tarafından reddedilen bir üye için md. 393 ile hüküm altına alınan müzakerelere katılma yasağı söz konusu değildir⁴⁰⁹. Zira bu halde yönetim kurulu toplantısında görüşülecek konu, üyenin kişisel bir menfaati ile değil bizzat görevinin ifası ile ilgilidir⁴¹⁰.

3.4. BİLGİ ALMA DAVASI

Bilgi alma talebinin ihlaline bağlanan sonuç, bilgi alma davasıdır. İlgili davanın ikame edilebilmesi için bilgi edinme talebinin ya hiç yerine getirilmemiş olması ya da eksik bir

⁴⁰³ **Facincani Nicolas/Gayler Lukas/Wissler Seline**, Kommentierung zu Art. 715a OR, in: Lukas Müller (Hrsg.), N. 20. <https://onlinekommentar.ch/de/kommentare/or715a> (E.T. : 01.11.2023)

⁴⁰⁴ **Böckli**, § 13, N. 221.

⁴⁰⁵ **Forstmoser/Meier Hayoz/Nobel Peter**, § 28, N. 106d; **Pellanda**, § 3, N. 697.

⁴⁰⁶ **Kalender**, s. 230.

⁴⁰⁷ **Kortunay**, s. 379.

⁴⁰⁸ TTK md. 392/4 gerekçesi.

⁴⁰⁹ **Bozbel**, s. 92, dn. 55.

⁴¹⁰ Aynı şekilde ilgili toplantıda üye oylamaya da katılabilecektir. **Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat**, s. 722; **Tekinalp**, N. 12-102.

şekilde yerine getirilmiş olması gerekmektedir⁴¹¹. Bu kapsamda; üyeye makul bir süre içinde bilgi verilmemesi, yanlış bilgi verilmesi ya da üyenin belge yığını ile baş başa bırakılması da bilgi alma talebinin reddine eşdeğer sayılmaktadır⁴¹². Sonuç olarak, yönetim kurulunun toplanamaması veya bilgi alma talebi reddedilen üye tarafından yapılan itirazı reddetmesi halinde ilgili üye, şirketin mukim olduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine müracaat edebilir (TTK md. 392/4).

Yönetim kurulu üyesinin müracaatı üzerine mahkeme, inceleme için ileri sürülen iddiaların mevcut olup olmadığını, özellikle de talep edilen bilgilerin yönetim kurulunun görevinin yerine getirilmesi için gerekli olup olmadığını incelemelidir⁴¹³.

Mehaz İsvBK md. 715a'da yönetim kurulunun olumsuz yönde karar vermesi veya toplanamaması halinde mahkemeye müracaat edilebileceğine ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bir görüşe göre yönetim kurulu üyesi ile şirket arasında mevcut olan vekâlet sözleşmesine dayanılarak şirkete karşı bir eda davası ikame edilebileceği öne sürülürken, aksi görüş ise İsvBK'nın yönetim kurulunun bu tipteki bir kararına karşı dava açılmasını açıkça düzenlemediğini⁴¹⁴ ve aksi bir uygulamanın şirket işleyişini sekteye uğratabileceğini öne sürmektedir⁴¹⁵. İsviçre doktrininde çoğunluk görüşü, yönetim kurulunun ret kararı karşı dava açılabilirliğini kabul etmekle⁴¹⁶ birlikte açılacak davanın niteliği hususunda doktrinde görüş birliği mevcut değildir⁴¹⁷.

⁴¹¹ **Tekinalp**, Ortaklıklar, Tek Kişi, N. 14-83.

⁴¹² **Kalender**, s. 215.

⁴¹³ **Facincani/Gayler/Wissler**, N. 20.

⁴¹⁴ **Kunz**, s. 578. Yazara göre, bilgi alma talebi reddedilen pay sahibine bu hakkı açıkça tanıyan Kanun'un yönetim kurulu üyesi bakımından böyle bir düzenlemeye yer vermemesi nitelikli susma vasfındadır.

⁴¹⁵ **Bühler**, N. 62, s. 787; Böckli'ye göre ise bu hususta ancak butlanın tespiti davası açılabilir. **Böckli**, § 13, N. 226.

⁴¹⁶ Açılan eda davasını reddeden mahkeme kararının ardından etkin bir yasal korumadan söz edilemeyeceği hakkında bkz. **Pellanda**, § 3, N. 699; **Müller/Lipp/Plüss**, N. 2.49, s. 115.

⁴¹⁷ Bu konuda ileri sürülen görüşler için bkz. **Kunz**, N. 2.2, s. 578; **Kortunay**, s. 383-384.

İsviçre Federal Mahkemesi'nin 2018 tarihli bir kararında⁴¹⁸, yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma hakkının kanunda, kurulun yönetim ve denetim görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için gerekli olduğunun düzenlenmesi karşısında, kanunun bilgiye erişim için dava açılmasına cevaz verdiği ifade edilmiştir⁴¹⁹. İsviçre Federal Mahkemesi'nin ilgili kararına göre, yönetim kurulu kararının butlanı için dava açmak hukuki bir araç değildir; söz konusu dava ile yalnızca kararın hükümsüzlüğü tespit edilecek ancak bilgiye erişim gerçekleştirilemeyecektir. Kararda bu hususta gerekli olanın bir eda davası ikame edilmesi olduğu belirtilmiş ve kanun bir hak talebinde bulunulmasına imkân veriyorsa, kanunda açıkça belirtilmemiş olsa bile bunun yargı yoluna da taşınabileceğinin kabul edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Karara göre, içtihatlar ile yönetim kurulunun olumsuz bir kararına karşı mahkemeye müracaat imkânı kabul edildiği gibi yönetim kurulu üyesinin bilgi alma hakkı kapsamında da yargı yoluna gidilebileceği kabul edilmelidir⁴²⁰. İlgili karar incelendiğinde Federal Mahkeme'nin doktrinde çoğunluk görüşü tarafından benimsenen yönde karar verdiği görülmektedir⁴²¹.

Doktrinde yer alan bir görüş tarafından, bu yönde bir eda davası açılmasının yönetim kurulunun iş birliğini bozacağı ve mahkeme kararının verildiği tarihte edinilmek istenilen bilginin güncelliğini yitirmiş olacağı ancak uygulamada dava açma imkânından dolayı yönetim kurulunun bilgi taleplerini reddetme konusunda daha isteksiz olacağı öne sürülmektedir⁴²². Bilgi alma davasının uygulamada fayda sağlayıp sağlamayacağı noktasında Akdağ Güney, şirketin iç işlerine bu denli karışılarak her sorunu yargıya taşımamanın doğru olmadığını ifade etmekte; hâkimlerin şirket yönetimi konusunda tecrübesi olmaması sebebiyle uzman görüşüne başvurulması gerekeceğini ve davaların

⁴¹⁸4A_364/2017 sayılı ve 28.02.2018 tarihli karar. (BGE 144 III 100) https://relevancy.bger.ch/php/clir/http/index.php?highlight_docid=atf%3A%2F%2F144-III100%3Ade&lang=de&type=show_document (E.T. : 01.11.2023)

⁴¹⁹ İlgili kararın değerlendirilmesine ilişkin bkz. **Waldburger**, s. 87.

⁴²⁰ İlgili karar hakkındaki değerlendirmeler için bkz. **Naef Monika/Rieger Sebastian**, Zur Durchsetzung von Informationsrechten nach Art. 715a OR, AJP/PJA 5, 2018, s. 600-608.

⁴²¹ **Moschen Corina/Caspar von der Crone Hans**, Gerichtliche Durchsetzung der Informationsrechte nach Art. 715a OR Bundesgerichtsurteil 4A_364/2017 vom 28. Februar 2018, SZW/RSDA 3, 2018, s. 308.

⁴²² **Fischer**, § 8, N. 229. Aksi görüş için bkz. **Killias**, s. 349.

uzun süreceğini düşünmektedir⁴²³. Buna karşın aksi görüşteki yazarlardan Kortunay ise üyenin sorumluluktan kurtulmak için her yolu tükettiğini ispat etmesinin ancak bilgi alma davası ikame etmesi ile mümkün olduğunu ve yönetim kurulunda çoğunluğu oluşturan pay sahiplerinin engellemesi ile haktan yararlanamayan üyelerin yaşadığı mağduriyetin bu sayede giderileceğini düşünmektedir⁴²⁴. Kalender ise bu hususta, bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin yaptırım öngören bu hükmün ayrıca ve açıkça düzenlenmesinin son derece isabetli olduğunu, öncesinde çoğunlukta bulunan aile tipi anonim şirketler bakımından kurumsal yönetim ilkelerinin hayata geçirilemediğini ve böyle bir durumda hakkın kullanılması bakımından kararın yalnızca yönetim kuruluna bırakılmasının ciddi güçlükler doğuracağını ifade etmektedir⁴²⁵. Kanaatimizce, bilgi alma hakkının yönetim kurulu üyelerinin tabi olduğu sorumluluk rejimi ile sıkı bir ilişki içerisinde olduğu düşünüldüğünde, ilgili üyenin sorumluluktan kurtulması için bilgi edinme talebinde bulunmakla yetinmemesi ve kanun ile öngörülen yargı yoluna müracaat etmesi daha isabetlidir.

Bilgi alma davası sonucu verilecek karar kesindir. Bu şekilde, ağır sorumluluk altında olan yönetim kurulu üyesinin bilgi edinme ve inceleme hakkını bir an önce kullanmasını sağlamak ve hakkı teminat altına almak istenmiştir⁴²⁶.

3.3.1. Davanın Hukuki Niteliği

Bilgi alma davası, yönetim kurulu üyeleri için aynı bilgi alma hakkı gibi bireysel bir hak olup bilgi alma hakkını koruyucu nitelikte ve anonim şirketlere özgü bir davadır⁴²⁷. Bununla birlikte mahkemenin vereceği kararın niteliği bakımından tartışmalar bulunmaktadır. Pay sahiplerinin bilgi alma hakkındakine benzer şekilde yönetim kurulu

⁴²³ Akdağ Güney, s. 176. Yazara göre bu sebeple talebi reddedilen üyenin gerekli çabayı gösterdiğinin ve sorumluluğuna gidilemeyeceğinin kabul edilmesi gerekmektedir.

⁴²⁴ Kortunay, s. 386-387.

⁴²⁵ Kalender, s. 231.

⁴²⁶ Kendigelen, s. 280.

⁴²⁷ Facincani Nicolas/Gayler Lukas/Wissler Seline, Art. 715a OR, N. 25. <https://onlinekommentar.ch/de/kommentare/or715a> (E.T. : 20.09.2023)

üyelerinin bilgi alma hakkı açısından da hakkın mahkeme kararıyla icra edilmesine yönelik açık bir hüküm yer almamaktadır. Ancak bilgi alma davası sonucunda hâkim, üyenin bilgi alma talebinin reddinin hukuka aykırılığını tespitle yetinmeyecek; şirketi, bilgi teminine aracılık etmeye mahkûm edecektir⁴²⁸. Zira bilgi alma hakkı ile ulaşılması arzu edilen sonuca ancak bir eda davası ile ulaşılabilir⁴²⁹.

İsviçre doktrininde de İsviçre Federal Mahkemesinin mahkemeye müracaat imkânının kabul edilmesine imkân tanıyan kararına⁴³⁰ karşı davanın niteliği konusunda tartışmalar bulunmaktadır. Bu hususta bir görüş tarafından, yönetim kurulu kararlarının ancak istisnai hallerde iptal edilebileceği, butlanı halinde ise hâkimin yönetim kurulunun yerine geçip karar veremeyeceği göz önüne alındığında ilgili davanın eda davası olduğu belirtilmektedir⁴³¹.

Doktrinde bilgi alma talebi reddedilen üyenin açtığı bu dava ile kendisi ile yatay ilişki içerisinde olduğu diğer yönetim kurulu üyelerini bilgi verme yükümlülüğünün ifası için zorunlu tuttuğu ve bu haliyle ilgili davanın “*actio pro socio*”ya benzediği öne sürülmektedir⁴³². Ancak burada davalı, ret kararı veren yönetim kurulu üyeleri değil şirketin kendisi olup ret kararı veren üyeler söz konusu kararı “şirket adına” savunduklarından bilgi alma davasının “organ içi dava” ya da “*actio pro socio*” kapsamında kabul edilmesi mümkün değildir⁴³³.

3.3.2. Davanın Şartları

Bilgi alma davasının ilk şartı, yönetim kurulu üyesinin toplantı sırasında ya da toplantı dışında ilgili hakkı kullanmayı talep etmesidir. TTK md. 392’den üyenin mahkemeye

---

⁴²⁸ **Kalender**, s. 233.

⁴²⁹ **Atalay**, s. 65.

⁴³⁰ BGE 144 III 100.

⁴³¹ İsviçre doktrinindeki tartışmalar ve ilgili görüş için bkz. **Akdağ Güney**, Yönetim Kurulu, s. 123.

⁴³² **Bozbel**, s. 94.

⁴³³ **Kortunay**, s. 384.

müracaat edebilmesi için bilgi alma, soru sorma ve inceleme yapma yönünde birlikte bir istemde bulunması gerektiği anlaşılabilir ise de bilgi alma hakkının bir üst kavram olduğu ve diğerlerini kapsadığı düşünülmelidir⁴³⁴.

Bilgi alma talebi reddedilen üye, yönetim kurulu başkanının bu yöndeki kararına karşı doğrudan yargı yoluna başvuramamakta, öncesinde ilgili kararın yönetim kurulunda görüşülmesi gerekmektedir⁴³⁵. Bu bakımdan yönetim kurulu başkanının ret kararının (bilgi edinme yoluna başvuran başkan ise başkanın bilgi alma talebinin) yönetim kurulunda görüşülüp incelenmesi de dava şartı niteliğindedir⁴³⁶. Yönetim kurulunun toplanamaması halinde de, toplanıp olumsuz yönde karar vermesi halinde olduğu gibi bilgi alma davası ikame edilebilecektir (TTK md. 392/5).

Kanunda dava açma süresi bakımından açık bir hükme yer verilmemiştir. Doktrindeki bir görüşe göre bilgi alma talebi güncelliğini koruduğu müddetçe bilgi alma davası açılabilir⁴³⁷. Başka bir görüşe göre ise Kanun'da belirli bir süre öngörülmemiş olmasının davanın istendiği zaman açılacağı şeklinde anlaşılması ve bilgi alma davasının yönetim kurulunca verilecek karardan sonra makul bir süre içerisinde açılması gerekmektedir⁴³⁸. Kalender'e göre bir dava açma süresinin düzenlenmemiş olması boşluk olarak değerlendirilmemeli ve bu hususta pay sahiplerinin bilgi alma hakkı için md. 437/5'te öngörülen 10 günlük sürenin kıyasen uygulanması gerekmektedir⁴³⁹. Kanımızca, talep edilen bilginin güncelliğini koruduğu sürece dava açılabilirliğini kabul etmek, hakkın kötüye kullanılmasına yol açan uygulamalara sebebiyet verebilecek ve her somut olay bakımından bilginin güncel olup olmadığının tespiti güçlük arz edecektir. Bu kapsamda hukuki belirliliğin sağlanabilmesi ve yönetim kurulu üyelerinin ilgili hak ile

⁴³⁴ **Kalender**, s. 240.

⁴³⁵ Bu hususta bkz. Bakırköy 4. ATM, E. 2020/027- K. 2021/111 sayılı ve T. 04.02.2021 tarihli karar.

⁴³⁶ **Kortunay**, s. 376.

⁴³⁷ **Kortunay**, s. 386.

⁴³⁸ **Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat**, s. 723.

⁴³⁹ **Kalender**, s. 246. Yazara göre, makul sürenin tespitinde ise somut olayın özelliklerine göre bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

ulaşılması arzu edilen faydaları edinebilmesi için Kalender'in görüşünü isabetli buluyoruz.

Yukarıda verilen bilgilere ilaveten ilk derece mahkemesince verilen 2018 tarihli kararın⁴⁴⁰ bilgi alma davasının şartları başlığı dairesinde ele alınması yararlı olacaktır. İlgili kararda bilgi alma talebinin haksız olarak reddedildiğini düşünen yönetim kurulu üyesi konuyu bilgi alma talebinin reddedilmesinden itibaren 2 gün içerisinde yönetim kuruluna sunmamış fakat söz konusu talebini kurula ihtarname ile iletmiştir. Bu konuda kararda, ilgili üyeden yönetim kurulu toplantısı yapılarak talebini kurula iletmesinin beklenemeyeceği ve TTK md. 392'de bir dava açma süresi öngörülmediği ifade edilerek yönetim kurulu başkanının cevabi ihtarnamesinden 4 ay sonra açılan dava esastan incelenmiştir⁴⁴¹.

3.3.3. Davanın Tarafları

Bilgi alma davasının muhatabı yönetim kurulu değil, şirket tüzel kişiliğidir. Davacı sıfatı ise bilgi alma talebi reddedilen üye/üyelere aittir. Doktrinde usul hukuku bakımından bir ifa davası açılmasının sakıncalı olduğu, bu durumun “*actio pro socio*” ile benzerlik gösterdiği ve şirketin bu davada şeklen davalı olduğu, esasında bilgi edinme istemini reddeden yönetim kurulu üyelerinin davalı sıfatını haiz olduğu ifade edilmektedir⁴⁴². Bununla birlikte, “Davanın Hukuki Niteliği” başlıklı ve 3.3.1 numaralı kısımda açıklandığı üzere, davalı sıfatını haiz olan bilgi alma isteminde bulunan üyenin bu

⁴⁴⁰ İstanbul 13. ATM, E. 2018/1037- K. 2018/1286 sayılı ve T. 31.12.2018 tarihli karar.

⁴⁴¹ Ancak ilgili davada talep edilen bilginin “*davacının yönetim kurulu üyeliği görevini, hesap verilebilirlik ilkesine uygun olarak yapması açısından bilgi alma ve inceleme hakkı gerekli ve talep edilebilir görünmesi halinde bu hakkını kullanabileceği*”, somut olayda ise bu koşulun sağlanmadığı ve her ne kadar yönetim kurulu başkanının talebi reddetmesinden 4 ay sonra dava açılmasının incelemeye engel görülmemesine rağmen davacının talebinin samimi ve iyiniyetli olup olmaması noktasında takdir hakkını etkilediğini belirterek talebin reddine karar vermiştir.

⁴⁴² Böckli, § 13, N. 225.

istemini reddeden yönetim kurulu üyeleri değil, şirkettir. Ret kararı veren üyeler yalnızca verdikleri kararı mahkeme nezdinde şirket adına savunmaktadır⁴⁴³.

3.3.4. Yargılama Usulü ve İspat Yükü

Bilgi alma ve inceleme hakkını kullanmak için yargı yoluna başvuran yönetim kurulu üyesinin; bu husustaki talebi ile edinmek istediği bilgi ve/veya belgenin görevini ifa edebilmesi açısından gerekliliğini ortaya koyması ve bilgi alma talebinin haksız şekilde reddedildiğini ispatlaması gerekmektedir⁴⁴⁴. Bilgi alma davası açan üyenin talebinin haksız olarak reddedildiğini ilgili konu hakkında tüm detaylara sahip olmadan ispat etmesi gerektiğinden, ilgili üyeye tam ispat külfeti yüklenmemelidir⁴⁴⁵. Bu kapsamda talep edilen bilgi ve/veya belgeler kendi uhdesinde olduğu için şirketin, bilgi talebinin haksız olarak reddedilmediğini açıklaması gerekmektedir⁴⁴⁶. Öte yandan yönetim kurulu üyesinin bilgi talebinin, ispat kolaylığı bakımından yazılı olması önem arz etmektedir⁴⁴⁷. Özellikle toplantı sırasında öne sürülen istemlerin reddedilmesi halinde bu durum tutanakta belirtilerek ilgili üye tarafından tutanağa şerh konulmalıdır⁴⁴⁸.

Mahkeme istemi dosya üzerinden karara bağlayabilecektir. Mahkemenin bu husustaki kararı kesindir (TTK 392/4). TTK md. 1521 uyarınca, pay sahibince ikame edilecek bilgi alma davasında basit yargılama usulü geçerli olmakta birlikte yönetim kurulu üyesi tarafından açılacak bilgi alma davası md. 1521’de sayılanların kapsamına girmemektedir.

⁴⁴³ **Bozbel**, 95; Yönetim kurulu başkanı aleyhine açılan bilgi alma davasının sıfat yokluğu nedeniyle reddedilmesi gerektiği ve mahkeme ilamının infazının ancak şirket tüzel kişiliği tarafından yerine getirilebilecek olması nedeniyle pasif sığata da şirket tüzel kişiliğinin sahip olduğu yönünde bkz. İstanbul 12 ATM, E. 2020/252- K. 2020/172 K. sayılı ve T. 16.06.2020 tarihli karar.

⁴⁴⁴ **Moschen/Caspar von der Crone**, s. 311; Davacının bilgi alma hakkını kullanmayı talep etmesinin yeterli olmayıp bu konudaki “haklılığını” da ortaya koymasının gerektiği yönünde bkz. İstanbul 2. ATM, E. 2020/252- K. 2020/172 sayılı ve T. 16.06.2020 tarihli karar.

⁴⁴⁵ **Killias**, s. 348.

⁴⁴⁶ **Kaya**, s. 332.

⁴⁴⁷ **Kortunay**, s. 377; Sağlanan bilgi ve belgelerin de tutanak ile kayıt altına alınması gerektiği hakkında bkz. **Müller/Lipp/Plüss**, N. 2.46, s. 114.

⁴⁴⁸ **Kalender**, s. 248. Yazar bilgi alma davasında tanık da dinletilebileceğini ifade etmektedir.

TTK md. 392/4 uyarınca açılacak bilgi alma davasının dosya üzerinden incelenmek suretiyle karara bağlanabileceği ve HMK md. 316/1,b uyarınca “*Doğrudan dosya üzerinden karar vermek konusunda kanunun mahkemeye takdir hakkı tanıdığı dava ve işler...*”in basit yargılama usulünün uygulanacağı durumlar sayıldığı birlikte değerlendirildiğinde bilgi alma davası bakımından da basit yargılama usulünün geçerli olacağı sonucuna varılmaktadır⁴⁴⁹. Doktrinde, bilgi alma davasının hızlı bir şekilde sonuçlanması gerekliliği karşısında zaman büyük önem taşımakta olduğundan basit yargılama usulünün benimsenmesinin yerinde olduğu kabul edilmektedir⁴⁵⁰.

Bilgi alma davası sonuçlanana dek talep edilen bilgilerin güncelliğini kaybetmesi ve dava ikame edilmesinin anlamsız hale gelmesi tehlikesi, üzerinde durulması gereken bir husustur⁴⁵¹. Bu sebeple talebin dosya üzerinden incelenerek karara bağlanması yönündeki hükmün özel haller haricinde mümkün mertebe uygulanması önemlidir⁴⁵².

“Bilgi Alma Davası” başlığı⁴⁵³ altında detaylarına yer verilen 2018 tarihli İsviçre Federal Yüksek Mahkemesi kararında⁴⁵⁴ İsviçre Medeni Usul Kanunu'nun 250. maddesinin c fıkrasının 7. bendi uyarınca pay sahiplerinin ve alacaklıların bilgi alma ve inceleme hakkı için seri (özet) yargılama usulünün⁴⁵⁵ geçerliliğine ilişkin gerekçelerin, yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkı için de geçerli olacağı belirtilmiştir. İlgili mahkeme hükmüne göre, bu konuda verilen bir karar nihai olup, istisnalar saklı kalmakla birlikte standart ispat ölçüsü geçerlidir.

⁴⁴⁹ **Kalender**, s. 251.

⁴⁵⁰ **Can**, s. 159; **Kaya**, s. 330-331.

⁴⁵¹ **Moroğlu**, s. 188. Yazar tarafından üyenin bilgi alma talebinin sürüncemede kalmaması için hızlı muhakeme prosedürünün öngörülmemesi i eleştirilmektedir. Aksi görüş için bkz. **Kendigelen**, s. 280.

⁴⁵² **Kortunay**, s. 387.

⁴⁵³ Bkz. tez çalışmasının “3.3. Bilgi Alma Davası” başlıklı kısmı.

⁴⁵⁴ BGE 144 III 100.

⁴⁵⁵ İsviçre hukukundaki özet yargılama usulü konusunda bkz. **Bachofner** Eva, Überblick über die Schweizerische Zivilprozessordnung/ İsviçre Usul Hukukuna Genel Bir Bakış, Trc: **Kavasoğlu** Abdurrahman/Çon Ömer, SDÜHFD, C. 8, S. 1, 2018, s. 56.

3.5. BİLGİ ALMA DAVASININ BENZER KURUMLARLA İLİŞKİSİ

3.5.1. Yönetim Kurulu Kararının Butlanı ile İlişkisi

Bilgi alma ve inceleme hakkının sınırlandırılması, genişletilmesi ve hakkın kullanımı bakımından eşit işlem ilkesine uygun hareket edilmesi gerekmektedir⁴⁵⁶. Yönetim kurulu üyesinin bilgi edinme talebi eşitlik ilkesine aykırı suretle reddedilmişse, bu üye yönetim kurulu kararı aleyhine butlanın tespiti davası açabilir⁴⁵⁷.

Yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma hakkı ile amaçlanan sonuca ancak bilgi alma davası ile ulaşılabilecek olup ilgili kurul kararına karşı butlanın tespiti davası açılması, her ne kadar ilgili üyenin sorumluluktan kurtulabilmesini sağlasa da, tek başına yeterli değildir⁴⁵⁸. İlgili kurul kararına karşı butlanın tespiti davası açılması özellikle yönetim kurulu üyesinin eda davası ikame etmekte menfaati kalmadığı, ancak butlanın tespiti ile genel kurula yönetim kurulunun yanlı ve ayrımcı şekilde davrandığını ispat edebilmesi bakımından anlam kazanmaktadır⁴⁵⁹. Bununla birlikte, açılan bir bilgi alma davasında, işlevsellik unsuru değerlendirilerek verilen bir ret hükmüne rağmen aynı bilgiler daha sonra başka bir üyeye verilmiş ise talebi reddedilen üye butlanın tespiti davası ikame edebilecektir⁴⁶⁰.

Yukarıda yer verilen açıklamalarla birlikte, yönetim kurulu üyelerinin TTK md. 392 kapsamında, kurul iradesinin ne şekilde yansıdığını denetlemek amacıyla toplantı tutanağını ve karar defterini inceleyebileceği kabul edilmekte olup bu hakkın yılda

---

⁴⁵⁶ **Kalender**, s. 235.

⁴⁵⁷ İsviçre hukukunda yer alan görüş için bkz. **Sayın**, s. 206.

⁴⁵⁸ **Kortunay**, s. 385.

⁴⁵⁹ Örneğin şirketin bir reklam firması ile yapmayı planladığı sözleşme hakkındaki bilgi alma talebi istemde bulunan başka bir üyeye aynı bilgi verilmesine karşın reddedilmiş ancak talebi reddedilen üye mahkemeye müracaat etme aşamasındayken sözleşmenin imzalanmasından vazgeçilmiş olabilir. Bu durumda üye yönetim kurulu kararının butlanının tespiti ile ayrımcı uygulamayı genel kurul nezdinde ispat edebilecektir. **Kortunay**, s. 386.

⁴⁶⁰ **Kalender**, s. 238.

yalnızca bir kere kullanılabilmesine yönelik olan veya hakkın kullanılabilmesi için yönetim kurulu üyelerinin oy birliği ile alacağı kararı şart olarak öngören yönetim kurulu kararlarının batıl olduğu ifade edilmektedir⁴⁶¹.

Mehaz kanun bakımından da durum benzer niteliktedir. İsvBK md. 715a/2, yönetim kurulunun her üyesinin şirket işleri hakkında bilgi alma hakkı bakımından eşit hakka sahip olduğunu düzenlemektedir. Madde 717/2 ile hüküm altına alınan pay sahipleri için düzenlenmiş olan eşit işlem ilkesi kıyasen, yönetim kurulu üyeleri için de uygulanabilir⁴⁶². Ancak İsviçre doktrininde de yönetim kurulunun, üyelere gelen bilgi taleplerine yönelik eşit işlem ilkesine uymayan, keyfi şekilde verdiği kararlara karşı butlanın tespiti davası açılabilir kabul edilmektedir⁴⁶³. Ayrıca, yönetim kurulu üyesinin bilgi alma hakkını konuya ilişkin yararı şartına bağlayan yönetim kurulu kararlarının da batıl olduğu kabul edilmektedir⁴⁶⁴.

3.5.2. Pay Sahiplerince Açılacak Bilgi Alma Davası ile İlişkisi

TTK md. 437 ile hüküm altına alınan pay sahiplerinin bilgi alma hakkı, denetçiler tarafından yapılan korporatif denetlemenin yanında, ortaklığın iktisadi ve mali durumunun, egemenlik ilişkilerinin ve çoğunluğa sahip pay sahiplerinin elde ettiği menfaatlerin tam olarak anlaşılması ve bu suretle pay sahiplerine tanınan hakların bilinçli bir şekilde kullanılması amacı ile tanınmış, nisbi müktesep nitelikte bir hak olarak tanımlanmaktadır⁴⁶⁵. Gerçekten, pay sahiplerinin, ortağı oldukları şirketin içinde bulunduğu ekonomik durumu ve gerçekleştirilen yatırımları bilmeleri doğal bir gereklilik

⁴⁶¹ **Sayın**, s. 207.

⁴⁶² **Bühler**, N. 63, s. 788. Bununla birlikte yazar, somut olayın özelliklerine bağlı olarak yönetim kurulu üyelerine bilgi sağlanması konusunda farklı uygulamalara gidilmesinin haklı görülebileceğini, örneğin, özel bir konuda görevlendirilen komite üyelerinin, ilgili komitenin görev alanına giren hususlarla ilgili olarak daha erken ve daha ayrıntılı olarak bilgilendirmesinin uygun olabileceğini öne sürmektedir.

⁴⁶³ **Böckli**, § 13, N. 223.

⁴⁶⁴ İsviçre hukukundaki görüşe ilişkin bkz. **Sayın**, s. 208.

⁴⁶⁵ **Tekinalp Ünal /Poroy Reha /Çamoğlu Ersin**, Ortaklıklar Hukuku II, 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017, N. 1007.

olup kendilerine kanun veya esas sözleşme uyarınca tanınan hakları etkin ve bilinçli bir şekilde kullanabilmeleri de ancak şirket faaliyetleri hakkında bilgi edinmeleri ile mümkün olur⁴⁶⁶.

TTK md. 437/3'te belirtilen şirket sırrı ve korunmaya değer diğer şirket menfaatlerinin tehlikeye sokulmaması kaydı ile şirketle ilgili tüm işler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi gerekmektedir⁴⁶⁷. İnceleme hakkı; TTK md. 437/4 uyarınca genel kurulun açık izni veya yönetim kurulunun bu husustaki kararı ile kullanılabilir olup ilgili hakkın konusunu ve kapsamını ise şirketin ticari defterleri ve yazışmaları oluşturmaktadır.⁴⁶⁸ Belirtmek gerekir ki pay sahiplerinin bilgi alma hakkı bakımından öngörülen, şirket sırrına ilişkin sınır yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma hakkı bakımından tanınmamış olup yönetim kurulu üyelerinin bizzat sır sahibi olduğu ifade edilmiştir⁴⁶⁹.

TTK md. 437/5 uyarınca, bilgi alma ve inceleme istemi cevapsız bırakılan, haksız olarak reddedilen, ertelenen pay sahibi şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi nezdinde bilgi alma davası açabilecektir. Mahkemeden istenilen hukuki koruma türüne göre açılan dava eda davası niteliğini haizdir⁴⁷⁰. Yönetim kurulu üyesinin bilgi alma hakkından farklı olarak pay sahibinin bilgi alma hakkını düzenleyen md. 437/5'te dava açma süresinin düzenlendiği görülmektedir. İlgili maddeye göre "*Bilgi*

⁴⁶⁶ **Pulaşlı** Hasan, *Şirketler Hukuku Şerhi (Şerh II)*, Cilt 2, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, 2018, s. 1928.

⁴⁶⁷ Bununla birlikte, sadakat yükümlülüğü ve bunun bir uzantısı olarak hakların sakınılarak kullanılması ilkesi

hakkın kötüye kullanılması yasağı ve objektif imkânsızlık ise Kanun'da yer almayan ancak doktrin tarafından kabul edilmiş sınırlardır. **Kaya**, s. 271; **Pulaşlı**, Şerh, s. 1356; **Tekinalp/Poroy/Çamoğlu**, Ortaklıklar II, 1014a.

⁴⁶⁸ Gerek şirket işleri gerekse şirketin defter ve yazışmaları kavramlarının geniş yorumlanması gerekmekte olup inceleme hakkı şirket tarafından tutulan her türlü kaydı kapsamaktadır. **Karasu** Rauf, *Türk Ticaret Kanun'u Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı*, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 23, S. 2, , 2015, s. 85; **Kaya**, s. 298; **Atalay** Oğuz, *Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması*, *Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 18 Özel Sayı 2014, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez' e Armağan, s. 62.

⁴⁶⁹ **Fischer**, §8, N. 218.

⁴⁷⁰ **Kaya**, s. 323; **Tekinalp/Poroy/Çamoğlu**, Ortaklıklar II, N. 1015a; **Çelebi** Ali Ergin, *Şirketler Topluluğunda Hâkim Şirket Pay Sahiplerinin Bağlı Şirketler Hakkında Bilgi Alma Hakkı*, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2018/2, s. 548.

alma veya inceleme istemleri cevapsız bırakılan, haksız olarak reddedilen, ertelenen ve bu fıkra anlamında bilgi alamayan pay sahibi, reddi izleyen on gün içinde, diğer hâllerde de makul bir süre sonra şirketin merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurabilir.” Çalışmamızın daha önceki bölümlerinde⁴⁷¹ ifade edildiği üzere, doktrinde pay sahiplerinin açacağı bilgi alma davası için geçerli olan on günlük sürenin yönetim kurulu üyelerince açılacak bilgi alma davasında da kıyasen uygulanması gerektiğini savunan bir görüş yer almakta olup bu görüşe göre TTK md. 437/5 ve TTK md. 392/4’te düzenlenen hukuki ilişki ve korunan menfaat birbirine benzer niteliktedir⁴⁷²

6102 TTK ile yönetim kurulu üyesi olabilmek için pay sahibi olunması zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır. Ancak bilgi talebinde bulunan yönetim kurulu üyesi aynı zamanda şirkette pay sahibiyse ve talebini hem TTK md. 392 hem de md. 437’e dayandırıyor ise hangi madde kapsamında değerlendirme yapılacağı üzerinde durulması gereken bir husustur. 2020 tarihli bir ilk derece mahkemesi kararı⁴⁷³ ile bu hususa açıklık getirilmiş; davacının birden fazla asli talebini aynı dilekçe ile öne sürdüğü ve bu taleplerin ayrı ayrı değerlendirilmesinin usuli bir zorunluluk olduğu ifade edilmiştir.

Yukarıdaki paragrafta yer verilen açıklamalarla birlikte, TTK md. 392 kapsamında yönetim kurulu üyelerine tanınan bilgi alma hakkı üyelerin yalnızca görevde oldukları süre için tanınmış olduğundan, görevden ayrılan veya görev süresi dolan eski yönetim kurulu üyesi şirkette pay sahibi ise TTK md. 437 kapsamında bilgi talebinde bulunabilir.

⁴⁷¹ Bkz. Tez çalışmamın “3.4. Bilgi Alma Davası” başlıklı bölümü.

⁴⁷² **Kalender**, s. 232.

⁴⁷³ İstanbul 2. ATM, E. 2020/252- K. 2020/172 sayılı ve T. 16.06.2020 tarihli karar.

⁴⁷³ **Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel**, § 28, N. 96 ve dn. 49a.

SONUÇ

Yönetim kurulu üyelerinin idari hakları; kendilerine yüklenen şirketi yönetme görevinin ve tabi oldukları müteselsil sorumluluk esasının uzantısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Üyelere bu hakların tanınması, yönetim görevinin düzgün bir şekilde icra edilebilmesi için gerekli olup üyelerin organsal faaliyetlere katılma ve özen yükümünü yerine getirebilmesi de ancak bu hakların kullanılması ile mümkündür. İdari haklardan biri olan ve çalışmamızın konusunu oluşturan bilgi alma ve inceleme hakkı kurumsal yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesinin bir gereğidir. İlgili hak yönetim kurulu üyelerinin, sahip oldukları yönetim ve özen yükümünün bir gereği olduğu kadar; hukuki ve cezai sorumluluğu bakımından da büyük önem taşımaktadır.

6102 sayılı TTK ile üyelerin bilgi alma ve inceleme hakkına getirilen önemli yenilikler bulunmaktadır. Bu kapsamda üyelerin bilgi alma ve inceleme hakları toplantı içinde ve toplantı dışında farklı esaslara tabi tutulmuş; bilgi alma ve inceleme talebinin reddi halinde yargı yolu açık tutulmuştur. Hakkın toplantı dışında kullanımı bakımından, işlerin gidişi- belirli münferit işler ayrımı söz konusu olup her iki tür işe ilişkin bilgi talebi bakımından da başkanın izni şartı söz konusudur. Mevzuatın 715/a uyarınca, yalnızca münferit işlere yönelik bilgi talebinde izin esası söz konusu olmakta; bu yönüyle mevzuattan ayrılan md. 392/3 hükmü eleştirilmektedir. Bu eleştirilere katılmakla birlikte, md. 392'nin açık lafzı başka türlü bir yoruma cevaz vermediğini düşünmekteyiz.

Üyelerin toplantı öncesi dönemde bilgi alma ve inceleme hakkına sahip olup olmadığı önemli bir meseledir. TTK md. 392; bu konuda bir düzenleme içermemekle birlikte bu suskunluğun, üyelerin toplantı öncesi bilgi edinme hakkının bulunmadığı şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Zira üyelerin toplantı öncesinde bilgi alma ve inceleme hakkını kullanabilmeleri, gelecek yönetim kurulu toplantısına hazırlıklı olarak katılabilmeleri bakımından bir gerekliliktir.

Toplantı öncesi bilgi alma hakkının kullanımı açısından hakkın kapsamının gündemde yer alacak konularla sınırlı olduğu ve hizmet ettiği amaç düşünüldüğünde hakkın toplantı esnasında kullanımına ilişkin esasların uygulanması gerekmektedir.

Bilgi alma ve inceleme hakkı bireysel bir hak olup hakkın üyeler tarafından şahsen kullanılması gerekmektedir. Bu bahisle, üyeler bu haklarını başkalarına devredemez ve vekil aracılığı ile kullanamaz iseler de muhasebeci, avukat, mali müşavir gibi uzman bir kimsenin yardımından yararlanabilecektir.

İnceleme hakkının, incelenen belgelerin kopyasını alma ve saklama yetkisi verip vermediği tartışmalı bir meseledir. Belgelerin kopyalanması ve saklanmasında şirket sırlarının korunması menfaati ile üyenin sorumluluk davasında kendini savunabilme menfaati karşı karşıya gelmektedir. Bu kapsamda kopya alma ve saklamanın sır saklama yükümünün ihlali olarak değerlendirilmemesi, şirketin bir zarara uğrayıp uğramadığına göre bir sonuca gidilmesi gerekmektedir.

6102 sayılı TTK'nın bilgi alma ve inceleme hakkı bakımından getirdiği yenilikler içinde tartışılan hususlardan bir diğeri, yönetim kurulu başkanının bilgi alma hakkını kullanmasına ilişkin düzenlemedir. İlgili düzenlemeye göre başkan, yönetim kurulu toplantıları dışında ancak kurulun izni ile bilgi alma hakkını kullanabilecektir.

Kanunda bilgi alma ve inceleme talebinin reddi halinde başvurulacak yargı yolu da düzenlenmektedir. Söz konusu bilgi alma davası, niteliği itibariyle bir eda davası olup bu dava sonucunda verilecek kararlar kesindir. Burada güdülen amaç ise üyelerin talebinin sürüncemede kalmasını engellemek ve haklarını bir an evvel kullanabilmelerini sağlayabilmektir. Bilgi alma davasının hızlı bir şekilde sonuçlandırılması gerekliliği karşısında basit yargılama usulünün uygulanması gerektiği kabul edilmektedir.

KAYNAKÇA

ADIGÜZEL Burak/İLBASMIŞ Hızlısoy Özlem, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Dergisi, C. XXVII, 2023, S. 4, s. 39-64.

AKDAĞ GÜNEY Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, 2. Baskı, İstanbul 2010.

AKDAĞ GÜNEY Necla, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Vedat Kitapçılık, 2. Baskı, İstanbul 2016.

AKIN Murat Yusuf/ KURU Özge, Anonim Şirketlerde Fiili Organın Temsil Yetkisinin Varlığı Sorunu İsviçre Federal Mahkemesi'nin 9 Ekim 2019 Tarihli Kararı Çerçevesinde Bir Değerlendirme (BGE 146 III 37), Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 8, S. 1, 2022, s. 17-42.

AKKAYA Tolga, Anonim Şirketlerde İç Yönerge ve İç Yönergenin Yönetim Kurulunun Sorumluluğuna Etkisi, Terazi Hukuk Dergisi, C. 8, S. 1, 2022, s. 37-53.

AKSOY Mehmet Ali, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1-2, 2013, s. 45-76.

ALPER Gizem, Yönetim Kurulu Üyesinin Anonim Ortaklıkla İşlem Yapma Yasağı, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 1, 2023, s. 45-60.

ALTINOK ORMANCI Pınar, Tüzel Kişilerde Fiili Organ Kavramı ve Fiili Organın Hukuka Aykırı Fiilleri ile Hukuki İşlemlerinin Doğurduğu Sonuçlar, İstanbul Hukuk Mecmuası, C. 79, S. 4, 2021, s. 1261-1283.

ARSLANLI Halil, Anonim Şirketler II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, Fakülteler Matbaası, 1. Baskı, İstanbul 1960.

- AŞÇIGİL** Semra, Kurumsal Şirket Yönetimi Alanında OECD İlkeleri, Diğer İlkeler ve Türkiye, Kurumsal Şirket Yönetimi (Corporate Governance Konferansı, Ankara 2003, s. 115-124.
- AŞIK** Pınar, Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı (TTK m. 396), Ankara Barosu Dergisi, S. 4, 2017 s, 163-207.
- ATALAY** Oğuz, Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması (Bilgi Alma Hakkı), Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 18 Özel Sayı 2014, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez' e Armağan, s. 53-76.
- AYAN** Özge, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yönetimle Görevli Üçüncü Kişilerin Özen ve Bağlılık Yükümü, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1-2, 2011, s. 63-89.
- AYAN** Özge, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2013.
- AYAN** Özge, Pasif Yönetim Kurulu Üyesi, İcrada Görevli Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi ve Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesinin Karşılaştırılması, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. 25, S. 1, 2021, s. 61-98.
- AYDIN** Sema/**KAPLAN** Hasan Ali, Bağlı Tacir Yardımcılarının Rekabet Yasağı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVHI, S. 3- 4, 2014, s. 165-203.
- AYHAN** Rıza, Anonim Şirketin İflası Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Aldıkları Kazanç Payları ile Diğer Paraların İadesi Sorunu, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, S. 2, Ankara, 2015.
- AYHAN** Rıza, Anonim Şirketlerde Haksız ve Kötüniyetle Alman Kâr ve Kazanç Paylarının İadesi (edt. Erol Ulusoy), Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları, Bilge Yayınevi, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara 2016, s. 97-139.
- BAHTİYAR** Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayıncılık, 13. Baskı, İstanbul 2019.

- BİLGİLİ** Fatih, Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Basım Yayın, 6. Baskı, Bursa 2018.
- BOZBEL** Savaş, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, UAÜHFD, S.1, 2013, s. 77-95.
- BOZKURT YAŞAR** Sevgi, Anonim Şirketlerde İş Adamı Kararı İlkesinin Uygulanabilirliği, Beta Yayınları, 1. Baskı, 2015.
- BÖCKLI** Peter, Schweizer Aktienrecht, Schulthess Yasal Medya AG, 4. Auflage, Zürich 2009.
- BRUDNEY** Victor, The Independent Director – Heavenly City Or Potemkin Village, Harvard Law Review, Vol. 95, No. 3, 1982.
- CELEP** Faruk, Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Mali Hakları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011.
- CENKÇİ** Esra, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.
- ÇAĞLAR** Manavgat, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin İşlevleri ve Sahip Olmaları Gereken Nitelikler, BATİDER, C. 10, S. 1, 2014, s. 33-75.
- ÇAKIR** Rasim Can, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul Barosu Dergisi, C. 88, S. 5, 2014, s. 110-139.
- ÇAMOĞLU** Ersin, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, 3. Baskı, İstanbul 2010.
- ÇEKER** Mustafa, Şirkete Borçlanma Yasağı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2, 2012, s. 659-670.
- CELEBİ** Ali Ergin, Şirketler Topluluğunda Hâkim Şirket Pay Sahiplerinin Bağlı Şirketler Hakkında Bilgi Alma Hakkı, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 517-583, 2018/2.

DEVELİ Emine, Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, Seçkin Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2016.

DOĞAN Beşir Fatih, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, Vedat Kitapçılık, 2. Baskı, İstanbul 2011.

DOMANIÇ Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi II, Temel Yayınları, 1. Baskı, 1988.

EMİNOĞLU Cafer/**ÇAKIR** Fatma Betül, Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyesi Seçilmesi ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kuruluna Temsilci Ataması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 18, C. 18, S. 3, 2014, s. 277-298.

EMİNOĞLU Cafer, Anonim Şirkette Özen ve Bağlılık Yükümlülüğünün Kişi Bakımından Kapsamına İlişkin Bazı Değerlendirmeler, Ankara Barosu Dergisi, C. 80, S. 1, 2022, s. 77-105.

EMİNOĞLU Cafer, Anonim Şirketler Özelinde Fiili Yönetim Organı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.

ERİŞ Gönen, Ticari İşletme ve Şirketler, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara 2017.

BACHOFNER Eva, Überblick über die Schweizerische Zivilprozessordnung/ İsviçre Usul Hukukuna Genel Bir Bakış, Trc: **KAVASOĞLU** Abdurrahman/**ÇON** Ömer, SDÜHFD, C. 8, S. 1, 2018, s. 49-58.

ERCOŞKUN ŞENOL Kübra, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, C. 19, S. 2, 2013, s. 1694-1723.

EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 14. Baskı, Ankara 2021.

FACINCANI Nikolas/**GAYLER** Lukas/**WISSLER** Seline, Kommentierung zu Art. 715a OR, in: Lukas Müller(Hrsg.), <https://onlinekommentar.ch/de/kommentare/or715a>.

- FALCIOĞLU M. Özgür**, Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili, Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, (Ed. E. Ulusoy), Bilge Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2014.
- FISCHER Joel A.**, Information und Verantwortlichkeit des Verwaltungsrates, Schweizer Schriften zum Handels- und Wirtschaftsrecht, Zürich 2018.
- FORSTMOSER Peter/MEIER-HAYOZ Arthur/NOBEL Peter**, Schweizerisches Aktienrecht, Stämpfli Verlag AG, Bern 1996.
- GÖKTÜRK Kürşat**, Amerikan, Alman, İsviçre ve Türk Hukukunda İşadamı Kararı İlkesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, 2011, s. 235.
- HAZIROĞLU Elif Cemre**, Türk Ticaret Kanunu Açısından Anonim Şirketlerde Kurucu Menfaatleri, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1. Baskı, Ankara 2018.
- HELVACI Mehmet**, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, Beta Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul 1995.
- HELVACI Mehmet**, İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunda Yönetim Kurulu, Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul 1995.
- HİRŞ Ernst**, Ticaret Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 1948.
- İŞİK Olcay**, Anonim Ortaklıkların Genel Yapısı ve 6762 Sayılı Ticaret Kanunu ile 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Yer Alan Düzenlemeler Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Hakları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 2, 2011, 169-197.
- İMREGÜN Oğuz**, Anonim Ortaklıklar, Yasa Yayıncılık, 4. Baskı, İstanbul 1989.
- KALENDER Emre**, İsviçre Anonim Şirketler Hukukunda Yönetim Kurulu Sekreteri ve Türk Hukuku Bakımından Bir Öneri Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C. 6, S. 2, 2020, s. 260-261.

KARACAN Ali İhsan/**KARACAN YETİŞİR** Esra, Halka Açık Şirketlerde Kar Dağıtımı, Legal Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2016.

KUNZ Peter, Die Auskunfts und Einsichtrechte des Verwaltungsratsmitglieds, AJP/PJA, 5/94, 1994.

KARAHAN Sami (Editör), Şirketler Hukuku, Mimoza Yayıncılık, 2. Baskı, 2015.

KARAMEHMETOĞLU Atanur, İş Sırrı ve Ticari Sır Bağlamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağına Aykırılıktan Doğan Sorumluluğu, YBHD, Y. 7, S. 2022/2, s. 1293-1334.

KARASU Rauf, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, MÜHF-HAD, C. 18, S. 2, 2012, s. 311-332.

KARASU Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Yetkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2015.

KARASU Rauf, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2013, s. 33-60.

KARASU Rauf, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı (Bilgi Alma Hakkı), Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 23, Sayı 2, s. 73-114, 2015.

KARAYALÇIN Yaşar, Üst Kuruluşlar Hukuku, BATİDER, C. 16, S. 1, 1991, s. 7-47.

KARSLIOĞLU Hasan, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerine Tanınan Bilgi Alma Hakkı ve Bu Hakkın Üyelerin Görev ve Sorumlulukları ile İlişkisi, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, S. 2, 2021, s. 377-398.

KASAPOĞLU Dilara, Anonim Şirketlerde Kar ve Kazanç Payının İadesi, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi, Eylül 2019.

KAYA Arslan, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2001.

KAYA İsmail, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Denetim ve Gözetim Görevi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 3261-3286 (Basım Yılı: 2015).

KAYIHAN Şaban, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Üst Gözetim, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2011.

KAYIHAN Şaban, Şirketler Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2023.

KAYIRGAN Hasan, Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Şirket Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği, ERÜHFD, C. 8, S. 1, 2013.

KENDİGELEN Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2011.

KESKİN Harun, Anonim Şirket Genel Kurulu ile Yönetim Kurulu Arasındaki İlişkinin Tarihsel Süreçte Geçirdiği Değişim ve Organların Yetkilerine Genel Bir Bakış, BATİDER, C. 34, S. 3, 2015, s. 241-271.

KILLIAS Laurent, Gerichtliche Durchsetzung von Informationsrechten durch den einzelnen Verwaltungsrats, Europäische Idee und Integration- mittendrin und nicht dabei? Liber amicorum für Andreas Kellerhals, Schultess, Zürich 2018, s. 337-349.

KIRATLI Metin, Yönetim Kurulu Başkanı, Yetkin Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2021.

KIRCA İsmail/**ŞEHİRALİ ÇELİK** Feyzan Hayal/**MANAVGAT** Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, 1. Baskı, Ankara 2013.

KIRCA İsmail, Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 28, S. 2, 2012 s. 51-59.

- KORKUT** Ömer, Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, 2010, s. 1367-1386.
- KORTUNAY** Ayhan, 6012 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2015.
- MOROĞLU** Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler, On İki Levha Yayıncılık, 8. Baskı, İstanbul 2016.
- MOSCHEN** Corina/**CASPAR VON DER CRONE** Hans, Gerichtliche Durchsetzung der Informationsrechte nach Art. 715a OR Bundesgerichtsurteil 4A_364/2017 vom 28. Februar 2018, SZW / RSDA 3, 2018, s. 304-313.
- MULLER** Roland/**LIPP** Lorenz/**PLUSS** Adrian, Der Wervaltungsrat, Ein Handbuch für Theorie und Praxis, 4. Auflage, Schulthess, Zürich-Basel-Genf 2014.
- NAEF** Monika/**RIEGER** Sebastian, Zur Durchsetzung von Informationsrechten nach Art. 715a OR, AJP/PJA 5, 2018, s. 600-608.
- OKUTAN NILSSON** Gül, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Şirketler Topluluğu Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2009.
- ÖCAL** Akar, Huzur Hakkı, BATİDER, C. 4, S. 4, 1968, s. 615-619.
- ÖCAL** Akar, Kazanç Payları Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, C. 3, S. 1, 1967, s. 159-175.
- ÖCAL** Akar, Fransız Belçika ve İsviçre Hukuklarında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılmaktan Yasaklanması, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 1-2, 2000, s. 335-343.
- ÖZDAMAR** Mehmet/**DOĞAN** İlker, Banka Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Üyelerinin Borçlanma Yasağı, Bankacılar Dergisi, S. 86, 2013, s. 3-26.

<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/arastirmaveyayinlar/bankacilardergisi/detay/60>

ÖZDEMİR Semih Sırrı, İş Adamı Kararı İlkesi ve Türk Hukukunda Uygulanabilirliği, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, 2017.

ÖZER Işık, Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde Anonim Şirket Yöneticilerinin Mali Hakları, Vedat Kitapçılık, 1. Baskı, Ankara 2013.

ÖZER Işık, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Müzakerelere Katılma Yasağına Aykırılığın Hukuki Sonuçları, Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu (Tebliğler – Tartışmalar), 2020.

ÖZKORKUT Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Sermaye Piyasası Kurulu, Yayın No: 41, Ankara 1996.

ÖZKORKUT Korkut, İstikrarlı Kâr Dağıtımını Temin İçin Ayrılacak Yedek Akçeler ile İdare Meclisi Azalarının Kazanç Payları Arasındaki İlişki, BATİDER, C. 3, S. 2, Ankara 1965, s. 293-297.

ÖZKORKUT Korkut, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri, Bankacılık Enstitüsü, 1. Baskı, 2007.

ÖZKORKUT Korkut, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Şirkete Borçlanma Yasağı, Finansal Raporlama ve Bağımsız Denetime İlişkin Değişiklikler”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 28, S.3, s. 45-71.

PELLANDA Katja Roth, Organisation des Verwaltungsrates, Dike Verlag AG, Zürich 2007.

POROY Reha / **TEKİNALP** Ünal / **ÇAMOĞLU** Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.

POROY Reha/**TEKİNALP** Ünal/**ÇAMOĞLU** Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Vedat Kitapçılık, 15. Baskı, İstanbul 2021.

PULAŞLI Hasan, Eski Yönetim Kurulu Üyesinin Bilgi Alma Hakkı Var Mıdır?, BATİDER, C.22, S.3, Haziran 2004, s. 53-64.

PULAŞLI Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Borcu ve Müteselsil Sorumluluğu, BATİDER, C. 25, S. 1, 2009, s. 31-58.

PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi (Şerh II), Cilt II, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.

PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2022 (Pulaşlı, Şerh).

PULAŞLI Hasan, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, MÜHF-HAD, C. 18, S. 2, 2012, s. 586-599 (Pulaşlı, Tebliğ).

PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, 8. Baskı, Ankara 2022.

SAYIN Hediye Bahar, Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Haklarının Kurul Kararı ile İhlal Edilmesi ve İlgili Kararların Butlanı, AUHFD, C. 2, S. 3, 2016, s. 201-209.

ŞENER Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2022.

TAMER Ahmet, Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Getirilen Bir Yenilik: Pay Sahiplerinin (Ortakların) Şirkete Borçlanma Yasağı (TTK. m. 358), Türkiye Baroları Birliği Dergisi, S. 102, 2012, s. 96-114.

TANNER Brigitte/**BUHLER** Christoph B./**HANDSCHIN** Lukas/**HAAS** Ulrich/**STRUB** Yael/**BOHRER** Andreas/**KUMMER** Angela, Die Aktiengesellschaft, Generalversammlung und Verwaltungsrat. Mängel in der Organisation, Art. 698-726 und 731b OR, Schulthess, 3. Auf. 2018.

TEKİNALP Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.

TEKİNALP Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık, 3. Baskı, İstanbul 2013.

TEKİNALP Ünal, Anonim Ortaklıklara İlişkin Yeni Hukuk Politikalarının ve Yönetim Denetim Felsefelerinin Dinamikleri ile Bunlar Arasındaki İlişki, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, Ankara 2003.

TEOMAN Ömer, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK m. 332) Aykırılığın Yaptırımını Nedir, BATİDER, C. XXVI, S. 4, 2010, s. 5-14.

TEOMAN Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku (Kitap 15), On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2012.

TORAMAN ÇOLGAR Emek, Şirkete Borçlanma Yasağı, On İki Levha Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2019.

GÜRBÜZ USLUEL Aşlı Elif, Anonim Şirketlerde Pay sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2016.

UYSAL Levent, 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Kapsamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu -I, TBB Dergisi, S. 80, 2009, s. 315-366.

UZEL Necdet, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Kusurun İspatı, Sorumluluk Hukuku (Ed. Baysal Başak), On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 375-408.

UZUNALLI Sevilay, Anonim Şirkette İşletme Konusu, Adalet Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2013.

ÜÇİŞİK Güzin, Anonim Ortaklıklarda Kar ve Kazanç Payının Geri Alınması, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 15, S. 1, Ocak-Şubat 2016, s. 469-504.

- ÜNLÜ** Ufuk, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri, Temsil Yetkileri ve Sorumluluk Alanlarına Genel Bir Bakış, Terazi Hukuk Dergisi, C. 11, S. 117, Mayıs 2016, s. 133-141.
- ÜNLÜ** Ufuk, Anonim Şirketlerin Yönetim Kurulunda Bulunan Tüzel Kişilerin Huzur Hakkı Elde Etmesi, İSMMO Çözüm Dergisi, Mart-Nisan 2017, s. 113-118.
- WALDBURGER** Martin, Verantwortlichkeit im Unternehmensrecht X, EIZ Publishing, Zürich,
2021, https://web.archive.org/web/20210226082619id_/https://www.zora.uzh.ch/id/eprint/198873/1/9783038053774.pdf (E.T: 30.10.2023).
- YANLI** Veliye, Ortaklıklar Hukuku'nda İş bölümü İlkesi ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri, İHFM, C. 55, S. 3, 1997, s. 261-278.
- YANLI** Veliye, Yönetim Kurulu Üyelerine Sağlanacak Mali Haklar ile İlgili Bazı Değerlendirmeler, BATİDER, C. 33, S. 4, 2017, s. 39- 69.
- YANLI** Veliye, Yönetim Kurulu Üyelerinin Kazanç Payı İle İlgili Bazı Sorunlar, Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C. 8, S. 32, 2019, s. 1155–1176.
- YANLI** Veliye, Yönetim Kurulu Üyesinin Müzakereye Katılması Yasağının İhlali Halinde Yetersayı Sağlanmaması Nedeniyle Kararın Geçersizliği, 1. Ticaret Hukuku Kongresi 2021 (Tebliğler), 2021.
- YÜCE** Aydın Alber, Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Fiili Organ Anlamındaki Hukuki Sorumluluğu, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1, 2022, s. 243-266.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-15
		Yayın Tarihi Date of Pub.	04.12.2023
	FRM-YL-15 Yüksek Lisans Tezi Orijinallik Raporu <i>Master's Thesis Dissertation Originality Report</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

TO HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PRIVATE LAW

Date: 06/02/2024

Thesis Title (In English): **RIGHT TO INFORMATION AND INSPECTION OF BOARD DIRECTORS OF JOINT-STOCK COMPANY**

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options checked below on **06/02/2024** for the total of **101 pages** including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled above, the similarity index of my thesis is **23%**.

Filtering options applied**:

1. Approval and Declaration sections excluded
2. References cited excluded
3. Quotes excluded
4. Quotes included
5. Match size up to 5 words excluded

I hereby declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

Kindly submitted for the necessary actions.

Tugce GURSEL
Name-Surname/Signature

Student Information	Name-Surname	<i>Tugce GURSEL</i>
	Student Number	<i>119136451</i>
	Department	<i>Private Law</i>
	Programme	<i>Master Programme with Thesis</i>

SUPERVISOR'S APPROVAL

APPROVED
(Title, Name and Surname, Signature)

Asst. Prof. Elif Ceylan Haziroglu
FRM- YL-15 Rev.No/Tarih: 02/25.01.2024

**As mentioned in the second part [article (4)/3] of the Thesis Dissertation Originality Report's Codes of Practice of Hacettepe University Graduate School of Social Sciences, filtering should be done as following: excluding reference, quotation excluded/included, Match size up to 5 words excluded.

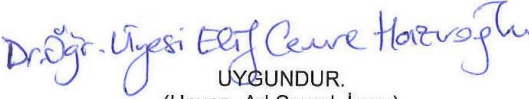
EK 2. Etik Kurul/Komisyon İzni ya da Muafiyet Formu

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-09
		Yayın Tarihi Date of Pub.	22.11.2023
	FRM-YL-09 Yüksek Lisans Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu <i>Ethics Board Form for Master's Thesis</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev. Date	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA	
Tarih: 08/02/2024	
Tez Başlığı (Türkçe):...Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.....	
Tez Başlığı (Almanca/Fransızca)*:.....	
Yukarıda başlığı verilen tez çalışmam:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır. 2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir. 3. Beden bütünlüğüne veya ruh sağlığına müdahale içermemektedir. 4. Anket, ölçek (test), mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme gibi teknikler kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen araştırma niteliğinde değildir. 5. Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri kullanımını (kitap, belge vs.) gerektirmektedir. Ancak bu kullanım, diğer kişi ve kurumların izin verdiği ölçüde Kişisel Bilgilerin Korunması Kanuna riayet edilerek gerçekleştirilecektir. 	
Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.	
Gereğini saygılarımla arz ederim.	
 Ad-Soyad/İmza	

Öğrenci Bilgileri	Ad-Soyad	Tuğçe GÜRSEL
	Öğrenci No	N19136451
	Enstitü Anabilim Dalı	Özel Hukuk Anabilim Dalı
	Programı	Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

* Tez Almanca veya Fransızca yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-09
		Yayın Tarihi Date of Pub.	22.11.2023
	FRM-YL-09 Yüksek Lisans Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu <i>Ethics Board Form for Master's Thesis</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PRIVATE LAW

Date: 08/02/2024

ThesisTitle (In English): Right to Information and Inspection of Board Members of Joint-Stock Company

My thesis work with the title given above:

- Does not perform experimentation on people or animals.
- Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
- Does not involve any interference of the body's integrity.
- Is not a research conducted with qualitative or quantitative approaches that require data collection from the participants by using techniques such as survey, scale (test), interview, focus group work, observation, experiment, interview.
- Requires the use of data (books, documents, etc.) obtained from other people and institutions. However, this use will be carried out in accordance with the Personal Information Protection Law to the extent permitted by other persons and institutions.

I hereby declare that I reviewed the Directives of Ethics Boards of Hacettepe University and in regard to these directives it is not necessary to obtain permission from any Ethics Board in order to carry out my thesis study; I accept all legal responsibilities that may arise in any infringement of the directives and that the information I have given above is correct.

I respectfully submit this for approval.

Tuğçe GÜRSEL

Name-Surname/Signature

Student Information	Name-Surname	Tuğçe GÜRSEL
	Student Number	N19136451
	Department	Private Law
	Programme	Master Programme with Thesis

SUPERVISOR'S APPROVAL

Asst. Prof. Elif Cerve Haziroglu
APPROVED
(Title, Name Surname, Signature)